

John Newton

Märetul har

O AUTOBIOGRAFIE

Mărețul har

Märetul har

O AUTOBIOGRAFIE

John Newton

MĂREȚUL HAR. O AUTOBIOGRAFIE

John Newton

© 2020 Asociația MAGNA GRATIA. Toate drepturile rezervate. Nici o parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Publicat în original sub titlul *Through Many Dangers. John Newton's Autobiography in a series of 14 letters written to Thomas Haweis (1764).*

Asociația MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi traduce și/sau publică.

Traducerea, corectura, editarea, design și tehnoredactare: Asociația MAGNA GRATIA.

Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune.

RESPECTAȚI DREPTURILE DE AUTOR!

Este interzis în mod expres:

- imprimarea a mai mult de 3 ex. pentru uz personal, a mai mult de 10 ex. din maxim 5 publicații diferite pentru prieteni și rude;
- imprimarea profesională (la tipografie, indiferent dacă produsul este comercializat sau nu);
- stocarea fișierelor oricărei cărți pe bloguri, pagini de internet, portaluri sau transmiterea pe cale electronică, altfel decât a link-urilor către website-ul MAGNA GRATIA.
- copierea și republicarea a peste 250 de semne/publicație pe alte portaluri, pagini de internet, bloguri, în publicații tipărite sau în predici, prezentări, conferințe etc.

Citiți politica integrală de copyright la adresa: magnagratia.org/copyright.html

Asociația MAGNA GRATIA

Str. Liliacului nr.26,

Dascălu-Ilfov 077075

Email: contact@magnagratia.org

Internet: www.magnagratia.org

CUPRINS

<i>Prefață (Thomas Haweis)</i>	7
<i>Capitolul 1. Monumente ale harului</i>	9
<i>Capitolul 2. O copilărie agitată</i>	21
<i>Capitolul 3. De la cadet la dezertor</i>	33
<i>Capitolul 4. Îndrăgostit și rătăcitor</i>	53
<i>Capitolul 5. Zdrobit, dar nu smerit</i>	65
<i>Capitolul 6. Păzit prin mâna Providenței</i>	77
<i>Capitolul 7. Iona la bord</i>	89
<i>Capitolul 8. Scăpat în ultima clipă</i>	101
<i>Capitolul 9. Înviat din morți</i>	113
<i>Capitolul 10. Altă călătorie, alte pericole</i>	125
<i>Capitolul 11. Un mare vis împlinit</i>	137
<i>Capitolul 12. Zdrobirea idolatriei</i>	147
<i>Capitolul 13. Ultima călătorie și noi încercări</i>	157
<i>Capitolul 14. Pe un alt drum</i>	169
<i>Despre MAGNA GRATIA</i>	

PREFAȚĂ

„Îi voi duce pe orbi pe un drum necunoscut de ei, îi voi povățui pe cărări neștiute de ei; voi preface întunericul în lumină înaintea lor, și locurile strâmbe în locuri netede: iată ce voi face, și nu-i voi părăsi!” (Isaia 42:16)

Prima dintre scrisorile următoare este atât de potrivită spre a servi drept introducere, încât ar fi un gest de impertinență, și inutil pe deasupra, să îl necăjesc pe cititor cu o prefață lungă. Îl asigur doar că tot ceea urmează sunt scrisori autentice, ele fiindu-mi trimise de John Newton la cererea mea. În ce privește publicarea lor, am procedat la aceasta după multe insistențe ale prietenilor. De aceea, cu acordul autorului lor, le public în forma lor originală. Vei observa că au fost scrise în grabă, ca niște scrisori între prieteni, pentru a-mi satisface curiozitatea, însă stilul și narațiunea sunt atât de clare și de ușoare încât nu au fost necesare niciun fel de ajustări. Vreau doar să adaug urările mele călduroase și dorința mea ca adevărurile deosebite pe care ele le conțin să se dovedească

ziditoare pentru cititor, după cum lucrurile prezentate în aceste 14 scrisori sunt izbitoare și palpitate.

Thomas Haweis

1764

1

MONUMENTE ALE HARULUI

Dragă Thomas,

Nu am nicio îndoială că au existat momente când ai avut gânduri plăcute reflectând la promisiunea aceea făcută evreilor: „Adu-ți aminte de tot drumul pe care te-a călăuzit Domnul, Dumnezeul tău, în timpul acestor patruzeci de ani în pustie, ca să te smerească și să te încerce, ca să-ți cunoască pornirile inimii și să vadă dacă ai să păzești sau nu poruncile Lui” (Deuteronom 8:2).

Atunci ei se aflau în pustie, în mijlocul greutăților, iar situația lor era agravată mult de necredința și de perversitatea lor. Experimentaseră deja o mulțime de circumstanțe amare, dar nu le înțelegeau încă scopul. Pierdeau frecvent din vedere scopurile bune ale lui Dumnezeu îndreptate spre binele lor și deveneau rapid descurajați de greutățile pe care le întâmpinau. Pentru a

le liniști și pentru a le înviora mințile, Moise le sugerează aici că avea să existe o perioadă fericită în viitor, una care se apropia, când călătoria și luptele lor aveau să se sfârșească. El dorea ca aceștia să constate că aveau să intre în curând în posesia țării promise și să se odihnească de toate temerile și necazurile lor, momente când aveau să se uite cu plăcere înapoi la ceea ce acum credeau că este insuportabil: „Adu-ți aminte de tot drumul pe care te-a călăuzit Domnul, Dumnezeul tău, în timpul acestor patruzeci de ani în pustie, ca să te smerească și să te încerce, ca să-ți cunoască pornirile inimii și să vadă dacă ai să păzești sau nu poruncile Lui”.

Dar importanța și mângâierea acestor cuvinte este și mai mare, dacă ne gândim la ele într-un sens spiritual, fiind adresate tuturor celor care trec prin pustia acestei lumi, în drumul lor către Canaanul ceresc, și care, prin credința în promisiunile și puterea lui Dumnezeu, caută odihna veșnică în acea Împărăție care nu poate fi clătinată.

Nădejdea acelei moșteniri glorioase ne inspiră cu o anumită doză de curaj și zel să mergem înainte către locul unde Isus a intrat deja ca Înaintemergător al nostru, iar când privirile noastre sunt ațintite asupra Lui, suntem

mai mult decât biruitori asupra a tot ce ar putea să se ridice pe calea noastră.

Încă nu am ajuns acolo, și simțim neputințele naturii noastre decăzute. Prin rămășițele ignoranței și ale necredinței, adesea judecăm greșit acțiunile Domnului față de noi și suntem gata să ne plângem de situații când, dacă am ști tot adevărul, mai degrabă ne-am bucura. Și pentru noi vine o vreme când războiul se va sfârși, când ochii ni se vor deschide complet și când lumina de care avem parte va crește. Cu ce porniri de adorare și dragoste vom privi atunci înapoi la calea pe care Domnul ne-a condus!

Vom vedea și vom recunoaște atunci că îndurarea și bunătatea ne-au dirijat fiecare pas. Vom vedea atunci că ignoranța noastră a considerat piedici și rele lucruri care, în realitate, erau binecuvântări fără de care nu ne-am fi descurcat. Vom vedea atunci că nimic nu a venit asupra noastră fără un motiv întemeiat. Vom descoperi că niciun necaz nu ne-a vizitat mai devreme și nu a apăsât asupra noastră mai greu sau mai îndelung decât cerea circumstanța în care ne găseam. Cu alte cuvinte, vom vedea că multele noastre suferințe au fost așezate fiecare la locul ei, printre mijloacele folosite de harul divin și de înțelepciunea infailibilă pentru a ne duce în posesia acelei

greutăți de slavă veșnică și bogată, pe care Domnul a pregătit-o pentru copiii Lui răscumparați.

Chiar și în această stare imperfectă, deși rareori suntem în măsură să judecăm corect circumstanțele noastre prezente, totuși, dacă privim înapoi la anii vieții noastre și comparăm acțiunile lui Dumnezeu și lucrurile prin care El ne-a trecut, fiind atenți la fiecare perioadă care s-a succedat; dacă luăm în considerare felul minunat în care lucrurile au fost conectate unul de celălalt, așa încât ceea ce acum socotim printre cele mai mari avantaje ale noastre, au fost lucruri pe care probabil că nici nu le-am observat bine, și că am scăpat uneori din cele mai mari pericole care ne amenințau, nu prin înțelepciunea sau prin vegherea noastră, ci prin intervenția circumstanțelor, circumstanțe pe care nu le-am dorit și nici nu ne-am gândit la ele – când comparăm și ne gândim la aceste lucruri în lumina pe care ne-o dau Sfintele Scripturi, putem observa dovezi indiscutabile, chiar și din unghiul îngust de vedere al preocupărilor noastre, că providența bună și înțeleaptă a lui Dumnezeu veghează asupra copiilor Lui de la primele momente ale vieților lor, îi dirijează și păzește în umblarea lor prin această lume, prin toate rătăcirile lor din starea de ignoranță, conducându-i

pe o cale pe care ei nu o cunosc, până când, în final, providența și harul Lui concură în acele evenimente și impresii care îi duc la cunoașterea Lui și la cunoașterea propriilor lor stări.

Sunt convins că, dacă se va gândi bine, fiecare creștin va vedea în propria experiență lucruri suficiente care confirmă această remarcă, chiar dacă nu toți în aceeași măsură.

Circumstanțele exterioare ale multora au fost uniforme. Ele nu au fost foarte diferite în viață, iar în ceea ce privește schimbarea lor interioară, ea s-a produs într-o modalitate secretă, neobservată de alții, și aproape imperceptibilă pentru ei înșiși. Domnul nu le-a vorbit cu tunete și furtună, ci cu o voce suavă care i-a atras gradual la El.

Astfel, chiar dacă ei au o siguranță fericită că Îl cunosc și Îl iubesc, și că au trecut de la moarte la viață, totuși, pot spune puține lucruri despre momentul precis al acestei treceri, ca și despre maniera în care ea s-a produs.

Pe alții, Dumnezeu pare să-i fi ales spre a-Și arăta bogățiile nemăsurate ale harului și măreția puterii Sale deosebite. El permite răzvrătirii și ticăloșiei naturale a inimilor lor să se manifeste pe deplin. În timp ce păcătoșii

mai neînsemnați sunt lepădați după puține avertismente, aceștia sunt scutiți, chiar dacă păcătuiesc grosolan și chiar dacă uneori fac acest lucru cu intenția de a se distruge singuri. Cu trecerea timpului, când toți cei care îi cunosc se așteaptă să audă că acești păcătoși au fost făcuți exemple ale răzbunării divine, Domnul (ale cărui gânduri sunt cu mult deasupra gândurilor noastre, așa cum cerul și pământul sunt despărțite) găsește plăcere să îi smulgă ca pe niște mlădițe din foc, făcându-i monumente ale milei Sale, spre încurajarea altora. Astfel, acești păcătoși notorii sunt convinși, iertați și schimbați, lucruri total neașteptate. Un astfel de caz indică o putere divină ce nu este cu nimic mai mică decât cea pusă la lucru în creația lumii, și este evident că avem de-a face cu lucrarea Domnului, ea fiind minunată în ochii tuturor aceluia care nu sunt orbiți de prejudecată și necredință.

O astfel de situație a fost cea a persecutorului Saul, căci inima lui era plină de dușmănie împotriva lui Isus din Nazaret, motiv pentru care îi persecuta și îi necăjea pe ucenicii Lui. El fusese o sursă de groază pentru biserica din Ierusalim și mergea către Damasc cu același scop. El încă sufla amenințări și măcel împotriva tuturor celor care Îl iubeau pe Domnul Isus. Puțin se gândea el la răul pe care îl făcea în felul acesta. Saul era implicat în ceea ce

se dorea a fi suprimarea întregului grup de credincioși, și, grăbind din casă în casă și din loc în loc, îl puteai vedea cu privirea încruntată, rostind amenințări la fiecare suflare. Acesta era scopul și aceasta era atitudinea lui la momentul când Domnul Isus, pe care Îl ura și căruia I se împotriva, i-a tăiat calea în apogeul zelului său orb, chemându-l pe acest persecutor aspru la cinstea de a fi unul dintre apostoli și inspirându-l cu zel și sârguință așa încât să predice tocmai credința pe care încercase până atunci să o distrugă!

Nici noi nu suntem lipsiți de manifestări remarcabile ale aceluiași har suveran și eficace în vremurile noastre, căci aș putea să menționez în mod particular situația colonelului Gardiner. Dacă ar putea exista o satisfacție reală într-o viață păcătoasă, acest om pare să fie cel care s-a bucurat de ea din plin, căci a căutat să experimenteze toate avantajele posibile ale păcatului. Omul acesta era o imagine a răului întrupat. Multele situații neobișnuite, aproape miraculoase, din care a fost scos basma curată, n-au avut niciun efect asupra lui. Totuși, în ziua puterii lui Dumnezeu, Gardiner a fost transformat total. Exemplul strălucit al vieții sale, ilustrat și răspândit de mulți cei care l-au cunoscut până în ziua morții sale, a adus multe laude lui Dumnezeu și mari mângâieri copiilor Lui.

După ce am menționat aceste nume, aș vrea să îmi permiți, Thomas, să adaug și numele meu! Fac acest lucru cu o smerenie autentică. Acești oameni ce fuseseră niște păcătoși grosolani anterior, s-au dovedit niște creștini sinceri. Lor le-a fost iertat mult, așa că au iubit mult. Apostolul Pavel putea să spună: „Prin harul lui Dumnezeu sunt ce sunt. Și harul Lui față de mine n-a fost zadar; ba încă am lucrat mai mult decât toți: totuși nu eu, ci harul lui Dumnezeu, care este în mine” (1 Corinteni 15:10).

La rândul lui, colonelul Gardiner a fost un fel de cetate așezată pe munte, o stea strălucitoare. Felul lui de a trăi nu a fost unul obișnuit, căci toată viața lui de după convertire a dovedit acest adevăr până în clipa morții sale. Totuși, în acest sens, paralela pe care am vrut să o trasez nu mai funcționează. Nu așa au stat lucrurile în cazul meu, așa că trebuie să îmi asum rușinea cuvenită, pentru că n-am răsplătit cum se cuvine ceea ce am primit.

Dar dacă discutăm doar despre răbdarea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, despre interpunerea minunată a providenței Sale în favoarea unui păcătos nevrednic, despre puterea harului Său manifestat în înmuierarea celei mai împietrite inimi, și despre bogățiile milei

Sale demonstrate în iertarea celor mai grave și mai enorme nelegiuiri – în aceste aspecte, nu știu un caz atât de extraordinar ca al meu. Nu încapе îndoială că mulți oameni cărora le-am relatat mărturia convertirii mele au considerat că merită să fie pusă pe hârtie și păstrată.

Până de curând, n-am prezentat niciodată lucrarea Domnului în viața mea într-o modalitate scrisă și succintă, căci am fost împiedicat pe de o parte de dificultatea deosebită de a scrie adecvat lucrurile, acolo unde eul poate să se infiltreze și, pe de altă parte, de felul în care oamenii cu minți corupte și perverse se folosesc deseori de astfel de mărturii.

Psalmistul ne reamintește că mai potrivită este o abordare inversă, atunci când el spune: „Veniți de ascultați, toți cei ce vă temeți de Dumnezeu, și voi istorisi ce a făcut El sufletului meu” (Psalmul 66:16). Iar Domnul nostru ne avertizează să nu „aruncăm mărgăritarele noastre înaintea porcilor” (Matei 7:6). Mărgăritarele creștinului sunt, probabil, experiențele alese ale puterii și dragostei Domnului în ce privește sufletul său, iar acestea nu trebuie făcute publice, așa încât să nu le dea ocazia celor pământești și păcătoși să pângărească lucruri pe care nu le pot înțelege.

Acestea erau principalele motive ale atitudinii mele rezervate, dar în urmă cu câteva săptămâni m-am supus judecății și cererii unui prieten pe care îl respect mult, și i-am trimis mărturia mea într-o serie de opt scrisori. Rezultatul a fost unul la care nu mă așteptam. I-am scris unei persoane, dar scrisorile mele au ajuns în multe mâini! Am descoperit că, printre alții, ele au ajuns și la tine și, în loc să mă învinovățești că am fost prea monoton și detaliat, greșeală pe care mă tem că am comis-o, tu ți-ai dorit chiar mai multe detalii. Întrucât tu și prietenii mei credeți că răspunsul meu pozitiv la cererea voastră ar putea să aibă vreun efect bun și ar putea să promoveze lucrarea plăcută a laudei Răscumpărătorului nostru vrednic de adorare, spre confirmarea credinței unora sau altora dintre copiii Lui, sunt gata să mă supun. Am renunțat la motivațiile mele legate de faptul că o persoană atât de neînsemnată ca mine ar putea să atragă atenția mai multor oameni. Dacă Dumnezeu va fi glorificat ca urmare a mărturiei mele și dacă, într-o măsură sau alta, copiii Lui au parte de mângâiere sau de învățătură din ceea ce am de gând să afirm despre bunătatea Lui, atunci voi fi mulțumit. Voi lăsa toate consecințele posibile ale acestui efort în mâinile Sale, pentru că El face toate lucrurile bune.

Trebuie să fac din nou apel la memorie, pentru că nu am păstrat copii ale scrisorilor pe care le-ai citit. Voi relata atât cât îmi amintesc din ceea ce am scris. Poate că, în anumite aspecte, când voi repeta aceleași lucruri, mă voi exprima cu aproape aceleași cuvinte, însă, după dorința ta, îmi propun să fac ca mărturia aceasta să fie mai explicită și mai specifică decât cea anterioară, în special către final, parte pe care am scris-o în grabă, așa încât prietenul meu să nu fie plictisit. Sper că mă vei scuza dacă nu mă voi limita strict la relatarea lucrurilor, ci voi aduce ici și colo câteva reflecții.

Pentru că ți-ai exprimat dorința de a le transmite și altora ceea ce îți scriu, trebuie să spun că nu am talentul natural de a fi concis sau de a scrie foarte corect, pentru că nu vreau ca întreaga mărturie a convertirii mele să pară seacă și îngustă. De aceea, dacă este posibil, voi scrie gândindu-mă doar la tine și voi scrie cu acea încredere și libertate vrednice de prietenia și căldura ta. Această scrisoare inițială poate servi drept prefață. Atât cât voi putea, îmi plănuiesc să îmi întrerup multe alte treburi pe care le-am plănuvit, așa încât să închei sarcina potrivit promisiunii pe care ți-am făcut-o. Între timp, îți cer ajutorul în rugăciune, așa încât în toate sărmănele mele încercări, și în aceasta în mod specific, să pot ținti doar la gloria lui

Dumnezeu, a Aceluia care a găsit plăcere să mă cheme din întunericul groaznic la lumina minunată a Evangheliei Lui.

Cu respect sincer, rămân slujitorul tău drag,

John Newton
12 Ianuarie 1763

2

O COPILĂRIE AGITATĂ

Dragă Thomas,

Simt uneori plăcere când repet acea frază admirabilă a lui David: „Doamne, sunt robul Tău: robul Tău, fiul roabei Tale, și Tu mi-ai desfăcut legăturile” (Psalmul 116:16). Îndurările bune ale lui Dumnezeu față de mine s-au dovedit încă din primul moment al vieții mele, căci a fost ca și cum m-aș fi născut în casa Lui și I-am fost încredințat din pruncie.

Așa cum am auzit din partea multora, mama mea a fost o creștină evlavioasă și experimentată, făcând parte din comunitatea credincioșilor protestanți, din care făcea parte și doctorul Jennings. Am fost singurul ei copil și, întrucât avea o constituție slabă și un temperament retras, s-a concentrat aproape în totalitate pe educația mea. Îmi amintesc vag de grija și de învățăturile ei. La vremea când aveam doar trei ani, m-a învățat limba engleză și a

făcut aceasta cu atât de mare succes, lucru pe care l-am constatat imediat, încât la patru ani puteam să citesc cursiv din orice carte pusă înaintea mea. Mama a așezat în memoria mea, foarte receptivă la acea vreme, multe lucruri valoroase, părți și capitole ale Scripturii, catehisme, imnuri și poezii. La acea vreme, atitudinea mea părea supusă față de ea. Păream că îi împlinesc dorințele. Manifestam puțină înclinație față de preocupările zgomotoase ale copiilor, însă găseam o mare plăcere când mă aflam în compania ei și eram întotdeauna gata să învăț orice dorea.

Mai târziu, în derularea vieții mele, avea să se demonstreze cu putere faptul că nici măcar cea mai bună educație nu poate să schimbe inima cuiva, însă, spre încurajarea părinților evlavioși de a merge înainte pe calea bună de a-și face credincios partea în educarea minților copiilor lor, vreau să dau aici un exemplu bun.

Deși, cu trecerea timpului, am păcătuit și am irosit toate acele avantaje ale impresiilor și cunoștințelor timpurii pe care le-am avut, pentru o bună bucată de timp, ele au fost o bună piedică în viața mea. Aceste amintiri aveau să se întoarcă repetat în mintea mea, și a trebuit să treacă mult timp până ce aveam să le abandonez cu totul. Apoi, când Domnul mi-a deschis ochii, ele mi-au fost de

un mare ajutor când m-am gândit din nou la ele. Mai apoi, dincolo de eforturile pe care mama mea dragă le-a făcut, îmi amintesc că ea m-a încredințat adesea cu multe rugăciuni și lacrimi în mâinile lui Dumnezeu, și nu am nicio îndoială că acum culeg roadele acelor rugăciuni.

Mama mea a observat progresul meu timpuriu cu o plăcere specială și a dorit de la bun început să mă crească cu gândul de a-mi investi viața în lucrare, dacă Domnul așa mi-ar fi inclinat inima. Pe când aveam șase ani, am început să învăț limba latină dar, înainte de a mă gândi mai mult la chemarea mea, planul educației mele a fost frânt dintr-o dată. Planurile Domnului erau cu mult dincolo de perspectivele unui părinte pământesc. El a găsit de cuviință să mă pună deoparte pentru a fi o dovadă neobișnuită a răbdării, providenței și harului Lui, motiv pentru care m-a lipsit de bunul meu părinte, pe când aveam aproape șapte ani. Eu mă născusem pe 24 iulie 1725, iar ea a murit pe 11 iulie 1732.

Pe vremea aceea, tatăl meu era pe mare, fiind comandant de navă și făcând comerț pe Marea Mediterană. El s-a întors acasă în anul următor și, la scurt timp, s-a recăsătorit. Astfel, am ajuns pe mâini diferite. În toate celelalte aspecte am fost tratat bine, dar pierderea învățaturii

mamei mele n-a fost compensată de nimic altceva. Mi se permitea acum să stau în prezența copiilor nepăsători și profani, așa că, în curând, am început să o iau pe căile lor. La scurtă vreme după nunta tatălui meu, am fost trimis la o școală în Essex, unde severitatea și imprudența profesorului aproape că mi-au zdrobit duhul și dorința de a învăța. Sub autoritatea lui, am uitat primele principii și reguli ale aritmeticii, pe care le învățasem de la mama în anii anteriori. Am stat acolo doi ani, iar în ultimul a venit un nou profesor, care mi-a observat și mi-a studiat temperamentul, așa că m-am apucat de limba latină cu un mare zel. Astfel, înainte de a împlini 10 ani, ajunsesem primul elev din clasa a doua, într-o școală unde se studiau Cicero și Virgiliu. Cred că am fost împins înainte mult prea repede, așa că, neavând o temelie bună, am pierdut repede tot ceea ce învățasem, căci am plecat din școală când aveam 10 ani. La ceva vreme după aceea, când m-am apucat din nou de limba latină, încercând să o studiez personal, din cărți, nu mi-am amintit mai nimic din ceea ce învățasem anterior.

A doua soție a tatei provenea dintr-o familie din Essex. La 11 ani, m-a luat cu el pe mare. Tata era un om de un bun-simț remarcabil și cunoștea foarte bine lumea, ocupându-se îndeaproape de educația mea morală, dar

neputând să acopere partea mamei. Fiind educat el însuși în Spania, avea întotdeauna o atitudine de asprime și distanță în purtarea lui, care mă copleșea și mă descuraja. Când mă aflam în prezența lui, îmi era întotdeauna frică, așa că a avut o influență destul de mică asupra mea. De la acel moment până în anul 1742 am făcut mai multe călătorii, cu intervale considerabile între ele, perioade pe care le-am petrecut îndeosebi în țară, cu excepția câtorva luni când aveam 15 ani, când am fost într-o circumstanță foarte avantajoasă în Spania. Totuși, comportamentul meu agitat și nerăbdător să scape de restricții a făcut ca acea ședere în Spania să nu îmi fie de niciun folos.

În această perioadă, temperamentul și comportamentul meu au fost foarte variate. La școală, sau curând după aceea, aveam foarte puțină preocupare pentru religie, și acceptam foarte ușor influențele foarte rele ale celorlalți. Totuși, adesea eram tulburat de convingerile mele. Mi se părea un lucru lăudabil că puteam citi cursiv de pe vremea când eram doar un copil, și adesea în mâinile mele au căzut multe cărți, printre care și *Christian Oratory* a lui Bonnet; și, chiar dacă n-am înțeles mare lucru din ea, felul de a trăi recomandat în acea carte mi se părea foarte atractiv, așa că eram înclinat să trăiesc astfel. Am început să mă rog, să citesc Scriptura și să țin un fel

de jurnal. Eram foarte religios în ochii mei, dar, din nefericire, această bunătate aparentă nu avea niciun fundament solid, așa că s-a risipit ca un nor de dimineață sau ca roua de dimineață. În curând am ajuns plictisit și, gradual, am renunțat la tot, devenind mai rău decât anterior! În loc să mă rog, am învățat să înjur și să blestem și eram peste măsură de rău, oridecâteori nu mai eram sub privilegiile părinților mei.

Toate acestea s-au petrecut înainte de a avea 12 ani. Cam pe atunci s-a întâmplat că am căzut rău de pe un cal. Când am fost aruncat, am trecut la doar câțiva centimetri de scândurile proaspăt tăiate ale unui gard. Nu m-am rănit, dar n-am putut să nu observ providența bună manifestată în scăparea mea de la dezastru, căci dacă aș fi căzut pe vârful ascuțit al acelor scânduri, aș fi fost inevitabil ucis. Conștiința mi-a sugerat pentru câțiva timp consecințele groaznice ale apariției mele înaintea lui Dumnezeu, dacă aș fi ajuns astfel la judecată în acea stare. De aceea, m-am lăsat pentru o perioadă de practicile mele păgâne și comportamentul meu părea destul de schimbat, dar nu a durat multă vreme până ce cursul vieții mele a luat-o din nou în jos. Aceste lupte între păcat și conștiință aveau să se tot repete. Consecința a fost că fiecare episod de acest fel mă ducea tot mai adânc în prăpastia ticăloșiei mele!

Într-o altă situație, am fost zguduit de pierderea unui prieten apropiat. Ne înțelesesem să ne urcăm la bordul unui vas de război, și cred că era într-o zi de duminică, dar, prin mâna Providenței, eu am ajuns prea târziu. Vasul s-a răsturnat, așa că el și mulți alții s-au înecat. Am fost invitat la înmormântarea prietenului meu de joacă, așa că am fost profund afectat, gândindu-mă că doar câteva minute de întârziere (lucru care mi-a displăcut și m-a mâniat mult la acel moment, până ce am văzut rezultatul) au făcut ca viața mea să fie ocrotită. Totuși, și acest eveniment avea să fie dat uitării foarte curând.

Într-o altă situație, lectura cărții de învățături pentru familie (*Family Instructor*) m-a îndemnat la o schimbare parțială și trecătoare. Pe scurt, chiar dacă nu îmi pot aminti lucrurile în mod specific, cred că am pretins că vreau să fiu religios și m-am lepădat de acea pretenție de trei sau patru ori până la vârsta de 16 ani, însă, în tot acest timp, inima mea nu a fost sinceră. Vedeam adesea necesitatea credinței ca pe un mijloc de a scăpa de Iad, dar iubeam păcatul și nu doream să îl abandonez. Îmi amintesc că situații de acest fel erau frecvente. Eram atât de orbit și de nebun în mintea mea, încât uneori, când eram hotărât să fac lucrurile despre care știam că sunt păcătoase și contrare responsabilității mele, mergeam înainte până ce

mă achitam de datoria obișnuită a rugăciunii, de care mă simțeam copleșit în fiecare clipă, și, când încheiam, conștiința mea se simțea într-o anumită măsură împăcată. Apoi aveam să alerg din nou la nebuniile mele, aproape fără remușcări.

Ultima mea încercare de reformare a fost cea mai remarcabilă, atât în ce privește gradul cât și durata ei. Despre această perioadă, sau cel puțin despre o parte a ei, aș putea vorbi în termenii apostolului: „de la început că am trăit, ca Fariseu, după cea mai îngustă partidă a religiunii noastre” (Faptele Apostolilor 26:5). Am făcut tot ceea ce se putea aștepta de la o persoană care nu cunoștea deloc neprihănirea lui Dumnezeu, dar era dornică să își arate propria neprihănire. Mi-am petrecut cea mai mare parte a fiecărei zile citind Scriptura, stând în meditație și rugăciune. Posteam adesea, și chiar m-am abținut odată vreme de trei luni de la orice mâncare cu carne sau lapte. Aproape că nici nu răspundeam la întrebări, de teama ca nu cumva să spun cuvinte nefolositoare.

Păream că îmi deplâng păcatele anterioare cu mare zel, uneori cu lacrimi. Pe scurt, devenisem un fel de ascet și m-am străduit ca, atât cât îmi permitea situația, să renunț la compania altora, așa încât să evit ispita.

Am continuat în această atitudine gravă – nici nu știu cum să o caracterizez mai bine – vreme de mai bine de doi ani, fără să mă gândesc vreodată să renunț. Totuși, aceasta nu a fost decât o religie seacă, căci m-a lăsat în multe aspecte sub puterea păcatului, și, pentru că acestea mă copleșeau, toată situația n-a făcut decât să mă încline să fiu mai morocănos, mai bizar, mai nesociabil și mai inutil altora.

Aceasta a fost atitudinea mea până m-am întâlnit cu filozoful Shaftesbury. Am descoperit al doilea volum al cărții lui, *Characteristics*, într-un magazinăș din Middleburgh, în Olanda. Titlul cărții m-a atras să o cumpăr. Stilul și maniera în care era scrisă mi-au stârnit mult plăcerea lecturii, în special a doua parte a ei, pe care lordul, în inspirația lui deosebită, a intitulat-o *Rapsodia*. Nimic nu putea fi mai potrivit pentru o reorientare romantică a minții mele, decât felul de adresare pompos al acestei cărți. Credeam că autorul era o persoană religioasă deosebită și că, dacă îl voi urma, voi fi fericit. Astfel, inima mea naivă a fost amăgită de cuvintele fine și de vorbirea aleasă. Această carte avea să rămână întotdeauna la îndemâna mea, căci am citit-o până când aproape că puteam să repet rapsodia pe de rost, de la început și până la sfârșit. Efectele nu s-au manifestat imediat, dar au funcționat

ca o otravă cu efect întârziat, și au pregătit calea pentru ceea ce a urmat.

Această scrisoare îmi readuce aminte de luna Decembrie 1743. Tocmai mă întorsesem dintr-o călătorie pe mare, iar tata nu dorea să mă reîntorc, ci voia să mă stabilesc și să încep o afacere pe uscat. Totuși, avem prea puțină experiență și dorință pentru afaceri, căci cunoșteam puține lucruri despre oameni și treburile acestei lumi. În mintea mea exista mai degrabă un plan vizionar pentru o viață contemplativă, un fel de amestec pitoresc de religie, filozofie și indolență.

Eram destul de împotrivor față de ideea de a-mi sufleca mânecile ca să mă apuc cu sânguință de afaceri. În final, un comerciant din Liverpool, un prieten apropiat al tatălui (căruia, ca instrument al bunătății lui Dumnezeu, îi sunt îndatorat de atunci pentru toate mângâierile mele pământești), a propus să mă trimită vreme de câțiva ani în Jamaica și și-a asumat obligația să se îngrijească de bunăstarea mea viitoare. Am fost de acord cu acestea și totul era pregătit pentru călătoria mea. Trebuia să plec într-o săptămână. Între timp, tata m-a trimis cu niște treburi într-un loc situat la câteva mile dincolo de Maidstone în comitatul Kent și această călătorie aparent neînsemnată,

care trebuia să dureze doar trei sau patru zile, a condus la o schimbare totală și remarcabilă a situației, lucru care m-a trezit din nepăsarea mea obișnuită și care a dat naștere unei serii de evenimente neobișnuite, pe care ai dori să ți le relatez cu mai multe detalii.

Cât de adevărat este că „soarta omului nu este în puterea lui; nici nu stă în puterea omului, când umblă, să-și îndrepte pașii spre țintă” (Ieremia 10:23).

Cu drag, prietenul tău cel apropiat,

John Newton
13 Ianuarie 1763

3

DE LA CADET LA DEZERTOR

Dragă Thomas,

Cu câteva zile înainte de călătoria pe care voiam să o fac la Kent, am primit o invitație să vizitez o familie din acel comitat. Erau niște rude mai îndepărtate, dar prieteni foarte apropiați ai dragii mele mame, atât de apropiați încât ea a murit în casa lor.

În ce-a de doua căsnicie a tatălui meu intervenise o răceală față de acești prieteni, așa încât nu mai aveam vești de la ei deja de mai mulți ani. Întrucât drumul pe care urma să îl fac trecea pe la o jumătate de milă de casa lor, am căpătat permisiunea tatălui meu să îi vizitez.

Totuși, aveam o atitudine mare de indiferență, și uneori chiar mă gândeam să merg înainte, însă m-am hotărât că ar fi bine să îi vizitez.

M-au recunoscut imediat, chiar înainte să le spun numele. Am fost întâmpinat cu cea mai mare căldură, ca pe un copil al unui prieten drag plecat în cealaltă lume. Prietenii mei aveau două fiice. Așa cum am înțeles la câțiva ani după aceea, cea mai mare, Mary, fusese luată în considerare de cele două mame ca o viitoare soție pentru mine încă de la momentul nașterii ei. Știu că prietenii apropiați se amuză frecvent cu astfel de planuri îndepărtate pentru copiii lor, și că mai degrabă aceste planuri nu se prea împlinesc. Nu spun că mama prezisese ce avea să se petreacă, însă era ceva remarcabil în felul de purtare al lui Mary.

Părtășia dintre familiile noastre fusese întreruptă de multă vreme, iar eu urma să plec într-o țară străină, așa că am vrut să le fac o vizită scurtă, și nu mă gândeam la ce avea să urmeze. Astfel, circumstanțele au fost foarte deosebite, iar rezultatul a fost surprinzător. Aproape din primul moment când am văzut-o pe această tânără, căci avea cam 14 ani, am căpătat o dragoste pentru ea, dragoste care n-a scăzut și nu și-a pierdut influența asupra inimii mele nici măcar o clipă din acel ceas! A fost neschimbătoare atât în intensitatea ei (pe măsura a ceea ce autorii romanelor de dragoste își imaginează) cât și în durată. În curând mi-am pierdut tot simțământul religiei

și am devenit surd față de limitele conștiinței și ale prudenței, dar prețuirea pentru ea a rămas neschimbată. Aș îndrăzni să spun că nici măcar una dintre scenele de ticăloșie și răutate pe care le-am experimentat după aceea nu au alungat-o pentru o singură clipă din gândurile mele, de-a lungul următorilor șapte ani!

Dă-mi voie, Thomas, să mă gândesc puțin la acest incident neașteptat și să cântăresc influența lui asupra vieții mele viitoare și a felului în care circumstanța aceasta a slujit providenței lui Dumnezeu în favoarea mea.

În anii anteriori, fusesem abandonat pentru o vreme ca să gust din consecințele ticăloșiei mele, iar după aceea am fost recuperat cu o mână puternică, așa încât cazul meu, atât cât a rânduit Dumnezeu să fie cunoscut, poate sluji deopotrivă ca un avertisment și ca o încurajare pentru alții.

În primul rând, aproape că nu a existat nimic altceva decât acest sentiment puternic care să fie suficient pentru a mă trezi din obiceiul melancolic pe care mi-l însușisem. Eram aproape un mizantrop, și asta pentru că asimilasem atât de mult imaginile virtuții și ale benevolenței ilustrate de lordul Shaftesbury. Acum, însă, atitudinea mea rezervată față de viața activă a fost zdrobită

puternic, pentru că voiam să fiu și să fac orice lucru care putea sluji împlinirii dorințelor mele pentru ea.

Mai mult, după ce, la câțva timp, am abandonat cu totul credința, nădejdea și conștiința, dragostea mea față această fată a rămas singurul principiu care a înlocuit aceste valori în inima mea. Simpla posibilitate de a o revedea a fost singurul mijloc prezent și evident care m-a înfrânat de la cele mai oribile planuri pe care le-am pus la cale împotriva mea și a altora. Dar efectul rău pe care sentimentele mele pentru ea l-au adus asupra mea a contrabalansat aceste avantaje. În mod normal, intervalul de timp denumit de unii curtare este o parte plăcută a vieții, în cadrul căreia există o dragoste reciprocă, intervine consimțământul prietenilor și visurile rezonabile legate de viitorul cuplului, și toate acestea sunt făcute într-o manieră prudentă și în subordonare față de voia și frica Domnului. Când lucrurile sunt făcute astfel, perioada aceasta și sentimentele care o însoțesc constituie o binecuvântare pentru cel care le nutrește. Dar când lucrurile nu sunt făcute în rânduială, ceea ce noi denumim dragoste devine în sine cea mai chinuitoare patimă, fiind foarte distructivă în consecințele ei, iar în situația mea, toate lucrurile amintite mai sus despre perioada de curtare lipseau.

Pentru o perioadă considerabilă de timp, nu am îndrăznit să menționez sentimentele mele pentru ea nici prietenilor ei sau ai mei, nici măcar ei, așa că nu mă simțeam în stare să îi cer mâna. Dragostea pentru ea a rămas ca un foc mocnind încuiat în pieptul meu, lucru care m-a chinuit constant. Idolatria mea față de o ființă creată a slăbit puternic simțământul religiei din mine și a deschis mai mult calea pentru principii păgâne. Chiar dacă această dragoste ascunsă pentru ea îmi promitea lucruri mărețe, ca o răsplată pentru sârguința și activismul în viață, în realitate nu mi-a adus nimic din ceea ce credeam că îmi promite.

Adesea îmi închipuiam proiecte mărețe în mintea mea, gândindu-mă la ce lucruri eram gata să fac sau să sufăr de dragul aceleia pe care o iubeam. Totuși, aceste gânduri nu m-au împiedicat să mă implic într-un șir îndelung de excese și păcate, lucruri cu totul nevrednice de pretențiile onorabile pe care le aveam în mintea mea. Apoi, prin intervențiile minunate ale bunătății lui Dumnezeu, încurcătura nebuniilor mele a ajuns în final să fie scoasă la lumină, iar dorințele mele au fost încununate într-o așa manieră încât au plătit cu vârf și îndesat pentru suferințele mele. Totuși, sunt sigur că nu aș mai trece niciodată prin același șir de necazuri, nici dacă mi s-ar promite posesiunea tuturor comorilor ambelor Indii.

Am insistat pe acest lucru mai mult decât doream inițial, dar probabil că aceste rânduri despre experiența mea dureroasă pot fi utile spre a-i avertiza pe alții să nu hrănească o patimă nestăpânită în inima lor. Cât de des se poate spune despre încăpățânați ca mine că „fiindcă au semănat vânt, vor secera furtună” (Osea 8:7)!

Întrucât inima mea era acum ațintită către un obiectiv specific, mă uitam la toate lucrurile din jurul meu într-o lumină nouă. Am concluzionat că mi-ar fi absolut imposibil să trăiesc la o distanță atât de mare de ea, anume în Jamaica, vreme de patru sau cinci ani, așa că m-am hotărât să nu plec acolo, indiferent ce s-ar întâmpla. Nu puteam suporta ideea de a-i spune tatălui meu care era motivul adevărat, dar nu doream nici să inventez unul fals.

De aceea, fără a-l înștiința deloc de ce am procedat astfel, am rămas în Kent trei săptămâni în loc de trei zile, până când mă gândeam că oportunitatea de a pleca în Jamaica avea să fie de domeniul trecutului și vaporul avea să fie plecat până la întoarcerea mea. Și așa s-a dovedit în realitate. M-am întors apoi la Londra.

Prin neascultarea mea l-am dezamăgit mult pe tata, dar el s-a lăsat împăcat mai ușor decât mă așteptam. La

scurtă vreme după aceea, m-am îmbarcat alături de un prieten al lui pe un vapor către Veneția. În această călătorie, am fost expus companiei și exemplurilor rele ale marinariilor obișnuiți printre care mă număram acum. Ocaziile și oportunitățile de a păcătui veneau zilnic asupra mea, așa că am început să mă simt mai relaxat și mai eliberat de sobrietatea și ordinea pe care le respectasem într-o anumită măsură până atunci, vreme de peste doi ani.

Uneori eram străpuns în inima mea de convingeri ascuțite ale păcatului și am făcut câteva eforturi firave de a mă opri, ca de mai multe ori înainte, așa că n-am ajuns un stricat pe față. Totuși, făceam pași mari și hotărâți către îndepărtarea totală de la Dumnezeu. Cea mai remarcabilă înfrânare și cel mai intens sentiment de alarmă (și, atât cât îmi amintesc, ultimul) le-am primit printr-un vis, unul care a avut un efect foarte puternic, chiar dacă nu de durată, asupra minții mele. Acest vis a avut un impact direct asupra circumstanțelor mele, asupra pericolelor în care eram pe punctul de a plonja, și asupra eliberării ne meritare și îndurării pe care Dumnezeu a găsit de cuviință să mi le dea în vremea necazului meu.

Chiar dacă am pus de mai multe ori pe hârtie acest vis, s-a întâmplat că nu am păstrat niciodată un exemplar

al descrierii lui, însă elementele esențiale ale visului au rămas profund întipărite în memoria mea, așa că nu cred că mă voi abate cu nimic de la ceea ce am visat prin a-l relata și de data aceasta. Scena pe care am visat-o era din portul Veneția, pe care tocmai îl vizitasem. Era noapte și eram de veghe pe punte. Pe când umblam înapoi și încolo de unul singur, a venit cineva la mine (nu îmi amintesc de unde) și mi-a adus un inel, dându-mi sarcina specifică să-l păzesc cu atenție și asigurându-mă că, atât timp cât păstram acel inel, urma să fiu fericit și să am succes, dar dacă l-aș fi pierdut, nu mă puteam aștepta la nimic altceva decât la neazuri și sărăcie.

Am acceptat darul și termenii acestuia cu toată bucuria, neîndoindu-mă în niciun fel de faptul că o să îl protejiez, și fiind foarte satisfăcut de ideea că fericirea era acum în mâinile mele. Eram intens preocupat de acele gânduri, moment în care s-a apropiat de mine o a doua persoană care, observând inelul pe degetul meu, s-a folosit de acel prilej pentru a-mi pune anumite întrebări. I-am povestit imediat de virtuțile acelui inel, iar răspunsul acelui om a fost o expresie a surprizei legată de slăbiciunea mea mentală, pentru că mă așteptam la astfel de efecte de pe urma unui banal inel. Cred că acea persoană a argumentat

înaintea mea susținând că este imposibil așa ceva și, după câțva timp, m-a îndemnat direct să îl arunc cât colo.

La început, am fost șocat de acea propunere, dar opiniile aceluia om m-au convins. Am început să mă gândesc și să mă îndoiesc de mine însumi, iar în final l-am scos de pe deget și l-am aruncat peste bord în apă. Imediat ce inelul a atins apa, am văzut cum un foc îngrozitor s-a aprins pe vârful unui lanț muntos, o parte a Alpilor, pe care îi puteam vedea la ceva distanță, în spatele orașului Veneția. Am văzut vârfulurile lor așa de clar, încât părea că sunt treaz. Mi-am dat seama prea târziu de nebunia mea. Cu un aer de insultă, conștiința m-a informat că toată îndurarea pe care Dumnezeu o păstrase pentru mine fusese cuprinsă în acel inel, inel pe care îl aruncasem în nebunia mea. Am înțeles că trebuia acum să merg la munții aceia în flăcări și că ei fuseseră aprinși din cauza mea. Am tremurat, fiind într-o mare agonie, și mă mir că nu m-am trezit chiar atunci.

Dar visul meu a continuat și, pe când mă gândeam la starea în care mă găseam, pe punctul în care trebuia să plec, auto-acuzându-mă și părând fără vreo nădejde, dintr-o dată, fie o a treia persoană, fie aceeași care mi-a adus inelul la început (nu sunt sigur de asta) a venit la mine și m-a

întrebat care este motivul întristării mele. I-am povestit situația cu toată claritatea, mărturisind că mi-am ruinat singur soarta și că nu meritam nicio milă. El m-a muștrătat pentru nebunia mea și m-a întrebat dacă aș fi mai înțelept dacă aș avea din nou acel inel. Nu puteam să răspund la această întrebare, pentru că mă gândeam că situația era fără întoarcere. Pe când încă îmi închipuiam că nu am ce să răspund, l-am văzut pe acest prieten neașteptat aruncându-se în apă, exact în locul unde aruncasem inelul, întorcându-se și aducându-l de pe fundul mării.

În clipa în care s-a urcat din nou la bordul vaporului, flăcările de pe munți s-au stins, iar cel ce mă amăgise a dispărut. Atunci, „prada celui puternic îi va fi luată, și cel prins de asupritor va scăpa” (Isaia 49:25). Temerile mele au luat sfârșit și, cu bucurie și recunoștință, m-am apropiat de eliberatorul meu bun pentru a-i cere din nou inelul. Totuși, el a refuzat să îl returneze și mi-a spus: „Dacă ți-aș încredința din nou acest inel, în curând vei ajunge în aceeași situație. Nu ești în stare să îl păstrezi, ci îl voi ține eu pentru tine și, oridecâteori va fi nevoie, îl voi folosi în locul tău”. În această clipă m-am trezit, într-o stare de agitație indescrisibilă! Cu greu am putut să mă-nânc, să dorm sau să îmi fac treburile vreme de două sau trei zile. Totuși, cu timpul, și efectul acestui vis a dispărut,

după care am uitat complet de el. Cu greu cred că mi-a revenit în minte vreodată, și asta vreme de mai mulți ani.

Prin aceste scrisori voi încerca să dovedesc că în timp au sosit momente în viața mea când m-am regăsit în circumstanțe foarte asemănătoare acelor sugerate de acest vis extraordinar, momente când am fost neajutorat și deznădăjduit, pe marginea prăpastiei unei veșnicii îngrozitoare, și n-am nicio îndoială că, dacă mi-ar fi fost deschiși ochii minții, l-aș fi văzut pe marele meu vrăjmaș, care mă amăgise, și pe mine gata să renunț la orice fărărâmbă de credință, implicându-mă în cele mai groaznice fapte! Probabil că l-aș fi văzut privind fericit la agoniile mele fiind gata să primească permisiunea de a-mi captura și de a-mi duce sufletul în locul de chin! Tot astfel, am conștientizat că Isus, pe care L-am persecutat și sfidat, a venit în întâmpinarea mea muștrându-l pe vrăjmașul meu, chemându-mă printre ai Lui ca pe o mlădiță smulsă din foc și spunând: „Eliberați-l ca să nu se pogoare în groapă! Am găsit o răscumpărare pentru el!”

Totuși, chiar dacă n-am văzut aceste lucruri cu ochii trupești, am descoperit beneficiul și am căpătat îndurarea. Domnul mi-a răspuns în ziua necazului meu. Binecuvântat fie Numele Aceluia care a adus înapoi inelul (sau care a

fost ilustrat prin această acțiune), căci El s-a angajat să-l ocrotească! O, ce mângâiere de nedescris este aceasta, anume că nu sunt păstrat prin eforturile mele!

„Domnul este Păstorul meu!” (Psalmul 23:1). Am primit abilitatea de a-mi pune cu încredere toată ființa în mâinile Sale, și știu în cine am crezut. Satana încă dorește să mă aibă, așa încât să mă cearnă după cum se cerne grâul, dar Mântuitorul meu s-a rugat pentru mine, și El s-a rugat așa încât credința mea să nu se piardă. Aici se găsește siguranța și puterea mea – căci porțile Iadului nu pot să îl învingă. Dacă lucrurile ar fi depins de mine, aș fi plonjat în pierzare de multe ori de la prima mea eliberare. Chiar și acum aș cădea, m-aș împiedica și aș pieri, după tot ceea ce a făcut Domnul pentru mine, dacă n-ar fi implicată credincioșia Lui cu jurământ spre binele meu, dacă El n-ar fi jurat să fie Soarele și Pavăza mea până la moarte. „Binecuvântează, suflete, pe Domnul!” (Psalmul 103:1).

În restul acelei călătorii nu s-a mai petrecut nimic remarcabil. M-am întors acasă în Decembrie 1743 și, la scurtă vreme, am mers din nou în Kent, unde mi-am întârziat șederea în aceeași manieră imprudentă cum o făcusem anterior, lucru care l-a dezamăgit din nou pe tata

și i-a încurcat planurile pe care le avea cu mine, aproape provocându-l să mă dezmoștenească! Pentru că încă nu apăruse nicio ofertă potrivită pentru mine, am fost îmbarcat din nou pe vapor. Vremurile se stricaseră, fiind o situație critică pe mare, cu flota franceză dând târcoale coastelor noastre, așa că tata n-a putut să mă scutească de serviciul militar. În doar câteva zile, am fost trimis pe bordul vasului de război Harwich. Am ajuns astfel într-o situație foarte diferită a vieții și am îndurat multe greutăți vreme de aproape o lună. După aceea, tata a vrut ca eu să rămân în flota navală militară, pentru că de pe o zi pe alta se aștepta pornirea războiului, recomandându-mă căpitanului, care m-a luat pe punte pe postul de cadet.

Acum aveam o viață ușoară în ce privește lucrurile exterioare și puteam să câștig respectul altora, însă mintea mea era încă nestăpânită și comportamentul meu foarte ușuratic. Aici mi-am făcut prieteni care au ruinat complet bunele principii cu care fusesem crescut. Chiar dacă obișnuiam să vorbesc despre virtuți și nu le-am abandonat complet cum am făcut-o mai târziu, totuși bucuria și practica mea obișnuită țineau de păcat. Cel mai bun prieten era un marinar care avea talente naturale deosebite și un bun spirit de observație, fiind un maestru deosebit a ceea ce denumeam „gândirea liberă”, unul

care știa cum să își prezinte ideile în cea mai plauzibilă manieră. Pe deasupra, zelul pe care îl avea pentru gândirea lui era potrivit abilităților sale, căci ar fi fost greu să ți-l închipui străduindu-se mai mult pentru altceva, chiar și dacă s-ar fi așteptat să câștige Raiul prin acest zel! Aș vrea să adaug aici că acest bărbat, pe care l-am privit și onorat ca pe stăpânul meu și pe care l-am imitat cu mult zel în practica mea, a pierit în același fel în care mă așteptam eu să pier. Mi s-a spus că a fost prins într-o furtună puternică în timpul unei călătorii din Spania, când un val uriaș a lovit puntea și l-a tras în mare pentru veșnicie! Iată cum Domnul scutește sau pedepsește după plăcerea Sa suverană!

Dar să revin: mi se părea un lucru deosebit să stau în compania lui și, pentru că eu însumi eram pasionat de cărți, am fost foarte nerăbdător să arăt că citisem și eu câte ceva. În curând, m-a citit el destul de bine, văzând că nu lepădasem cu totul limitările conștiinței, așa că nu m-a șocat de prima dată cu sugestii prea directe ale gândirii lui nefaste. La început a vorbit mai degrabă favorabil despre religie, însă, după ce mi-a câștigat încrederea, a început să vorbească tot mai pe față. Cu alte cuvinte, m-a învățat cu obiecții și argumente, așa încât inima mea de-

pravată a ajuns cucerită foarte repede, așa că am fost câștigat de gândirea lui și l-am urmat cu tot sufletul. Astfel, asemenea unui marinar neatent, care părăsește portul tocmai înainte de începutul furtunii, am renunțat la nădejtile Evangheliei tocmai în momentul când toate celelalte surse de mângâiere erau pe punctul de a mă părăsi.

În Decembrie 1744, nava Harwich era în Downs, fiind contractată să plece în Indiile Răsăritene. Căpitanul mi-a dat permisiunea să merg pe țărm pentru o zi. Fără să gândesc prudent sau să îmi amintesc că pot exista consecințe, am luat un cal și am urmat dictatul patimii mele nestăpânite, încercând să îi fac o ultimă vizită aceleia pe care o iubeam. N-a fost o vizită cu prea multă satisfacție, pentru că știam că nu făceam decât să îmi întetesc durerile și să îmi înmulțesc necazurile.

Scurtul timp pe care l-am avut la dispoziție a trecut ca un vis și, în ziua de Anul Nou, în 1745, a trebuit să îmi iau rămas bun și să mă întorc pe vapor. L-am implorat pe căpitan să mă ierte pentru absența mea, dar acest gest ne-cugetat de a întârzia (mai ales că nu fusese prima dată când procedasem astfel) i-a displicut mult și am pierdut favoarea lui, lucru pe care nu l-am mai putut recupera niciodată.

În final, am plecat din Spithead cu o flotă foarte mare. Mai multe vapoare au fost pierdute în încercarea de a părăsi acea zonă și, în noaptea care a urmat, întreaga flotă a fost într-un mare pericol pe coasta din Cornwall, din cauza unei furtuni venită din sud. Întunericul nopții și numărul vaselor au produs multă confuzie și multe daune. Chiar dacă s-a aflat de mai multe ori în pericolul iminent de a se ciocni de celelalte vapoare, vasul nostru a scăpat neafectat, dar mulți marinari au suferit, mai ales amiralul. Această situație nefericită a făcut să fim trimiși înapoi în Plymouth. Câtă vreme am stat acolo, am aflat că tata, care deținea o parte dintre vapoarele ce fuseseră pierdute de curând, se coborâse la Torbay. În acea vreme, el avea legături cu o firmă din Africa. Mă gândeam că, dacă aș putea să ajung la el, m-ar putea introduce în acel serviciu comercial, ceea ce ar fi mai bine decât să plec într-o călătorie lungă și nesigură către Indii.

În acea vreme nefericită, îmi era foarte greu să mă hotărâsc, dar ceea ce doream era să părăsesc vaporul cu orice preț. Am și făcut asta, și în cea mai urâtă manieră posibilă. Am fost trimis într-o zi să lucrez pe punte, dar am trădat și am dezertat de la postul meu. Nu știam pe ce cale să o apuc, și n-am îndrăznit să întreb pe unde să o iau, de frica de a nu fi descoperit. Totuși, pentru că aveam o

idee generală despre geografia țării, m-am orientat bine. După ce am călătorit câteva mile, am descoperit, întrebând pe cineva, că mă aflu pe drumul către Dartmouth. Totul a mers bine în acea zi și parțial a doua zi. Mi-am continuat drumul cu un ritm alert și, pe când mă așteptam să mă întâlnesc cu tata după aproape două ceasuri, am dat peste un mic grup de soldați. N-am putut să îi evit și nici să îi mint, așa că am fost descoperit și dus înapoi la Plymouth.

Pe când mergeam pe acele străzi, eram păzit ca un infractor. Inima mea era plină de indignare, de rușine și de frică. Am fost ținut în arest vreme de două zile, apoi trimis la bordul navei și ținut acolo încătușat pentru o vreme. Apoi am fost dezbrăcat în public și biciuit, și, după ce am fost degradat, tuturor foștilor mei prieteni li s-a interzis să îmi arate cea mai neînsemnată favoare, sau chiar să îmi vorbească. Pentru că fusesem cadet, aveam ceva subordonați, dar, fiind destul de mândru și rău, nu m-am înfrânat de la folosirea abuzivă a acelei autorități. Acum, însă, îmi venise vremea să ocup locul cel mai de jos și să fiu expus insultelor tuturor.

Apoi, deși situația mea din acel moment era foarte deranjantă, ceea ce mă aștepta avea să fie și mai rău –

relele pe care le sufeream atunci aveau să crească cu fiecare zi care trecea. Vechii mei prieteni voiau să mă abandoneze. În scurta perioadă de timp cât am rămas alături de ei, am descoperit cum străduințele lor de a mă proteja s-au răcit foarte repede. Fără îndoială, nu își permiteau să mă protejeze, pentru că erau expuși unui risc mare de a ajunge ei înșiși pedepsiți. Deși era în general o persoană cu inimă și se purtase foarte bine cu cei de pe vapor, căpitanul era foarte serios în asprimea lui, și, întrucât fusese puternic jignit, s-a folosit de mai multe situații pentru a-mi arăta acest lucru. Iar călătoria avea să dureze cinci ani! Totuși, nimic nu cred că m-a deranjat atât de mult pe cât să mă văd despărțit de obiectul dragostei mele, fiind foarte improbabil să o mai văd pe Mary și existând o posibilitate chiar mai mare ca, întorcându-mă ca un dezertor, ea să nu mai vadă nimic atractiv în mine. Astfel, situația mea era groaznică în toate privințele, după cum îți poți imagina. Inima îmi era plină de cele mai dureroase patimi – de dorințe fierbinți, de ură amară și de disperare neagră.

Fiecare ceas care trecea venea asupra mea cu o nouă insultă sau o nouă greutate, fără a exista vreo speranță de diminuare a stării mele sau de odihnă, neavând

vreun prieten care să mă apere sau care să aplece urechea la necazurile mele.

Nu mai știu dacă am privit în interiorul sau în exteriorul meu, dar nu puteam vedea nimic altceva decât întuneric și ticăloșie. Nu cred că putea să se afle cineva într-o situație mai îngrozitoare decât a mea, cu excepția acelei persoane a cărei conștiință este rănită de mânia lui Dumnezeu. Nu pot exprima cu ce regret și cu ce strângere de inimă mi-am aruncat ultimele priviri către țărmurile Angliei. Pe măsură ce vaporul se îndepărta, am rămas cu privirea ațintită asupra țărmului până ce a dispărut dinaintea ochilor mei.

Apoi, când n-am mai văzut țărmul, am fost adeseori ispășit să mă arunc în mare, pentru ca, după gândirea rea pe care mi-o însușisem acum, să pun capăt tuturor durerilor mele. Totuși, mâna tainică a lui Dumnezeu m-a împiedicat. Ajută-mă să Îl laud, dragă Thomas, pentru bunătatea Lui minunată manifestată față de cea mai nevrednică dintre toate făpturile Sale!

Rămân slujitorul tău îndatorat,

John Newton
15 Ianuarie 1763

4

ÎNDRĂGOSTIT ȘI RĂTĂCITOR

Dragă Thomas,

Deși am dorit să-mi trimiți sfaturile tale despre maniera și lungimea acestor memorii, am început să le scriu înainte de a primi răspunsul tău și aproape că am încheiat foaia anterioară când a sosit scrisoarea ta. Voi căuta o altă ocazie de a folosi expresiile tale blânde de prietenie pe care mă rog Domnului să nu le tratez așa încât să îți pară rău de ele sau să le retragi pe viitor. Acum mă voi limita la câteva dintre situațiile particulare ale sarcinii pe care mi-am asumat-o. Te voi asculta, Thomas, în legătură cu acele situații mărunte pe care mi le-ai reamintit, ca și cu altele de același fel pe care, fără sfatul tău, le-aș fi considerat prea banale sau prea personale ca să merite să le menționez. Când am început această scrisoare, n-am vrut să povestesc despre mine mai mult decât ar fi fost necesar

pentru a ilustra minunățiile providenței și harului lui Dumnezeu manifestate prin a dirija toate întorsăturile din viața mea, dar mă bazez pe înțelepciunea ta și cred că ea este un temei suficient pentru a extinde cumva ceea ce avusesem inițial în plan să povestesc.

Printre alte lucruri, ai cerut de la mine o descriere mai explicită a stării și progresului relației mele de curtare al lui Mary, după expresia folosită în limbajul comun. Acesta este subiectul despre care cred în mod particular că trebuie să îl tratez pe cât de scurt este posibil, dar mă supun și aici cerinței tale, așa că îți voi prezenta lucrurile așa cum erau ele la momentul când am plecat din Anglia.

Când înclinațiile mele față de Mary au ieșit la iveală, amândoi eram atât de tineri, încât nimeni nu le-a luat în serios, cu excepția mea. Am stat la un ceai în jurul mesei cu prietenii noștri, dar nimeni nu se aștepta la nimic altceva din aceasta. Totuși, după aceea, când pasiunea mea pentru ea părea că are efecte de durată, astfel că, pe parcursul următorilor doi ani, lucrurile nu s-au diminuat cu nimic, ba chiar m-au împins să acționez fără să țin cont de prudență, de interesul personal sau de planurile tatălui meu, și pentru că relația lui cu familia ei era

destul de rece, părinții ei au început să se gândească mai serios la relația noastră. Când mi-am luat rămas bun de la ei pentru ultima oară, mama ei (în acea perioadă s-a purtat cu mine cu cea mai caldă dragoste, de parcă aș fi fost copilul ei) mi-a spus că, deși nu avea obiecții, credea că ar fi mai înțelept și prudent să mergem înainte într-o relație mai profundă la o vârstă ceva mai matură. Totuși, așa cum era situația la acel moment, s-a gândit că era momentul să intervină, cerându-mi să nu mă mai gândesc să revin pe la ei decât dacă fiica lor era plecată de acasă, sau să renunț complet la pretențiile mele, ori să o asigur că am acceptul expres al tatălui meu de a continua să o curtez pe Mary.

Mare parte din soarta situației depindea de Mary, iar ea era tânără, veselă și destul de lipsită de experiență în astfel de lucruri, dar părea foarte fericită. Totuși, o încurajare pozitivă sau un refuz categoric ar fi fost însoțite de tot atâtea dezavantaje, chiar dacă diferite. Dar, fără a analiza prea mult pe această temă, am descoperit că ea era mereu în gardă. Era suficient de înțeleaptă pentru a descoperi că avea putere absolută asupra mea, dar avea și suficientă prudență pentru a-și folosi corect înțelepciunea. Adeseori părea că nu îmi înțelege sugestiile, nici nu îmi lăsa loc să ajung la lucruri directe. Mi-a spus cândva

că, de la prima descoperire a sentimentelor mele pentru ea și cu mult înainte ca gândul să îi placă, avusese adesea o impresie interioară că, mai devreme sau mai târziu, avea să fie soția mea. Aceasta a fost situația la despărțirea noastră.

Mă voi întoarce acum la călătoria mea. În decursul călătoriei către Madeira, am căzut pradă unora dintre cele mai întunecate gânduri. Deși meritam pe deplin toate lucrurile cu care mă confruntam, și deși căpitanul putea fi justificat dacă ar fi dus mai departe resentimentele lui față de mine, totuși mândria din inima mea de la acea vreme îmi sugera că fusesem rănit profund, astfel că gândurile acestea au apăsât atât de tare asupra inimii mele stricate încât mă gândeam deja în sinea mea cum să îlucid.

Acum, că Domnul mă abandonase într-un întuneric gros, eram în stare de orice. Atât cât îmi amintesc, nu aveam nici cea mai mică frică de Dumnezeu, nici cea mai mărunță sensibilitate a conștiinței. Eram atât de puternic stăpânit de un duh de amăgire, încât credeam propria minciună și eram ferm convins că, după moartea mea, aveam să încetez să exist. Totuși, Domnul m-a ocrotit! Din când în când aveam perioade în care reflectam mai serios la starea mea: când aș fi ales mai degrabă moartea

decât viața, o rază de speranță avea să își facă loc în mine (deși era o probabilitate mică pentru o astfel de nădejde) și să îmi sugereze că aveam să văd vremuri mai bune, că o să mă întorc în Anglia și o să am parte de împlinirea dorințelor mele, dacă nu o să îmi pun singur capăt zilelor.

Cu alte cuvinte, dragostea mea pentru Mary era acum singura piedică pe care o mai aveam. Deși nu mă temeam de Dumnezeu și nu țineam cont de părerea oamenilor, nu puteam suporta gândul că Mary și-ar fi amintit de mine ca de un om slab după moartea mea.

După cum vedem în aspectele exterioare ale vieții, cele mai slabe mijloace sunt adesea folosite de providența lui Dumnezeu pentru a produce efecte deosebite, dincolo de influența lor obișnuită.

Așa le-am văzut și eu: acest singur gând, care nu m-a împiedicat de la o mie de lucruri rele mai puțin grave, s-a dovedit a fi singura barieră eficace împotriva celor mai grave și mai fatale ispite. Nu pot spune cât de mult timp aș fi suportat acest conflict sau care ar fi fost, omenește vorbind, consecințele continuării în acea stare.

Dar Domnul, la care eu mă gândeam puțin, știa pericolul în care mă aflam, și S-a îngrijit de eliberarea mea.

Pe când eram la Plymouth, mă hotărâsem să fac două lucruri, anume că nu voi pleca în India, ci în Guineea. Ca atare, mă gândeam că aceasta ar fi trebuit să fie fără îndoială voia lui Dumnezeu pentru mine, chiar dacă lucrurile aveau să se împlinească pe calea Lui, nu a mea. Eram acum în Madeira de ceva vreme. Treburile flotei se încheiaseră, astfel că urma să plecăm în ziua următoare. În acea dimineață memorabilă m-am trezit târziu și aș fi dormit chiar mai mult, dacă nu ar fi venit un cadet (un vechi prieten) și nu m-ar fi îndemnat să mă ridic, când cu batjocuri, când cu rugăminți. Pentru că nu l-am ascultat imediat, mi-a tăiat hamacul în care eram așezat, așa că m-a forțat să mă ridic și să mă îmbrac. Eram foarte mânios, dar nu am îndrăznit să replic. Puțin știam eu cât avea să mă afecteze acest capriciu al lui și că această persoană, care nu intenționase nimic special prin acțiunea ei, a fost mesagerul providenței lui Dumnezeu. Am bombănit ceva, dar m-am dus apoi pe punte, unde am văzut un bărbat care își punea hainele într-o barcă, spunându-mi că avea să ne părăsească.

Când l-am întrebat, mi-a spus că doi bărbați de pe un vas din Guineea, ancorat lângă noi, veniseră pe bordul vasului nostru, Harwich, iar căpitănia portului îi porun-

cise căpitanului să trimită două alte persoane în schimbul celor doi. Inima mi-a luat foc imediat. Am alergat la locotenenți și i-am implorat să îl convingă pe căpitan să mă lase să plec. În această situație, deși avusesem niște relații proaste cu acești ofițeri și le răspusesem foarte rău la orice acțiuni ale lor, totuși li s-a făcut milă de mine și au fost gata să mă ajute. Căpitanul, care refuzase să accepte un schimb în locul meu pe când eram la Plymouth, deși cererea venise de la amiralul Medley, acum a fost convins foarte ușor. Cred că nu a durat mai mult de o jumătate de oră de la momentul când am fost trezit din somn până m-am văzut eliberat și sigur, la bordul altui vapor!

Acesta a fost unul dintre multele momente critice, de turnură, din viața mea, momente când Domnul a găsit de cuviință să Își manifeste providența și grija, făcând ca mai multe circumstanțe și condiții neașteptate să contribuie în avantajul meu aproape instantaneu. Aceste oportunități neașteptate și bruște au apărut de mai multe ori, și fiecare dintre ele m-au așezat într-o nouă scenă a vieții. În mod obișnuit, ele au fost amânate până în ultima clipă.

Vaporul pe care m-am urcat trebuia să meargă în Sierra Leone și în părțile adiacente ale coastei Africii

unde bat vânturi permanente. Am descoperit că cel care era comandantul navei îl cunoștea pe tata. M-a primit cu mare blândețe și mi-a promis că mă va ajuta, astfel că am crezut că avea să se dovedească prietenul meu. Totuși, fără să învăț câtuși de puțin din greșelile și necazurile mele din trecut, am mers pe aceeași cale rea, ba aș spune că, atunci când a fost posibil, am acționat mai rău decât anterior!

Câtă vreme am fost la bordul navei Harwich, deși principiile morale cu care fusesem crescut au fost total corupte, totuși, spre deosebire de prima mea experiență pe navă, când fusesem întrucâtva serios, amintirea ei m-a făcut să mă rușinez ca să nu dau frâu liber felului notoriu de a trăi în care altfel m-aș fi complăcut. Dar acum, fiind în mijlocul unor străini, puteam să îmi dau masca jos. Îmi amintesc bine că, trecând de pe un vas pe altul, acesta era motivul pentru care mă bucuram la fiecare schimbare de vapor, și mă gândeam că acum puteam fi dedicat păcatului pe cât îmi plăcea, fără a mai fi înfrânat de ceva. Din acest moment am fost peste măsură de ticălos, deloc deosebit de acea descriere vie a unei stări aproape irecuperabile din 2 Petru 2:14: „Le scapără ochii de preacurvie, și nu se satură de păcătuire. Momesc sufletele nestator-

nice, au inima deprinsă la lăcomie, sunt niște blestemăți!" Nu doar că am păcătuit grosolan, dar m-am preocupat și să văd cum aș fi putut să îi ispitesc și să îi amăgesc și pe alții în orice ocazie, uneori expunându-mă eu însumi rănilor și riscurilor.

O consecință naturală a acestui comportament a fost pierderea favorii noului meu căpitan. El nu era un om religios și nici nu dezaproba răutatea mea decât dacă îl afecta pe el, dar am devenit nesimțit și nesupus. Nu am vrut să îl ascult și, pentru că era și el un om cu un temperament rău, mai degrabă ajungeam la certuri. Dincolo de aceasta, aveam niște atitudini care nu-i fac nimănui bine, ci îi înmulțesc necazurile și dușmanii. La orice afront închipuit în mintea mea, aveam să compun un cântec prin care îmi băteam joc de vaporul lui, de planurile și persoana sa, pe care în curând îl știa întreg echipajul. Iată felul nerecunoscător în care i-am răsplătit ofertele de prietenie și protecție. Aveam grijă să nu menționez nume, dar aluziile erau clare, așa că nu-i era greu să își dea seama de intențiile din cântec sau de autorul lor.

Nu voi mai spune alte lucruri despre această parte a poveștii mele. O voi lăsa să rămână îngropată într-o tăcere veșnică. Totuși, nu vreau să nu Îi aduc laude lui

Dumnezeu pentru acel har care a putut ierta, pentru acel sânge care a putut ispăși păcate ca ale mele! Da, „un Etio-pian poate să-și schimbe pielea, sau un pardos să-și schimbe petele” (cf. Ieremia 13:23), pentru că eu, care eram rob de bunăvoie față de orice rău, posedat de o le-giune de duhuri necurate, am fost scutit de pedeapsă, mântuit și schimbat, pentru a sta înaintea tuturor ca mo-nument veșnic al tăriei Celui Atotputernic.

Am continuat astfel vreme de aproape șase luni, timp în care vaporul s-a pregătit să plece. La câteva zile înainte de plecare, căpitanul a murit. Nu aveam o relație mai bună cu loțiitorul lui, care l-a și succedat la comanda vaporului, astfel că, atunci când a avut ocazia, m-a tratat cu asprime. Nu mă îndoiam de faptul că, dacă aș fi mers cu el în Indiile de Vest, m-ar fi transferat la bordul unui vas de război. Din ceea ce știam deja, această posibilitate mi se părea mai îngrozitoare decât moartea. Pentru a o evita, m-am hotărât să rămân în Africa, hrănind cu amuzament în mintea mea multe visuri de aur, gândindu-mă că aici aș avea oportunitatea de a-mi îmbunătăți soarta.

Pe acea parte a coastei Africii se stabiliseră câțiva albi, ale căror afaceri țineau de comerțul cu sclavi, cum-părându-i de pe continent și vânzându-i vapoarelor la

prețuri mai mari. Unul dintre acești comercianți, care mi-a apărut în cale imediat ce am ajuns acolo, acumulasese o avere considerabilă, fusese recent în Anglia și se întorsese cu vaporul cu care eu venisem, din care deținea un sfert. Exemplul lui mi-a dat speranța că voi putea avea același succes, astfel că, cu condiția că voi intra în slujba lui, am obținut eliberarea mea din postul de pe navă. Nu mi-am luat precauția de a negocia termenii angajării mele, ci m-am încrezut în generozitatea lui. Nu am primit niciun fel de compensație pentru perioada petrecută la bordul vasului, ci chiar am primit o factură de la deținătorii lui din Anglia, pe care n-am mai apucat să o plătesc vreodată, căci nu i-am mai găsit la întoarcerea mea. Cu o zi înainte de plecarea vasului, m-am debarcat pe insula Bananelor, neavând asupra mea mai mult decât câteva haine, de parcă aș fi scăpat dintr-un naufragiu.

Rămân al tău,

John Newton
17 Ianuarie 1763

5

ZDROBIT, DAR NU SMERIT

Dragă Thomas,

O învățătură importantă, adeseori utilă, se găsește în cuvintele bunului nostru Domn: „Vremea Mea n-a so-sit încă” (Ioan 7:6). Următorii doi ani, despre care vreau acum să vorbesc, par să fie ca o foaie albă într-o viață foarte scurtă, dar, așa cum ceasul harului Domnului nu venise încă, și eu aveam să experimentez mai profund starea înfricoșătoare a inimii omului abandonat în ticăloșia lui. De atunci încolo, am descoperit adeseori că acest lucru mă îndeamnă să admir îndurarea lui Dumnezeu manifestată prin faptul că m-a dus în locuri atât de izolate și aproape excluzându-mă din societatea ome-nească, într-o vreme când umblam înflăcărat după ticăloșii și când, asemenea unuia infectat cu o boală gravă, eram în măsură să răspândesc duhoarea ei oriîncotro mă

duceam. Dacă lucrurile ar fi luat o turnură diferită și dacă aș fi avut succes în planurile mele, rămânând în Anglia, povestea mea tristă ar fi ajuns, foarte probabil, la un capăt tragic.

Este adevărat că îmi închipui cu greu că aș fi putut să ajung mai rău în sinea mea, dar răutatea mea ar fi căpătat o arie mai largă de răspândire. Aș fi ajuns să îi rănesc adânc pe alții și aș fi înmulțit numărul relelor ireparabile! Totuși, în înțelepciunea Lui, Domnul m-a așezat acolo unde rănila provocate au fost mai mici. Cei câțiva oameni cu care am venit în contact îmi erau mult prea asemănători, astfel că, în curând, am ajuns în situații și circumstanțe atât de abjecte, încât cu greu puteam să mai am vreo influență asupra lor. Mai degrabă am fost disprețuit și părăsit decât să fiu copiat de ceilalți. Până și cei câțiva negri cu care m-am însoțit în decursul primului an al șederii mele printre ei s-au gândit în sinea lor că ar fi un lucru mult prea bun dacă ar sta de vorbă cu mine. Eram ca un părăsit care stătea „tăvălit în sângele lui” (Ezechiel 16) și, după toate aparențele, eram pe drumul către pierzare.

Dar Domnul a privit la mine cu îndurare și nu m-a aruncat în Iad, așa cum meritam pe bună dreptate, ci „a trecut pe lângă mine, m-a văzut tăvălit în sângele meu, și

mi-a zis: Trăiește”. Totuși a trebuit să treacă mai mult timp până la momentul rânduit pentru manifestarea dragostei Lui, spre acoperirea tuturor nelegiuirilor mele cu roba neprihănirii Sale și să fiu primit și făcut părtaș privilegiilor copiilor Lui. Nu pot decât să atribui acest lucru puterii Sale tainice prin care m-a ocrotit, și că ceea ce am suferit în parte în acest interval de timp nu m-a făcut să îmi pierd nici viața și nici mințile. Totuși, întrucât forța exemplului meu rău și a dorințelor mele nefaste a fost diminuată prin aceste suferințe, găsesc potrivit să le socotesc printre îndurărilor de care am avut parte.

Probabil că nu va fi inutil să aștern câteva rânduri pe hârtie să îți ofer o schiță a geografiei zonei în care eram acum închis, în special pentru că aceasta îmi va ușura efortul ca, după aceea, să mă refer frecvent la locuri pe care le voi menționa acum. Afacerea ulterioară pe care am făcut-o, când Domnul mi-a dat harul să văd zile mai bune, a fost legată preponderent de aceleași locuri și de aceiași oameni, pe care îi considerasem la același nivel cu cei mai de jos sclavi.

De la Capul Verde, cel mai vestic punct al Africii, până la Capul Muntelui, întreaga coastă a continentului este plină de râuri: cele mai mari sunt Gambia, Rio Grande,

Sierra Leone și Sherbro. Nu voi spune nimic despre primul, întrucât este binecunoscut și, pe deasupra, n-am ajuns niciodată acolo. Asemenea Nilului, Rio Grande se împarte în multe brațe în apropierea vărsării în ocean. Pe malul celui mai nordic râu, denumit Cacheo, portughezii au stabilit o așezare. Brațul de sud, cunoscut ca Rio Nuna, era granița obișnuită a zonei de comerț a albilor, înspre nord. Sierra Leone este o peninsulă montană, în mare parte nelocuită, chiar inaccesibilă, cred eu, din cauza pădurilor dese, cu excepția acelor părți care se întind de-a lungul apei. Râul este larg și navigabil. La aproape 12 leghe către sud-est, există trei insule denumite Benanoe (sau Bananelor), formând un cerc de circa 20 de mile. Acesta era centrul rezidențial al albilor. În aceeași direcție, la încă șapte leghe se găsește arhipelagul Plantanes, format din trei insulițe, situate la o distanță de aproape două mile de continent, în punctul în care se varsă o parte din Sherbro. Acest râu este mai degrabă o cascadă, care curge în interiorul unei insule lungi și care se varsă la confluența mai multor râuri mari, râuri „care nu cântă”, dar care mi-au rămas întipărite în memorie mai bine decât Tibrul. Cel mai sudic dintre acestea are un curs foarte interesant, aproape paralel coastei. Dacă cineva îi urmărește cursul, va constata că duce multe leghe în sus și, pe

măsura parcurgerii lor, va vedea că nu se îndepărtează de țărâm la mai mult de o jumătate de milă. Nu sunt siguri de asta, dar se pare că toate aceste râuri comunică între ele prin brațe ascunse, la fel ca și cu marea, lucru pe care nu-l știam de la bun început. Dacă vei privi la o hartă mai mare a Africii, în timp ce citești aceste descrieri, vei căpăta o idee generală a zonei unde mi-am petrecut timpul. Chiar dacă hărțile ar fi incorecte, majoritatea locurilor pe care le-am menționat sunt de regulă așezate pe aceste hărți, și în aceeași ordine în care le-am și menționat.

Noul meu stăpân care locuise anterior lângă Capul Muntelui, se stabilise acum în Plantanes, pe cea mai mare dintre cele trei insule. Aceasta este o insulă joasă, nisipoasă, cu o circumferință de aproape două mile și aproape complet acoperită de palmieri. Am început de îndată să construim o casă și să ne apucăm de comerț. Aveam o oarecare dorință de a recupera timpul pe care îl pierdusem și de a-mi da toată sânguința în lucrurile care erau înaintea mea. Pe deasupra, el era un om în compania căruia puteam să trăiesc destul de bine, dacă n-ar fi ajuns în curând să mă influențeze. Totuși, el însuși, așa cum am descoperit, era condus de o femeie de culoare, care locuia cu el și care îi era soție. Ea era o persoană importantă în țara ei, așa că el își datora influența soției lui. Nu știu de

ce, dar această femeie a avut de la bun început ceva prejudecăți ciudate împotriva mea, și ceea ce a făcut ca situația să fie și mai rea pentru mine era predispoziția mea severă la boală, care m-a atacat foarte curând, înainte de a avea oportunitatea de a demonstra ceea ce puteam sau doream să fac în slujba lui.

Fusesem bolnav pe când navigasem către Rio Nuna, așa că noul meu patron m-a lăsat în mâinile soției lui. La început, cei din casa ei au avut grijă de mine, dar, pentru că nu m-am însănătoșit destul de repede, ea s-a plictisit de întreaga situație și m-a neglijat complet. Uneori n-am putut nici măcar să capăt o cană de apă rece, pe când ardeam de febră. Patul meu era, de fapt, o împletitură de trestie întinsă pe o scândură și ca pernă foloseam un butuc de lemn. Când m-a lăsat febra și mi-am recăpătat pofta de mâncare, aș fi mâncat bucuros orice mi s-ar fi pus în față, însă n-a fost nimeni dispus să-mi aducă hrană. Soția patronului meu trăia în belșug, dar nu mi-a dat decât arareori hrană suficientă pentru a supraviețui și, când se afla într-o dispoziție mai bună, avea să îmi trimită resturi de la masa ei. Am ajuns ca, după ce mândria mea a fost puternic smerită, să primesc aceste resturi cu mulțumire și să le mănânc la fel cum un cerșetor înșfacă hrana din partea unui binefăcător.

Îmi amintesc bine că am fost chemat cândva să primesc aceste „bunătăți” chiar din mâna ei, dar, pentru că eram foarte slab și firav, am scăpat farfuria din mâini. Cei care trăiesc în bogăție își închipuie cu greu cât de mult m-a afectat acest incident, dar ea a avut cruzimea de a râde de dezamăgirea mea și, chiar dacă avea masa plină de tot felul de bunătăți (căci trăia în mare măsură după maniera europenilor), a refuzat să îmi dea ceva de mâncare. Tulburarea mea era atât de mare în anumite momente, încât foamea mă împingea să merg noaptea și să smulg rădăcini de pe plantație, chiar dacă riscam să fiu pedepsit ca hoț. Rădăcinile le mâncam crude, chiar acolo, pe câmp, de frica de a nu fi descoperit. Rădăcinile despre care vorbesc sunt o hrană foarte bună dacă sunt fierte sau coapte, dar sunt foarte nepotrivite să fie mâncate crude, indiferent de cantitate. Consecința acestei diete, după primul experiment, a fost ceea ce întotdeauna m-am așteptat și rareori am ratat – anume să vomit tot ceea ce mâncasem. De aceea, mă întorceam adesea cu stomacul la fel de gol, însă nevoia m-a împins să repet această încercare de mai multe ori. Uneori am fost hrănit de niște străini, chiar de niște sclavi încătușați, care mi-au dat resturi de mâncare, împărțind pe furis din porțiile lor, căci nu îndrăzneau să fie văzuți făcând acest lucru.

Alături de sărăcia presantă, nimic nu apasă mai puternic asupra minții decât batjocura și, după cum îți poți închipui, am primit o măsură abundentă din ambele.

Pe când mă recuperam încetul cu încetul, această femeie avea să mă viziteze din când în când, nu pentru a-și manifesta mila sau pentru a-mi aduce vreo mângâiere, ci pentru a mă insulta. Adeseori avea să spună despre mine că sunt indolent, leneș și nefolositor, și să mă forțeze să mă ridic și să merg, lucru care era extrem de greu de făcut. Apoi îi pune pe sclavii ei să îmi imite mișcărilor, aplaudând, râzând și aruncând în mine cu pietre și cu lă-mâi. Dar, după ce ea pleca, sclavii ei aveau mai degrabă să își manifeste compasiunea față de mine, în loc să mă batjocorească.

După ceva timp, stăpânul meu s-a întors din călătoria lui și, deși m-am plâns de tratamentul ei rău, el nu m-a crezut, așa că situația mea nu s-a îmbunătățit, nici măcar când i-am povestit toate aceste lucruri de față cu ea.

Totuși, în cea de-a doua călătorie a lui, m-a luat cu el. Pentru o vreme, lucrurile au mers destul de bine, până ce un comerciant pe care l-a întâlnit pe rău a încercat să-l convingă că fusesem necredincios și că furasem din bunurile lui pe timpul nopții, sau pe vremea când era pe

țarm. Acesta a fost aproape singurul lucru rău de care am fost acuzat pe nedrept. Singurele rămășițe ale unei bune educații cu care mă puteam lăuda era ceea ce este denumit în mod obișnuit onestitate și, în lucrurile care îmi fuseseră încredințate, am căutat întotdeauna să fiu onest. Chiar dacă, într-o anumită măsură, puteam să aduc explicații pentru eșecurile mele de a produce pe măsura așteptărilor stăpânului, niciodată nu l-am furat, nici măcar în cea mai mică măsură. Totuși, el a crezut acuzația formulată împotriva mea și am fost condamnat fără dovezi. Din acel moment, și el a început să mă trateze foarte aspru. Oricâteori părăsea vasul, eu rămâneam încuiat pe punte, având ca porție zilnică de hrană o cană de orez și, dacă el stătea mai mult timp, nu aveam nicio modalitate de a mă hrăni până la întoarcerea lui. Cred că aș fi putut chiar să mor de inaniție dacă n-aș fi avut posibilitatea să mai prind câte un pește din când în când.

Când tăiau păsări ca să le consume, rareori primeam altceva decât intestinele, pe care le foloseam ca momeală pentru pește. Odată cu schimbarea mareelor, pe când curentul era liniștit, puteam să pescuiesc, căci în restul timpului era imposibil să fac acest lucru, și adesea aveam succes. Dacă vedeam un pește agățat de cârligul

meu, bucuria mea era peste măsură de mare, căci era singurul plan pe care îl mai aveam în minte. Aveam să consider că era o masă delicioasă să am parte de un pește curățat în grabă și pe jumătate fiert sau prăjit, fără sos, sare sau pâine. Dacă nu prindeam nimic, aveam să adorm nemâncat până la următoarea schimbare a mareelor când puteam să-mi reiau încercările de a pescui.

La toate aceste suferințe s-au adăugat asprimea vremii și lipsa de haine. Sezonul ploios avansa și întreaga mea garderobă era formată dintr-o cămașă, o pereche de pantaloni, un batic din bumbac pe care-l așezam pe cap și o bucată de țesătură din bumbac lungă de aproape doi metri, pe care o foloseam pe post de haină. Îmbrăcat astfel, am fost bătut zilnic ore în șir, uneori chiar 40 de ore neîncetat, de ploi care nu se opreau și de vânturi puternice, lipsit de cel mai neînsemnat acoperiș, timp în care stăpânul meu era pe țărni. Chiar și azi simt cum durerile trupești mă cuprindeau când astfel de vânturi și ploi reci băteau asupra mea. Temperatura foarte scăzută și umiditatea pe care le-am îndurat în acea călătorie și încă ceva timp după aceea au făcut ca recuperarea mea să fie îndelungă și mi-au zdrobit constituția fizică și toată energia, astfel că, deși m-am recuperat în timp, efectele au rămas

în trupul meu ca un mijloc necesar pentru a-mi aminti de consecințele și plata dedicării mele în slujba păcatului.

Ne-am întors după aproape două luni, și restul timpului cât am rămas cu el a fost petrecut pe Plantanes, având parte de același regim pe care l-am descris anterior. Inima mea mândră era acum zdrobită, dar nu pentru a ajunge la o pocăință totală, nici pentru a-mi însuși limbajul fiului risipitor. Acestea erau departe de mine. Totuși, duhul meu era prăbușit și îmi pierdusem orice ambiție în orice aspect al vieții. Îmi pierdusem acea ferocitate care mă cuprinsese ca un foc pe când mă aflam pe bordul navei Harwich, și care mă făcuse în stare de cele maiperate răutăți. Totuși, toate aceste suferințe m-au schimbat doar în sensul în care un tigru este îmblânzit prin înfometare. Dacă aveai să îndeplinești foamea, tigrul avea să rămână la fel de sălbatic cum a fost întotdeauna!

Chiar dacă pare ciudat, un lucru rămâne foarte adevărat. Deși am fost lipsit de hrană și de îmbrăcăminte, cuprins de depresii mai adânci decât ticăloșia obișnuită a oamenilor, puteam uneori să îmi adun gândurile și să le îndrept către studiul matematicii. Îmi cumpărasem din Portsmouth manualul de matematică al lui Barrow și l-am avut mereu cu mine. Obişnuiam să îl studiez retrăgându-

mă în cele mai izolate colțuri ale insulei, pe malul mării, și să desenez pe nisip diagramele folosind un băț lung. În felul acesta am ajuns să îmi deplâng întristările și să uit uneori de simțămintele mele, astfel că, fără vreun alt ajutor exterior, am ajuns să stăpânesc într-o bună măsură primele șase cărți ale lui Euclid.

Al tău ca întotdeauna,

John Newton
17 Ianuarie 1763

6

PĂZIT PRIN MÂNA PROVIDENȚEI

Dragă Thomas,

Există multă evlavie dovedită și o bună atitudine în recunoașterea mulțumitoare a lui Iacov: „Eu sunt prea mic pentru toate îndurările și pentru toată credincioșia pe care ai arătat-o față de robul Tău; căci am trecut Iordana acestă numai cu toiagul meu, și iată că acum fac două tabere” (Geneza 32:10). Acestea sunt cuvinte care mă umplu de o emoție specială. Îmi amintesc că, în unele dintre acele zile dificile la care m-am referit în scrisoarea anterioară, mă ocupam sârguincios de plantarea unor lămâi. Ceea ce trebuia să pun în pământ erau niște plante firave, nu mai înalte decât tufele tinere de agriș. Stăpânul meu și soția lui aveau să treacă pe lângă mine, să se oprească și să mă privească, spunând: „Cine știe... cine știe dacă nu cumva, până ce acești copaci ce vor crește și

vor aduce roade... cine știe dacă nu cumva te vei întoarce în Anglia, vei căpăta comanda unui vapor și te vei întoarce ca să culegi roadele trudei tale. În zilele acestea se întâmplă tot felul de lucruri ciudate!” După cum au și intenționat, aceste vorbe au fost doar expresia unui sarcasm care să mă străpungă în inimă. El spunea uneori că vremurile erau atât de ciudate încât era posibil chiar ca eu să trăiesc și să ajung regele Poloniei! Totuși, prima s-a dovedit o predicție bună, și unul dintre ei a trăit văzându-mă cum m-am întors din Anglia exact în postura pe care o menționase, culegând primele roade ale acelor pomi!

Cum aș putea să îmi continui narațiunea fără să înalț bunătatea lui Dumnezeu, comparând circumstanțele în care Domnul mă așezase până atunci, cu situația în care mă găseam în acel moment? Thomas, dacă m-ai fi văzut cât de deprimat și solitar eram atunci, mergând în toiul nopții să-mi spăl singura cămașă frecând-o de stânci și, după aceea, să mă îmbrac cu ea udă, așa încât să se usuce pe spatele meu, în timp ce dormeam... dacă m-ai fi văzut cu expresia feței desfigurată, când un vapor s-a apropiat de insulă și cum rușinea m-a constrâns să mă ascund în pădure, fugind de privirile străinilor... și mai ales dacă ai fi știut că purtarea mea, principiile și inima îmi erau și mai întunecate decât starea mea exterioară,

cât de puțin ți-ai fi imaginat că am fost păstrat pentru a fi astfel o dovadă specială a grijii providențiale și a bunătății exuberante a lui Dumnezeu!

În acea vreme nu exista decât o singură dorință fierbinte în inima mea, dorință care nu era contrară și nici șocantă pentru religie sau rațiune. Domnul a găsit de cuviință să împlinească acea singură dorință, chiar dacă a fost nevrednică de succes din cauza vieții mele ticăloase și rele, și chiar dacă am trecut prin mii de greutăți care păreau să o facă imposibilă. Dar această favoare, chiar dacă mare și prețuită mult, a fost un lucru mărunț prin comparație cu binecuvântările harului Lui. El m-a scutit de pedeapsă și mi-a dat cunoștința Lui în Persoana lui Isus Hristos. În dragoste față de sufletul meu, El m-a eliberat din groapa corupției morale și a aruncat înapoia Lui toate păcatele mele ticăloase! El mi-a îndreptat pașii pe căile păcii veșnice. Acesta este cu adevărat cel mai bun lucru, dar nu este tot.

Când m-a făcut acceptabil înaintea Lui în Cel Preaiubit, El mi-a dat și favoarea altora. El mi-a adus prieteni noi, călăuzindu-mă și protejându-mă de o lungă serie de pericole, și mi-a încununat fiecare zi cu îndurări repetate! Lui Îi datorez faptul că sunt încă viu și că nu mai trăiesc în foame și în sete, fără haine și în lipsuri. Singur m-am dus în

acea stare, dar El a fost cel care m-a eliberat. El mi-a dat acum o situație bună în viață, o cunoaștere practică a Evangheliei Lui, o acceptare largă printre copiii Lui și o prietenie și o corespondență bogată cu mulți dintre cei mai onorați slujitori ai Lui. Totuși, îmi este la fel de greu să enumăr avantajele mele prezente pe cât îmi este greu să descriu relele și ticăloșiile din vremurile anterioare.

Nici nu știu precis cât timp au continuat lucrurile în Africa în felul descris anterior, dar cred că au mai durat încă aproape un an. În acest interval i-am scris tatălui meu de două sau trei ori, i-am povestit situația mea și i-am cerut ajutorul, sugerându-i în același timp că m-am hotărât să nu mă întorc în Anglia decât dacă el dorea să trimită după mine. De asemenea, i-am scris lui Mary în acea perioadă tristă, așa încât, chiar dacă eram pe punctul cel mai de jos al vieții mele, mi-am păstrat nădejdea de a o revedea. Tatăl meu a apelat la prietenul său din Liverpool, cel despre care am scris mai devreme, care i-a dat ordine unui căpitan al lui, care pleca pe atunci în Gambia și Sierra Leone. Cândva pe parcursul aceluiași an, așa cum am spus, am obținut acceptul stăpânului meu să locuiesc cu un alt comerciant, care avea casa pe aceeași insulă. Nu puteam să plec fără consimțământul lui și, deși la început

el a refuzat, după ceva timp a poruncit să fiu dus la casa celui alt comerciant.

Această decizie a produs o schimbare substanțială a situației mele. Am ajuns în curând să mă îmbrac mai decent, să trăiesc având tot ceea ce îmi trebuia, fiind considerat ca un partener și fiindu-mi încredințată grija tuturor treburilor sale obișnuite, afaceri care însumau mai multe mii de lire. Acest om avea mai multe fabrici și slujitori albi în diferite locuri, în special una în Kittam, situată pe malul râului care curge de-a lungul coastei. În curând am fost desemnat să merg acolo, unde am căpătat o parte din responsabilitatea pentru conducerea afacerii, alături de un altul dintre slujitorii lui. Trăiam așa cum ne plăcea, afacerea înflorea și angajatorul nostru era satisfăcut. Acolo am început să fiu suficient de ticălos pentru a mă gândi că sunt fericit.

În acele părți ale lumii se spune că un astfel de om alb se înnegrește, iar remarca aceasta nu se referă la o schimbare a culorii pielii, ci a dorințelor. Am cunoscut mulți alți albi care, stabilindu-se în Africa pe la vârsta de 30 sau 40 de ani, au avut o viață gradual schimbată după temperamentele, obiceiurile și ceremoniile nativilor, ajungând până acolo încât să prefere mai degrabă acea

țară în detrimentul Angliei. Ei au fost atât de îndrăgostiți de toate plăcerile lumesti, de amuletele și divinitățile negrilor orbi spiritual, punându-și mai multă încredere în aceste lucruri decât chiar în gândirea celor mai înțelepți dintre nativi. O parte a acestui spirit de infatuare creștea și în mine și probabil că, în timp, aș fi ajuns să fiu total copleșit de el.

M-am implicat în relații tot mai apropiate cu acei locuitori și aș fi trăit și murit ca un ticălos printre ei, dacă Domnul n-ar fi vegheat spre binele meu. Aici nu mă refer la faptul că am pierdut acele idei care îmi cuprindeau în principal inima și mi-o atrăgeau către Anglia, ci chiar disperarea de a le vedea împlinite m-a făcut dornic să rămân unde eram. Mă gândeam că mai degrabă aș putea suporta eșecul în situația bună în care mă aflam decât să mă apropii mai mult de casă, dar să eșuez iar. Dar, imediat ce legăturile mele de acolo și planurile pe care le aveam de a rămâne în Africa deveneau tot mai hotărâte, Domnul a intervenit providențial pentru a le zdrobi în bucăți și pentru a mă salva de la pierzare, în ciuda dorințelor mele!

Între timp, în Sierra Leone a sosit vaporul care avea ordine să mă ducă acasă. Căpitanul m-a căutat acolo și apoi în insulele Bananelor, dar, înțelegând că eram la o

distanță mare pe teritoriul acelei țări, nu s-a mai gândit la mine. Nu încapе îndoială că mâna lui Dumnezeu a fost implicată în faptul că am fost trimis la timpul potrivit la Kittam, întrucât, pentru că vaporul nu a navigat decât până la insulele Bananelor și nu am stat acolo decât câteva zile, dacă aș fi fost la Plantanes, n-aș fi aflat de el decât după ce ar fi plecat. Mai mult ca sigur că rezultatul ar fi fost același dacă aș fi fost trimis la oricare altă fabrică, dintre cele pe care noul meu stăpân le avea amplasate pe văile mai multor râuri. Dar chiar dacă locul în care mă aflam era la o distanță mare în amonte, pe râu, la peste 100 de mile de Plantanes, totuși, ca urmare a așezării speciale despre care am vorbit deja, mă aflam la o milă distanță de coasta mării. Pentru a face lucrurile mai surprinzătoare, în acea vreme fusesem trimis să fac ceva comerț într-un loc aflat între valea râului și mare, iar acea afacere trebuia să fie încheiată cu o zi sau două înainte de sosirea vaporului, dar a trebuit să așteptăm câteva articole de la cursa următorului vapor, pentru a completa sortimentul de bunuri pe care trebuia să-l iau cu mine la uzină.

Noi obișnuiam uneori să ne plimbăm pe plaja mării, așteptându-ne să vedem câte un vapor care să treacă prin preajmă, dar astfel de situații erau foarte rare, căci, în acea vreme, locul acela nu era cunoscut ca unul dintre

traseele vapoarelor care făceau comerț. Multe dintre ele treceau pe acolo în timpul nopții, iar altele păstrau o distanță considerabilă de țăr̃m. Cu alte cuvinte, nu știu să fi auzit pe cineva care să se fi plimbat pe plajă înainte de acele momente și să observe vreun vapor sau, invers, vapoarele să fi trecut și să fi văzut vreun semnal de pe țăr̃m. În luna Februarie 1747 (nu mai știu precis ziua), colegul meu se plimba în după-amiaza zilei pe plajă și a văzut un vas trecând prin zonă și, crezând că este vorba despre vaporul pe care îl așteptam cu mărfuri, a făcut un semnal cu o făclie și fum. Vasul deja trecuse un pic de acel loc și, pentru că vântul era prielnic, căpitanul a avut îndoieli dacă să oprească sau nu. Dacă însoțitorul meu ar fi ajuns acolo după doar un ceas, vaporul nu mai putea fi rechemat. Totuși, căpitanul a aruncat ancora și a trimis la țăr̃m pe cineva într-o canoa. S-a dovedit tocmai vaporul care avea misiunea de a mă duce acasă!

Una dintre primele întrebări care i-a fost pusă colegului meu a fost legată de mine. Când căpitanul a înțeles că eram atât de aproape, a venit pe țăr̃m pentru a trimite după mine. Dacă ar fi ajuns la mine vreo invitație de acasă, pe când eram bolnav și înfometat la Plantanes, aș fi primit acea veste ca și cum eram invitat la învierea din morți. Dar acum, având motivele deja descrise, am primit

invitația de a mă întoarce acasă cu o oarecare indiferență. Refuzând să mă abandoneze, căpitanul a inventat o poveste și mi-a spus un lucru care părea foarte plauzibil, anume că pierduse un pachet mare de scrisori și documente, pe care trebuia să le aducă cu el. El mi-a spus că era sigur de faptul că primise din gura tatălui meu ca și din partea angajatorului său vestea că o persoană care murise de curând îmi lăsase moștenire un venit de 400 £/an, adăugând mai apoi că, dacă aveam vreo datorie, avea ordine exprese să mi-o plătească, chiar dacă ar fi costat jumătate din încărcătura de pe nava lui.

Fiecare detaliu al acestei povești a fost fals, și nici măcar eu nu credeam tot ce spunea el despre acea avere. Dar, întrucât aveam unele așteptări de la o rudă bătrână, mă gândeam că măcar parte din povestea căpitanului trebuia să fi fost adevărată. Totuși, n-am stat prea mult timp pe gânduri, căci, chiar dacă grija tatălui meu și dorința de a mă vedea nu contau prea mult pentru mine și n-ar fi fost lucruri suficiente ca să mă determine să părăsesc situația prosperă în care mă găseam, totuși amintirea dorințelor mele după Mary, nădejdea de a o revedea și posibilitatea ca acceptarea ofertei să mă aducă în circumstanța în care să îi câștig mâna, au prevalat în fața tuturor celorlalte considerații.

Mai mult, căpitanul a promis (și în această privință și-a ținut cuvântul) că aveam să fiu cazat în cabina lui, să iau masa cu el și să fiu însoțitorul lui constant, fără a aștepta vreun serviciu din partea mea. Astfel, am fost dintr-o dată eliberat dintr-o captivitate care a durat aproape 15 luni. Nu avusesem niciun gând și nici măcar vreo dorință a unei astfel de schimbări, nici măcar cu un ceas înainte ca ea să aibă loc! M-am îmbarcat cu el și, în câteva ceasuri, Kittam a rămas dincolo de orizont.

Vrednică de milă este orbirea acelor care nu pot vedea nimic decât șansa sau norocul în evenimente de acest fel! Atât de orb și de neștiutor eram în acel moment, încât nici nu m-am gândit la toate aceste aspecte. N-am căutat nicio călăuzire sau să descopăr vreun semnal din partea lui Dumnezeu în tot ceea ce se petrecuse. Asemenea unui val al mării care călătorește în direcția vântului și freamătă într-o parte și alta, eram condus de aparențele prezentului și nu priveam nici măcar un metru înaintea mea. Dar Acela care este ochi pentru cel orb avea să mă conducă pe o cale pe care nu o cunoșteam.

Acum, că sunt iluminat într-o anumită măsură, pot să văd că puterea hotărâtă și înțelepciunea lui Dumnezeu sunt manifestate în cea mai evidentă măsură în lucrurile

vieții omului, chiar și în ajustarea și apariția acestor circumstanțe care pot să pară neașteptate și neplănuite. Putem remarca în istoria lui Iosif cât de multe astfel de evenimente obișnuite au avut loc în viața lui, fiecare având o influență necesară spre înaintarea lui în viață, după planul lui Dumnezeu! Dacă el n-ar fi visat acel vis, sau dacă nu și-ar fi povestit visul; dacă madianiții ar fi trecut prin acea zonă cu o zi mai devreme sau mai târziu; dacă aceștia l-ar fi vândut unei alte persoane, nu lui Potifar; dacă stăpâna lui ar fi fost o femeie mai înțeleaptă; dacă slujitorii lui faraon nu l-ar fi supărat sau dacă oricare dintre aceste lucruri s-ar fi petrecut în orice altă manieră sau în oricare alt moment decât s-au petrecut, atunci tot ce a urmat în viața lui ar fi fost împiedicat să se întâmple! Promisiunile și planurile lui Dumnezeu legate de Israel, robia lor, eliberarea și așezarea lor în țara promisă, toate ar fi trebuit să eșueze. Și, mai mult, întrucât toate acestea trebuiau să ducă și erau centrate în Hristos, Mântuitorul promis, dorința tuturor popoarelor, nu ar fi apărut pe scena acestei lumi, omenirea ar fi pierit cu totul în păcatele ei, fără speranță, iar planurile și sfaturile dragostei veșnice ale lui Dumnezeu manifestate în favoarea păcătoșilor ar fi fost învinse.

Astfel, putem vedea o legătură între primul vis al lui Iosif și moartea Domnului nostru Isus Hristos, cu toate efectele ei glorioase. Atât de puternică, chiar dacă tainică, este legătura dintre cele mai importante și cele mai mărunte evenimente din viețile noastre! Ce gând mângâietor este ca un credincios să știe că, în mijlocul tuturor acțiunilor și planurilor oamenilor care intervin în viața lui, Domnul are un plan constant pe care nu va rata să îl împlinească, anume gloria Sa în mântuirea completă a poporului Său. Cât de mângâietor este că Dumnezeu este înțelept, puternic și credincios, făcând ca până și lucrurile care par contrare planului Său, să slujească, de fapt, împlinirii lui.

Mi-am permis aici, cu voia ta, să comentez un pic asupra propriului text inițial, chiar dacă lungimea acestor observații poate necesita unele argumente suplimentare.

Crede-mă că rămân, cu un mare respect, slujitorul
tău drag și recunoscător,

John Newton
18 Ianuarie 1763

7

IONA LA BORD

Dragă Thomas,

Vaporul pe care eram îmbarcat de acum ca pasager se afla într-o călătorie comercială, transportând aur, fildeș, lemn de drobiță (o plantă din care se extrage vopsea) și ceară de albine. Mi-ar lua mult mai mult timp să descriu un astfel de transport prin comparație cu unul de sclavi. Căpitanul își începuse afacerile în Gambia, fusese deja de patru sau cinci luni în Africa, și a continuat să stea acolo încă aproape un an după ce m-am alăturat echipajului. În tot acest timp, am navigat de-a lungul coastei, de la Capul Lopez, situat la peste o mie de mile mai departe de Anglia față de locul unde mă urcasem pe vapor. Sunt puține lucruri pe care cred că este vrednic să le știi despre această călătorie obositoare. Nu aveam nimic de făcut, astfel că, atât cât îmi amintesc, tot timpul petrecut pe vas a fost un șir neîntrerupt de spurcăciuni și răutăți oribile. Nu știu să fi întâlnit vreodată până

atunci un blasfemiator mai curajos ca mine. Nemulțumit cu înjurăturile și blestemele obișnuite, aveam să inventez zilnic altele noi, și asta până acolo încât adesea mă ciocneam cu căpitanul, care m-a muștrat aspru de multe ori, deși era el însuși un om foarte spurcat. Uneori aveam să îi povestesc despre aventurile mele în stricăciune și, din ceea ce el văzuse în comportamentul meu, mai ales spre finalul călătoriei, când ne-am confruntat cu multe pericole, avea să îmi spună frecvent că, spre marea lui durere, fusesem un fel de Iona la bordul vasului, că i se părea că un blestem mă însoțise pe oriunde mersesem, și că era convins că toate necazurile pe care le-a avut de înfruntat în călătorie se datorau faptului că mă luase la bordul vaporului. Voi ocoli aspecte specifice și, după ce voi menționa o situație sau două când mila Domnului s-a manifestat față de mine chiar în vremea când eu sfidam puterea și răbdarea Lui, voi trece la lucruri despre care cred că îți vor fi mai de folos.

Deși am trăit mult timp în excese și în aproape orice altă extravaganză, niciodată nu am fost prea atașat de alcool. Tata obișnuia să spună că, deși am evitat bețiile, încă trăgea nădejde că o să îmi revin din viața destrăbălată pe care o aveam. Cu toate acestea, uneori aveam să încurajez bețiile de dragul distracției, căci chiar dacă nu

îmi plăceau băuturile tari, eram alipit și dornic să fac tot felul de nelegiuiri, și îmi găseam plăcerea în răutăți de tot soiul. Ultimul astfel de episod în care m-am implicat a avut loc pe când eram pe râul Gabon, și eu am fost inițiatorul și cel care s-a oferit să plătească pentru tot.

Eram patru sau cinci într-o seară pe punte, încercând să ne întrecem pentru a vedea cine poate să bea cele mai multe serii alternative de gin și rom, și să nu se clatine. Pe post de oglindă aveam să folosim o scoică de mare uriașă. Eram cel mai nepotrivit pentru o astfel de provocare, căci capul mi-a fost mereu incapabil să suporte prea multă băătură tare. Totuși, am dat tonul și am făcut primul toast, deși aveam obiceiul, după cum îmi amintesc foarte bine, să lansez un blestem la adresa persoanei care avea să fie prima. De data asta, eu am fost primul. Minte mi-a fost curând aprinsă de alcool, până acolo încât m-am ridicat și am dansat pe punte ca un nebun și, în timp ce îmi distram copios colegii, pălăria mi-a căzut peste bord. Am văzut barca de salvare a vaporului la lumina lunii și am încercat din răspuțeri să mă întind ca să o apuc, așa încât să îmi recuperez pălăria. Vederea m-a înșelat în acea situație, după cum era de așteptat, căci barca de salvare era mult mai departe de mine, la aproape 6-7 metri distanță de bord, în partea laterală a vaporului.

Cred că eram pe jumătate peste bord și aș fi căzut imediat în apă dacă nu m-ar fi prins cineva de haine și nu m-ar fi tras înapoi pe punte. Curentul mării era atât de puternic încât și dacă aș fi fost treaz m-aș fi înecat, așa că am scăpat ca printre urechile acului. Pe deasupra, tovarășii mei de beție erau mult prea băuți pentru a mă salva, iar restul echipajului deja era în dormitoare, la somn. Cât de aproape am fost de pierzare în acea stare înfricoșătoare și de a mă cufunda în veșnicie sub toată greutatea blestemului meu!

Într-o altă situație, la Capul Lopez, o parte din echipaj fusese în pădure și împușcase un bivoli. Am adus o parte din el la bord și am marcat cu atenție locul, lăsând acolo restul animalului. Cel puțin așa credeam noi. În acea seară am plecat spre acel loc pentru a recupera restul, dar am plecat la drum prea târziu. Cum îmi era obiceiul, mi-am asumat rolul de călăuză a echipei, însă noaptea s-a așternut înainte de a ajunge în acel loc, astfel că ne-am rătăcit. Uneori ajungeam în mlaștini în care ne cufundam până la piept, alteori, când ajungeam pe uscat, nu puteam fi siguri dacă mergeam către vapor sau mai degrabă rătăceam mai departe de el. Fiecare pas pe care îl făceam creștea nesiguranța noastră.

Noaptea a ajuns tot mai întunecată, iar noi am fost prinși în pădure într-un adevărat labirint, în locuri unde este foarte probabil că piciorul omului nu călcase vreodată până la noi. Acea parte a țării este stăpânită cu totul de fiarele sălbatice, care apăreau de peste tot, înmulțindu-se într-un ritm neobișnuit. Ne aflam cu adevărat într-o situație groaznică, neavând nici lumină, nici hrană, nici arme, ci așteptându-ne la fiecare pas să ne sară înaintea vreun tigră de după copaci. Stelele erau acoperite de nori, și nu aveam la noi nici o busolă ca să ne dăm seama în ce direcție mergeam. Dacă lucrurile ar fi continuat astfel, probabil că am fi pierit în acea noapte. Totuși, Dumnezeu ne-a protejat astfel că nicio fiară sălbatică nu ne-a ieșit în cale și, după câteva ore de rătăcire prin pădure, luna a ieșit din nori și ne-am putut orienta, întrucât era în primul pătrar. Ne-am dat seama imediat că, așa cum deja bănuiam, în loc să ne apropiem de țărmul mării, noi pătrunsesem tot mai adânc în pădure. În final, ghidându-ne după lună, am ajuns la malul mării, la o distanță considerabilă de locul unde vaporul era ancorat. Am ajuns în siguranță la bord, fără vreun alt inconvenient decât că suferisem puternic de frică și eram extenuați.

În ciuda multelor eliberări miraculoase de care am avut parte, toate acestea n-au avut nicio influență asupra

mea. Eram cu totul pierdut. După mai multe împunsături succesive, muștrările conștiinței au slăbit tot mai mult, astfel că, în final, au încetat cu totul. Vreme de mai multe luni, dacă nu chiar ani, nu îmi amintesc să fi trăit o singură muștrare a conștiinței pentru ceea ce gândeam, vorbeam și făceam. Uneori eram lovit de boală și m-am considerat aproape de moarte, dar nu am luat în seamă consecințele nici în cea mai mică măsură. Cu alte cuvinte, părea că purtam cu mine toate semnele nepocăinței finale și ale reprobării, pentru că nici judecățile lui Dumnezeu și nici îndurările Lui nu avuseseră nici cel mai mic efect asupra mea.

Afacerile s-au încheiat cu trecerea timpului, așa că am părăsit Capul Lopez și, după un popas de câteva zile pe insula Annibona, pentru aprovizionare, am plecat către casă cândva pe la începutul lunii Ianuarie 1748. De la Annibona până în Anglia, fără a lua în considerare opririle în porturile intermediare, este un drum foarte lung pe mare, probabil unul de peste 7.000 de mile, dacă includem și ocolișurile necesare pentru a prinde vânturi prielnice. Noi am navigat la început către vest, până aproape de coasta Braziliei, apoi către nord, până spre țărmul Newfoundland, cu variațiile obișnuite ale vântului și vremii, și fără să ne întâlnim cu vreun lucru extraordinar. De-a

lungul acestor coaste ne-am oprit o jumătate de zi pentru a pescui ceva cod. Această oprire a fost mai degrabă una pentru recreație, căci aveam suficiente provizii și nu ne prea așteptam să ne reușească pescuitul (așa cum s-a dovedit ulterior). Pe vas aveam oricum tot ceea ce ne trebuia. Am părăsit zona pe 1 Martie, având parte de un vânt puternic din apus, care ne-a împins către casă cu o viteză foarte bună.

Ar trebui să subliniez aici că, după o călătorie atât de lungă și făcută într-o zonă cu climă uscată și caldă, vasul avea nevoie disperată de reparații, nefiind deloc pregătit să înfrunte vremea ploioasă și furtunoasă. Pânzele și frânghiile erau destul de uzate, iar această situație a concurat mult la ceea ce avea să fie mai periculos ulterior.

Cred că era 9 Martie, ziua de dinaintea catastrofei, când mi-a trecut prin minte, în grabă, un gând de care fuseseam atât de străin până atunci. Printre puținele cărți pe care le aveam la bord era una intitulată *The Imitation of Christ* de Thomas a Kempis (rom. *Imitarea lui Hristos*). La început am luat-o din raft cu un aer nepăsător, așa cum făcusem adesea până atunci, și am răsfoit-o doar ca să mai treacă timpul. Până atunci, o citisem cu aceeași indiferență de parcă aș fi citit o banală nuvelă. Totuși, în timp

ce citeam, de data aceasta în mintea mea și-a făcut loc involuntar următoarea întrebare: Și dacă toate aceste lucruri sunt adevărate? Nu puteam suporta forța acestui gând aplicat vieții mele, astfel că am închis imediat cartea. Conștiința a mărturisit împotriva mea încă o dată, așa că am concluzionat că, indiferent dacă ceea ce citisem era adevărat sau fals, va trebui să mă supun consecințelor alegerii mele. Am pus punct abrupt acelor gânduri, alăturându-mă conversațiilor obișnuite cu ceilalți marinari.

Totuși, acum intrase în joc Domnul, iar convingerea pe care eram atât de indispus să o primesc a ajuns să fie forțată puternic asupra mea printr-un act înfricoșător al providenței Lui. Am mers la culcare în acea seară în siguranța și indiferența mea carnală obișnuită, dar am fost trezit dintr-un somn liniștit de forța unui val violent, care s-a lovit de vapor, iar apa a pătruns în cabina în care dormeam. Acest semnal de alarmă a fost urmat de un strigăt de pe punte, care ne anunța că vaporul se scufunda! Imediat ce m-am ridicat, am încercat să urc pe punte, dar am fost întâmpinat pe scară de căpitan, care mi-a spus să iau un cuțit cu mine. Pe când m-am întors după cuțit, o altă persoană mi-a luat locul, urcând pe punte, de unde a fost luat imediat cu forță de un val uriaș și aruncat în mare! Nu aveam vreme să îl plângem pe bietul coleg, nici nu ne

așteptam să supraviețuiască prea mult timp în apă, căci am descoperit de îndată că vaporul se umplea cu apă cu un ritm amețitor. Marea rupsese părțile din lemn aflate la partea superioară a vasului, așa că, în doar câteva minute, vaporul era pe punctul de a fi zdrobit cu totul. Nu voi încerca să descriu acest dezastru folosind termenii marinărești, pentru că puțini i-ar înțelege și nu ți-aș oferi decât o imagine incompletă și insuficientă a gravității situației.

Luând în considerare circumstanța în care ne-am aflat, este un lucru uimitor și aproape miraculos că vreunul din acel echipaj a supraviețuit pentru a putea descrie dezastrul și ce s-a petrecut atunci. Am apelat imediat la pompe, dar apa creștea mai repede decât puteam noi să o scoatem, cu toate eforturile noastre. Unii ne-am hotărât să golim o altă parte a vasului folosindu-ne de găleți și butoaie. Pentru aceasta nu aveam la dispoziție decât 11 sau 12 oameni și, în ciuda faptului că făcusem tot ceea ce ne stătea în putință, vaporul s-a umplut sau era aproape de a se umple cu apă. Orice vas cu o încărcătură obișnuită de marfă s-ar fi scufundat până atunci, însă noi aveam la bord o cantitate mare de ceară de albine și lemn, care erau mai ușoare decât apa și, cu voia lui Dumnezeu, către dimineață am putut folosi unele dintre aceste mărfuri spre siguranța

noastră, ceea ce ne-a ajutat dincolo de așteptările noastre. După aproape o oră avea să răsară soarele și vântul a scăzut în putere. Am folosit majoritatea hainelor noastre și a plăpumilor ca să oprim scurgerile (deși vremea era foarte rece, mai ales pentru noi, cei care părăsisem de curând o zonă cu climă caldă). Peste toate acestea am bătut în cuie bucăți de scânduri, așa că, în final, am observat că apa a încetat să mai pătrundă în vapor.

La începutul acestei situații păream puțin afectat. Am pompat apa din greu și m-am străduit să mă încurajez pe mine și pe tovarășii mei. I-am spus unuia dintre ei că, în câteva zile, vom vorbi despre această furtună în jurul unui pahar de vin, dar, pentru că era un păcătos mai puțin împietrit decât eram eu, mi-a replicat cu ochii plini de lacrimi: „Nu, este prea târziu pentru noi acum”. Aproape de ora 9, aproape epuizat de frig și trudă, m-am dus să vorbesc cu căpitanul, care era ocupat în altă parte a vaporului. După ce m-am întors, mi-am spus aproape fără să înțeleg ce zic: „Domnul să aibă milă de noi”. Deși rostite cu foarte puțină reflecție adâncă la ele, aceste cuvinte au fost prima dorință pe care am exprimat-o după îndurarea lui Dumnezeu, după mai mulți ani de rătăcire. Am fost izbit instantaneu de propriile cuvinte și, așa cum spunea

cândva Iehu, „Ce-ți pasă ție de pace?”, tot așa m-am gândit și eu: „Ce îndurare mai poate exista pentru mine?”

Am fost nevoit să mă întorc la pompe și am continuat să trudesc acolo până la prânz, aproape fiecare val lovind pe deasupra capului meu, dar ne-am legat bine cu funii, așa încât să nu fim luați de valuri. Deși de fiecare dată când am văzut un vapor lansându-se pe mare, m-am așteptat să îl văd scufundat și, deși acum eram îngrozit de moarte iar inima mea a reținut ce era mai rău din toată această întâmplare, totuși, dacă Scripturile față de care mă împotrivisem atât de îndelung erau adevărate, atunci nu eram decât pe jumătate convins și am rămas pentru o vreme într-o stare înlemnită, într-un amestec de disperare și nerăbdare. Mă gândeam că, dacă religia creștină este adevărată, eu nu puteam fi iertat pentru ceea ce făcusem, astfel că mă așteptam, și uneori chiar îmi doream, să mă întâlnesc cu tot ceea ce era mai rău!

Rămân al tău prieten,

John Newton
19 Ianuarie 1763

8

SCĂPAT ÎN ULTIMA CLIPĂ

Dragă Thomas,

Ziua de 10 Martie este una care mi-a rămas bine înțipărită în minte, astfel că, începând din anul 1748, nu trece niciun an fără să îmi amintesc de ea. În acea zi, Dumnezeu a trimis ajutor de sus și m-a scos din ape adânci. Am continuat să trudesk la pompă de la trei dimineața până aproape de prânz, apoi am căzut de epuizare. M-am dus și m-am așezat în patul meu, nesigur și aproape indiferent dacă aveam să mă mai trezesc în viață. După aproape o oră am fost chemat din nou pe punte dar, pentru că nu mai puteam să pompez, m-am dus la cârmă și am condus vaporul până la miezul nopții. La acel post am avut parte de un mic interval de timp rezervat reflecției. Am început să mă gândesc la pretențiile mele religioase anterioare, la turnurile extraordinare din viața mea,

la chemările, avertismentele și eliberările pe care le întâl-nisem în viață, la comportamentul meu depravat și în special la blasfemia fără egal la adresa Scripturilor, care erau subiectul constant al ridiculizărilor profane din par-tea mea, deși acum nu puteam ști cu siguranță nici dacă era adevărată, nici dacă era falsă. Mă gândeam că, dacă aș accepta premisele Scripturii, nu a existat și nici nu ar pu-tea să existe vreodată un păcătos mai mare ca mine. Apoi, comparând avantajele pe care le avusesem în creșterea mea, am concluzionat la început că păcatele mele trebuie să fie prea mari pentru a fi iertate. Mi se părea că și Scri-p-tura spune acest lucru, căci, fiind un bun cunoscător al Bibliei și știind pe de rost multe pasaje, ele mi-au revenit în memorie în această situație, mai ales acele pasaje înfri-coșătoare din Proverbe 1:24-31, Evrei 6:4, 6, și 2 Petru 2:20, toate părând că se potrivesc perfect cazului și carac-terului meu. De aceea, după cum am spus, îmi așteptam condamnarea inevitabilă cu frică și nerăbdare.

Cu toate că am avut gânduri de acest fel, ele au fost foarte firave și disproporționate. A trebuit să treacă foarte mult timp de la acel moment, probabil mai mulți ani, până ce am căpătat o imagine clară asupra neprihă-nirii infinite și a harului lui Isus Hristos, Domnul meu,

până să înțeleg hotărât și profund starea păcătoasă a naturii și practicii mele și probabil că până atunci nici nu puteam să am această imagine. Domnul cântărește minunat proporțiile descoperirilor păcatului și ale harului, căci El știe din ce suntem făcuți și că, dacă ar fi pus la lucru măreția puterii Sale, un păcătos sărman ca mine ar fi fost instantaneu copleșit și zdrobit, asemenea unei molii.

Dar să mă întorc la situația de pe vapor. Când am văzut că, dincolo de orice probabilitate, există încă o firavă șansă de scăpare și am auzit către ora 6 în acea seară că toată apa fusese scoasă din vapor, în sufletul meu s-a întrezărit o rază de speranță. Mă gândeam că am văzut mâna lui Dumnezeu manifestată în favoarea noastră și am început să mă rog. Nu mă puteam apropia de Dumnezeu ca și cum m-aș fi împăcat cu El, și nu puteam să Îi spun Tată. Rugăciunea mea a fost mai degrabă ca strigătul ciorilor, pe care Domnul îl aude în ciuda culorii și a caracterului lor. Am început să mă gândesc la acel Isus pe care Îl batjocorisem atât de des. Mi-am amintit de multe situații concrete din viața și moartea Lui – o moarte pentru păcatele altora – dar o moarte pentru cei care, în clipa necazului lor, aveau să-și pună încrederea în El. Acum doream cu precădere o dovadă. Principiile necre-

dinței, care mă tulburau, erau adânc înrădăcinate în sufletul meu și mai degrabă mi-am dorit ca aceste lucruri să fie realități decât să le cred.

Vei observa, Thomas, că voi relata felul în care reacționam în mintea mea în această privință, dar nu pot spune că toate acestea au trecut fugitiv prin mintea mea. Marea întrebare cu care mă confruntam acum era aceasta: Cum aș putea să capăt siguranța că Scripturile sunt de inspirație divină și să am dovada suficientă a exersării încrederii și nădejzii în Dumnezeu?

Unul dintre primele ajutoare pe care le-am primit, ca urmare a hotărârii de a cerceta mai atent Noul Testament, a venit din Luca 11:13. Mi-am dat seama că a pretinde credința în Isus Hristos, când, în realitate, nu aș fi crezut ceea ce Biblia spunea despre El, nu era un gest cu nimic diferit de o batjocură la adresa Dumnezeului care cercetează inimile. Totuși, am găsit aici un pasaj care vorbea despre Duhul, care le era dat celor care Îl cereau. De aceea, am gândit în felul următor: dacă această carte este adevărată, promisiunea din acest pasaj trebuie să fie și ea adevărată. Ceea ce am nevoie este tocmai acel Duh, prin care întreaga carte a fost scrisă, pentru ca astfel să o pot înțelege corect. Dumnezeu Se angaja aici să le dea Duhul

celor care Îl cer. De aceea, trebuia să Îl rog să îmi dea Duhul și, dacă El este de la Dumnezeu, atunci ceea ce El promite se va împlini. Am concluzionat că, chiar dacă n-aș putea spune din inimă că am crezut Evanghelia, totuși, în momentul respectiv, am plecat de la premisa că ea este adevărată și că, studiind-o în această lumină, mă voi su-pune tot mai mult ei, înțelegând-o.

Dacă ceea ce scriu aici ar fi folosit de păgânii din vremurile noastre, aceștia ar putea să spună (căci știu prea bine maniera lor de a trata astfel de lucruri) că doream să mă conving singur de această opinie, un fel de autosugestie. Mărturisesc că, în acel moment, eram într-o astfel de stare, și așa ar fi și ei dacă Domnul le-ar arăta (așa cum a găsit de cuviință să îmi arate mie în acel moment) necesitatea absolută a unei persoane care să se interpună între un Dumnezeu neprihănit și un suflet păcătos. Din toată schema Evangheliei, eu am văzut cel puțin o probabilitate a speranței, însă din orice altă parte eram înconjurat de o disperare întunecată și de nedescris.

Vântul era acum moderat în puterea lui și a continuat să sufle, însă speram să ne apropiem din ce în ce mai mult de portul nostru. Am început să ne revenim din starea de consternare, chiar dacă am rămas puternic alarmați

de circumstanțele prin care trecusem. Am descoperit că apa luase pe sus tot ceea ce se putea mișca, iar lăzile cu provizii fuseseră zdrobite în bucăți de mișcările violente ale vaporului. Pe de altă parte, toate animalele pe care le avusesem la bord, cum ar fi porcii, oile și păsările, fuseseră luate de ape și aruncate în mare. De fapt, cam toate proviziile pe care le avusesem cu noi dispăruseră acum, cu excepția peștilor despre care am menționat mai sus și a unei cantități mici de porumb pe care obișnuiam să o folosim pentru hrana porcilor. Pânzele fuseseră și ele aproape rupte, așa încât am avansat lent, chiar dacă vântul era foarte prielnic. Credeam că ne aflăm la aproape o sută de leghe de țarm, însă, în realitate, eram mult mai departe. De aceea, am înaintat trăind stări alternative de nădejde și frică. În toată această perioadă m-am preocupat îndeosebi cu citirea și meditarea pe marginea Scripturii, și rugându-mă Domnului să trimită îndurarea și lumina Lui asupra mea.

Situația a continuat în felul acesta vreme de patru sau cinci zile, poate chiar mai mult, până ce am fost treziți într-o dimineață de sunetul vesel al străjerului de pe punte, care ne-a anunțat că țarmul era în raza noastră vizuală. Ne-am ridicat imediat când am auzit acel sunet. Pri-

veliștea era peste măsură de frumoasă, iar lumina, suficient de puternică pentru a vedea obiectele din depărtare, ne-a umplut de așteptări îmbucurătoare. Țărmul părea să fie o coastă montană situată la circa 20 de mile depărtare de noi, care se termina cu un cap și, puțin mai departe, puteam deosebi două sau trei insulițe, ca și cum abia se puteau ridica din apă. Priveliștea și poziția noastră păreau să fie răspunsul la speranțele noastre, părând că ne aflam în extremitatea de nord-vest a Irlandei, către care tot încercasem să îndreptăm vasul. Ne-am felicitat unii pe alții, sperând ca, dacă vântul continua să bată, să ajungem a doua zi în siguranță la țarm.

Ceea ce mai rămăsese din proviziile de băutură, mai puțin de o vadră, a fost distribuit între marinari la ordinul căpitanului, el adăugând în același timp că „în curând vom avea suficient de băut!” Tot astfel, a distribuit și restul de pâine cu bucurie, mai ales pentru că eram ca unii care fuseseră parcă scăpați dintr-o dată de la moarte sigură.

În timp ce noi celebrăm în felul acesta, un coleg cu o voce mai gravă decât restul marinarilor ne-a prăbușit duhurile spunând că „și-ar fi dorit ca ceea ce noi am văzut la orizont să fie uscatul”. Dacă aceste cuvinte ar fi ieșit de

pe buzele unor marinari obișnuiți, ceilalți l-ar fi bătut pentru că ar fi dat naștere unor îndoieli iraționale. Ar fi stârnit dezbateri aprinse și dispute dacă ceea ce văzusem era sau nu uscatul. Dar situația de față a fost clarificată fără semne de îndoială, căci pe măsură ce se lumina mai bine, ceea ce noi ne imaginam că este o insulă a început să se înroșească la culoare, ca urmare a reflecției luminii soarelui, care a răsărit tocmai de sub ea. Cu alte cuvinte, mâncasem pâinea și băusem băutura mult prea devreme, căci ceea ce noi ne închipuisem că era uscat nu erau altceva decât nori, așa că, după nu mai mult de o jumătate de ceas, întreaga iluzie a dispărut!

Marinarii au fost adesea păcăliți de lucruri de acest fel, dar, în situația noastră extremă, am fost ezitanți în a trage concluzii. Totuși, ne-am mângâiat pe noi înșine cu faptul că, deși nu puteam vedea uscatul, totuși urma să ajungem la el în curând, pentru că vântul continua să ne fie prielnic. Din nefericire, aveam să fim lipsiți în curând și de această nădejde. Chiar în acea zi, vântul prielnic s-a oprit, iar în dimineața următoare ne-am confruntat cu un vânt care venea dinspre sud-est, chiar împotriva noastră, iar acel vânt a continuat să sufle încă două săptămâni! Astfel, am fost chiar mai îndepărtați de portul nostru. Cu alte cuvinte, situația a devenit atât de lipsită de speranță,

Încât singurul lucru pe care îl mai nădăjduiam era să ne întâlnim cu alte vase. Totuși, uneori ne întrebam dacă nu cumva vaporul nostru fusese primul care se avânta în acea parte a oceanului și în acea perioadă a anului.

Proviziile au început să se scurteze foarte repede, căci jumătate din codul sărat pe care îl aveam la bord însemna hrana necesară pentru o singură zi pentru cei 12 oameni. Aveam suficientă apă dulce, dar nici măcar o picătură de băutură tare. Nu mai aveam pâine, cu greu se mai găsea ceva cu care să ne îmbrăcăm, iar vremea era foarte rece. Eram epuizați după munca la pompe și trebuia să revenim la ea ca să menținem vaporul pe linia de plutire. După multă trudă și puțină hrană, am ajuns să fim atât de oboșiți, încât unul dintre oameni a murit la bordul navei, căzând pradă epuizării.

Totuși, suferințele noastre erau ușoare prin comparație cu temerile pe care le aveam. Era limpede că nu puteam supraviețui în felul acesta, așa că tot ceea ce ne imaginam era că ne aștepta moartea prin înfometare sau că, mai devreme sau mai târziu, aveam să ne transformăm în canibali. Așteptările noastre deveneau din ce în ce mai întunecate cu fiecare zi care trecea, iar eu devenisem tot mai tulburat.

Căpitanul, care era destul de zdrobit de necazul prin care trecem, mă muștra ceas de ceas, așa cum am precizat deja mai devreme, considerându-mă singura cauză a acelei nenorociri și era destul de convins că, dacă m-ar fi aruncat peste bord, ei aveau să supraviețuiască morții. El nu intenționa să facă asta, dar repetarea continuă a acestor lucruri în urechile mele a adăugat stării mele de agitație, mai ales că avea conștiința mea de partea lui. Chiar mă gândeam că era foarte probabil ca tot ceea ce venise asupra noastră să mi se datoreze. Credeam că, în final, Dumnezeu întinsese mâna Sa puternică și mă condamna.

Totuși, procedând în felul pe care l-am descris, am început să nutresc speranțe mai mari decât temerile mele, mai ales într-un moment când eram pe punctul de a ne pierde orice nădejde și când disperarea tindea să pună stăpânire pe inima fiecăruia dintre noi. Am văzut cum vântul ne dusesese tocmai în situația pe care o dorișem, așa încât partea zdrobită a vaporului să poată fi păstrată deasupra nivelului apei, suflând blând așa încât firavele pânze care ne mai rămăseseră să poată suporta bătaia vântului. Astfel, vântul a continuat să sufle fără să crească sau să scadă, chiar dacă, în acea perioadă a anului, vremea era de așteptat să fie destul de schimbătoare.

Toate acestea s-au petrecut până ce am fost alertați iar și chemați să vedem dacă nu cumva uscatul era la orizont. Noi toți ne-am ridicat pe punte și, uitându-ne în zare, am fost convinși că, de data aceasta, aveam de-a face cu uscatul! Ceea ce vedeam înaintea noastră avea să fie insula Tory, și a doua zi aveam să ancorăm la Lough Swilly, în Irlanda. Era 8 aprilie, după patru săptămâni de navigare haotică pe mare. Când am ajuns în acest port, în oală fierbea ultima porție de mâncare. La doar două ore după aceea, vântul, care părea să fi fost înfrânat providențial până ce am ajuns în siguranță la țărm, a început să sufle cu mare putere, așa încât, dacă am fi rămas pe mare în acea noapte, ne-am fi scufundat negreșit! În această perioadă am început să conștientizez că există un Dumnezeu care aude rugăciunea și care răspunde. Și de câte ori nu mi-a răspuns de atunci încolo! Totuși, cât de neîncrezătoare și nemulțumitoare este inima mea chiar și până în această oră!

Dragul meu prieten, rămân slujitorul tău umil,

John Newton
19 Ianuarie 1763

9

ÎNVIAT DIN MORȚI

Dragă Thomas,

Am adus povestea vieții mele până la momentul sosirii în Irlanda, în anul 1748. Totuși, înainte de a trece mai departe, aș vrea să arunc o privire înapoi pentru scurt timp, pentru a-ți prezenta mai mult starea minții mele și pentru a înțelege cât de mult am fost ajutat împotriva greutăților interioare, lucruri care m-au chinuit în vremea când mă luptam cu multe pericole exterioare. Perioadele de foamete, răceală și oboseală, ca și temerile că ne vom scufunda sau vom muri de foame – au fost lucruri pe care le-am trăit asemenea celorlalți marinari. Totuși, dincolo de ele, am trăit o amărăciune a inimii pe care bănuiesc că ceilalți marinari nu o experimentau. Dintre cei aflați la bord, numai eu eram conștient că, în starea în care ne aflam și în eliberarea noastră, am avut de-a face cu mâna lui Dumnezeu, căci ceilalți nu păreau să fie preocupați în vreun fel de soarta sufletelor lor. Dacă Domnul

însuși nu Își întinde mâna, niciun fel de circumstanțe trecătoare din această viață nu pot să atingă inima. Tovarășii mei de necaz păreau destul de neafecțați, așa că, în curând, ei au uitat de toate suferințele. Nu aceeași a fost situația mea. Nu vreau să spun prin aceasta că eram mai înțelept sau mai bun decât ei, ci Dumnezeu gășise de cuviință să îmi dea o îndurare specială (altfel eram cea mai improbabilă persoană de pe vapor care să capete vreo impresie spirituală), după ce fusesem adesea orb și împietrit chiar și în fața marilor pericole și, până în acest moment, îmi înțepenisem grumazul cu atât mai mult după fiecare muștrare primită din partea Lui. Nu văd niciun motiv pentru care Domnul mi-a dat o îndurare deosebită, altul decât că așa a găsit El de cuviință, și scopul a fost acela de a arăta, printr-o circumstanță uluitoare, că nimic nu Îi este imposibil.

La bordul vasului nu existau oameni față de care să îmi deschid inima cu libertate și să le vorbesc despre starea sufletului meu, nimeni de la care să cer vreun sfat. În ceea ce privește cărțile, aveam un Nou Testament și un volum al predicilor lui Beveridge, și una dintre acestea, pe tema patimilor Domnului nostru, m-a impresionat foarte mult. Citind Noul Testament, am fost zdrobit de mai multe pasaje, mai ales de cel al smochinului, din Luca 13. În cazul

apostolului Pavel, cel mai mult m-a impresionat capitolul 1 din Prima Epistolă a lui către Timotei. În ce privește aplicațiile la propria viață, m-am regăsit cel mai bine în circumstanța fiului risipitor din Luca 15, căci mă gândeam că nu poate exista un pasaj care să mă reprezinte mai bine. Apoi am fost șocat de bunătatea cu care tatăl l-a primit pe fiul său stricat, ba chiar a alergat să îl întâmpine, și aceasta cu intenția de a ilustra bunătatea lui Dumnezeu față de păcătoșii care se întorc la El. Aceasta a fost ceea ce m-a cucerit. Am continuat să mă rog insistent. Am văzut că Domnul intervenise atât de mult ca să mă salveze și speram că El avea să facă mai mult. Circumstanțele exterioare m-au stimulat și mai mult să fiu mai serios și mai zelos în a striga după ajutorul Lui, căci doar El putea să mă ajute. Uneori mă gândeam că aș fi fost mulțumit să mor, chiar și lipsindu-mă de hrană, numai să pot muri de moartea unui credincios. Astfel, chiar înainte de a sosi în Irlanda, aveam în inima mea o dovadă satisfăcătoare legată de adevărul Evangheliei și de faptul că ea era perfect potrivită pentru a răspunde tuturor nevoilor mele. Am conștientizat că, în iertarea păcatului pe baza ascultării și a suferințelor lui Isus Hristos, Dumnezeu Își manifestă nu doar îndurarea ci și judecata și dreptatea.

În acea vreme, gândirea mea a îmbrățișat doctrina sublimă a faptului că „Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine” (2 Corinteni 5:19). La acea vreme nu aveam nicio idee despre acele sisteme teologice care susțin că Mântuitorul nu a avut nicio onoare mai mare decât aceea a unui slujitor deosebit sau, în cel mai fericit caz, a unui Dumnezeu pe jumătate. Eu aveam însă nevoie de un Mântuitor puternic, și am găsit un astfel de Mântuitor descris în Noul Testament. Iată felul în care Dumnezeu a produs minunea în inima mea! Nu mai eram un păgân. Am renunțat din toată inima la păgânătatea mea anterioară. Am învățat lucrurile bune atât cât am putut și eram înclinat cu seriozitate și atins cu sinceritate de un sentiment al îndurării nemeritate pe care o promisem, prin aceea că fusesem ocrotit și trecut în siguranță prin atât de multe pericole. Îmi părea rău din inimă pentru felul în care îmi petrecusem viața și am fost ferm hotărât să îmi schimb căile. Am fost destul de rapid eliberat de obiceiul de a înjura, care păruse să se fi înrădăcinat adânc în mine, ca o a doua natură. Astfel, după toate aparențele, eram un om nou.

Dar, deși nu am dubii că această schimbare, atâta cât am fost conștient de ea, fusese produsă de Duhul și de puterea lui Dumnezeu, totuși eram foarte deficitar în

multe aspecte. Am fost afectat într-o anumită măsură de un simțământ al păcatelor mele mai grave, însă eram foarte puțin conștient de relele înnăscute din inima mea. Nu înțelegeam caracterul duhovnicesc și aria extinsă de aplicabilitate a Legii lui Dumnezeu. Nu înțelegeam aproape nimic despre viața ascunsă a unui creștin, nu știam că ea constă în părtășia cu Dumnezeu prin Isus Hristos și într-o dependență continuă de El pentru proviziile continue de înțelepciune, putere și mângâiere. Toate acestea erau o taină pe care încă nu o cunoșteam.

Am recunoscut îndurarea Domnului în iertarea trecutului meu, dar depindeam în mare măsură de hotărârile mele de a folosi mai bine viața mea de aici încolo. Nu aveam niciun prieten creștin sau vreun predicator credincios care să mă sfătuiască, așa că puterea mea ținea mai degrabă de neprihănirea mea. Chiar dacă am căutat să îmi cumpăr imediat niște cărți serioase, pentru că nu aveam discernământ spiritual, aveam să fac frecvent alegeri greșite, astfel că n-am fost expus unei predicări evanghelice sau unor conversații sănătoase vreme de aproape șase ani după această perioadă, cu excepția câtorva circumstanțe când am auzit câte ceva, dar n-am înțeles mai nimic. Domnul a găsit nimerit să îmi descopere gradual acele lucruri. Le-am învățat puțin câte puțin, prin propria

experiență dureroasă, la distanță de mijloacele și rânduiețile comune, și în mijlocul unei companii la fel de rele și a unor exemple proaste, cel puțin pentru o vreme.

Din acest moment înainte, nu mai puteam să râd în fața păcatului sau să batjocoresc lucrurile sfinte. Nu mai puneam sub semnul întrebării adevărul Scripturii și n-am pierdut din acel moment sentimentul și conștientizarea muștrărilor conștiinței. De aceea, consider că acesta a fost începutul întoarcerii mele la Dumnezeu, sau, mai degrabă, al întoarcerii feței Sale către mine. Totuși, nu consider că am fost un credincios (în sensul deplin al cuvântului) decât la multă vreme după aceea.

Ți-am scris mai devreme că, în vremea accidentului nostru de pe mare, aveam provizii de apă dulce din abundență. Această rezervă de apă era un lucru foarte încurajator pentru noi, mai ales că singura noastră hrană era formată din pește sărat, fără pâine. Aveam să bem foarte multă apă și nu ne temeam că am fi făcut vreo risipă, însă rezervele de apă, la rândul lor, erau mult mai aproape de a se termina decât ne așteptam. Noi știam că aveam șase butoaie mari de apă la bord, dar imediat ce am ajuns în siguranță în Irlanda, am descoperit că cinci dintre ele erau goale, după ce fuseseră

afectate grav de agitația violentă a furtunii. Dacă am fi descoperit acest lucru câtă vreme ne aflam pe mare, cu siguranță că tulburarea noastră putea să se amplifice, pentru că am fi fost nevoiți să bem apă tot mai rar.

În timp ce vaporul era supus reparațiilor la Lough Swilly, am făcut un drum până la Londonderry. Am fost cazat într-o casă foarte luxoasă, unde am fost tratat cu multă blândețe și, în curând, mi-am recăpătat sănătatea și puterea. Eram acum un credincios serios, mergeam de două ori pe zi la întâlnirile de rugăciune ale bisericii și eram hotărât să primesc Cina Domnului cu proxima ocazie. Și ziua aceea a și venit. M-am ridicat din pat foarte devreme, am fost foarte specific și zelos în timpul devoțional personal și m-am hotărât cu cea mai mare seriozitate să mă dedic pe veci Domnului și numai Lui. Aceasta nu era o simplă formalitate, ci o predare sinceră în mâna Lui, sub simțământul cald al îndurărilor pe care le primisem recent din partea Sa. Totuși, pentru că nu mă cunoșteam mai bine și ca urmare a ispitelor Satanei, am fost amăgit așa încât să uit de jurămintele față de Dumnezeu. Ca întreg, gândirea mea legată de mântuirea evanghelică era foarte neclară, dar am experimentat o pace și o împlinire în participarea la Cina Domnului din acea zi, lucruri față de care, până atunci, fusesem un străin în orice aspect.

A doua zi am plecat la vânătoare cu primarul orașului și cu alți bărbați. M-am urcat pe un mal abrupt și, trăgând arma după mine și ținând-o într-o direcție neobișnuită, aceasta s-a descărcat aproape de fața mea, iar glonțul mi-a zburat colțul pălăriei! Am învățat astfel că, atunci când ne gândim că ne aflăm în cea mai sigură situație, de fapt suntem la fel de expuși pericolelor ca și atunci când toate elementele naturii par să conspire pentru a ne distruge! Providența divină suficientă pentru a ne elibera din cea mai extremă situație este la fel de necesară spre ocrotirea noastră și în cel mai liniștit moment.

În decursul șederii noastre în Irlanda, m-am apucat să scriu acasă. Vasul în care mă aflam nu mai trimisese vești acasă de peste un an și jumătate, așa că eram socotit pierdut deja de multă vreme. Tata nu se mai aștepta să audă de mine că sunt viu, dar a primit scrisoarea cu câteva zile înainte să plece din Londra. El avea să călătorească spre York Fort, în golful Hudson, de unde nu s-a mai întors niciodată. El a plecat în această călătorie înainte de sosirea mea în Anglia, și am aflat că se gândise să mă ia cu el, însă, pentru că Dumnezeu hotărâse altfel, existau anumite piedici care ne-au reținut în Irlanda până ce a fost prea târziu să mă mai aștepte. Am primit două sau trei scrisori pline de afecțiune din partea lui, dar

n-am mai avut niciodată bucuria de a-l revedea. Am tras nădejdea că voi avea posibilitatea ca, de-a lungul următorilor ani, să îi cer iertare pentru neascultarea și răzvrătirea mea față de el. Totuși, vaporul care trebuia să îl aducă acasă a venit fără el. Tot ceea ce am aflat despre el a fost că a suferit de o problemă neașteptată de sănătate pe când înota, astfel că a murit și a fost aruncat în mare la puțin timp înainte de sosirea vaporului la destinație.

Dorind să contribuie la împlinirea mea cu tot ceea ce îi stătea în putere, înainte de plecare, tata a făcut un drum până la prietenii din Kent, dându-și consimțământul pentru căsătoria după care tânjeam atât de mult și despre care ți-am scris. Astfel, când am revenit la Kent, am descoperit că mai trebuia să conving o singură persoană, iar în privința acesteia exista aceeași mare incertitudine cum era încă din prima zi când am cunoscut-o.

Am ajuns în Anglia la sfârșitul lunii Mai 1748, la doar câteva zile după plecarea tatălui meu pe mare, dar am descoperit că Domnul mi-a dat un alt tată, în persoana aceluia domn al cărui vapor m-a adus acasă. El m-a primit cu mare blândețe și cu cele mai categorice expresii de prietenie și ajutor, deloc diferit de tot binele pe care îl făcuse și până atunci pentru mine. Îi sunt îndatorat cu totul, fiind

instrumentul bunătații lui Dumnezeu față de mine. Toate acestea nu mi-ar fi fost de niciun ajutor și nu m-ar fi putut scăpa cu nimic, dacă Domnul nu Și-ar fi întors fața către mine pe drumul către casă, după cum am povestit deja. Până la acel incident de pe mare, eram ca unul posedat de legiuni de demoni. Nimic nu m-ar fi adus nici măcar în limitele prudenței obișnuite a oamenilor, niciun argument, niciun îndemn, niciun gând legat de protecția personală, nici amintirile trecutului și nici proiectele de viitor. Dar acum fusesem restaurat într-o anumită măsură.

Prietenul meu mi-a oferit imediat comanda unui vapor dar, gândindu-mă mai serios, am respins oferta lui pentru moment. Fusesem până atunci destul de nestatornic și superficial, astfel că m-am gândit că era mai bine să fac mai întâi o altă călătorie, în cadrul căreia să învăț să ascult și să capăt mai multă experiență în afaceri, și abia după aceea să mă avânt să preiau o astfel de responsabilitate. Căpitanul vasului cu care am revenit acasă a fost înaintat în grad și pus la comanda unui nou vapor, astfel că am fost trimis să îi fiu coleg de echipă. Am făcut o vizită scurtă la Londra ca să îmi clarific noua misiune, dar nu mi-a oferit un răspuns complet. Nu am avut decât o singură ocazie să o reîntâlnesc pe Mary, lucru care mi-a fost de foarte puțin folos, căci m-am simțit întotdeauna

foarte nepriceput să îmi pledez cauza prin viu grai, prin contrast cu a o face în scris. După întoarcerea mea la Londra, i-am trimis o scrisoare și i-am prezentat lucrurile de o așa manieră încât ea să nu poată ocoli măcar o explicație clară (decât dacă nu cumva îi greșisem grav). Așa cum am înțeles, chiar dacă a fost înțesat de o mulțime de exprimări prudente, răspunsul ei m-a mulțumit, pentru că mi-a spus că nu era implicată în relație cu nimeni altcineva și că era dispusă să aștepte să mă întorc din călătoria în care trebuia să plec. Mi-ar fi fost rușine să te necăjesc cu toate aceste detalii mărunte, dacă nu mi le-ai fi cerut.

Rămân al tău,

John Newton
20 Ianuarie 1763

10

ALTĂ CĂLĂTORIE, ALTE PERICOLE

Dragă Thomas,

Implicarea mea în navigația pe mare m-a determinat adesea să mă gândesc că diversitatea experienței creștine pot fi bine ilustrate de circumstanțele cu care ne întâlnim într-o astfel de călătorie. Imaginează-ți un număr de vapoare în diferite momente și locuri, îndreptându-se către același port. Există unele lucruri în care toate se aseamănă, anume că sunt ghidate de busole, merg către același port, respectă aceleași reguli generale de navigație atât în ce privește gestiunea vaporului cât și în efectuarea măsurărilor lor astronomice. Există însă și aspecte în care ele diferă și probabil că nu sunt două vapoare care să aibă parte de aceleași vânturi și de aceeași vreme. Unele dintre ele pleacă la drum folosind vânturi foarte prielnice dar, când echipajele își închipuie că au

parte de o călătorie sigură, le întâmpină încercări severe și vânturi puternice. După ce îndură multe greutăți și pericole, și după ce se așteaptă adesea să naufragieze, ele scapă de dezastru și ajung la destinația dorită. Altele se confruntă cu dificultăți dintre cele mai mari de la primele mile pe mare, trec prin furtuni și sunt adesea nevoite să facă cale întoarsă. În final, călătoria lor se dovedește mult mai favorabilă decât începutul, astfel că ajung în portul de destinație cu mare bucurie. Alte vapoare sunt atacate de pirați și de dușmani, fiind obligate să lupte cu toți aceștia pentru a ajunge unde își propun. Altele aproape că nu se confruntă cu niciun fel de greutăți în călătoriile lor.

Și nu așa stau lucrurile și în viața spirituală? Toți credincioșii adevărați trăiesc după aceeași regulă a credinței și practicii și se gândesc la aceleași lucruri spirituale.

Cuvântul lui Dumnezeu este busola lor.

Isus este Steaua lor polară și Soarele neprihănirii lor.

Inimile și fețele lor sunt toate îndreptate către Sion.

În felul acesta, ei sunt ca un singur trup și animați de un singur duh. Totuși, experiența umblării lor cu Dumnezeu, deși modelată de aceste principii comune, este departe de a fi uniformă.

În prima Lui chemare și în acțiunile Sale ulterioare, Domnul ține cont de situația, temperamentul și darurile fiecărui credincios, ca și de slujirile specifice sau de încercările particulare la care i-a rânduit pe fiecare dintre ei. Deși toți credincioșii sunt încercați în anumite momente, unii trec prin călătoria acestei vieți mult mai ușor decât alții. Dar Acela care „umblă pe aripile vântului” (Psalmul 104:3) și „măsoară apele cu mâna Lui” (Isaia 40:12) nu va permite ca vreunul pentru care El Și-a asumat răspunderea să piară în furtuni, deși, poate pentru o perioadă, mulți dintre ei se află pe punctul de a abandona orice nădejde de scăpare.

De aceea, nu trebuie să facem din propria experiență de viață creștină standardul prin care o judecăm pe a altora, și nici invers. Totuși, aceasta este o greșeală larg răspândită și duce la multe alte erori.

În ceea ce mă privește, fiecare parte a experienței mele a fost neobișnuită. Cu greu am putut descoperi mărturii care să semene cu ea. Puțini, foarte puțini păcătoși au fost recuperați dintr-o stare atât de groaznică. Cei puțini care au primit favoarea de a fi astfel recuperați, au trecut în general prin cele mai severe mijloace de convingere de păcat. După ce Domnul le-a dat pacea, viețile lor

ulterioare au fost, în general, mai zeloase, mai strălucitoare și mai exemplare decât ale celorlalți credincioși.

În ceea ce mă privește, pe de o parte, am avut parte de convingeri foarte moderate și mai puțin intense decât ar fi fost de așteptat având în vedere situația groaznică din care ieșisem. Pe de altă parte, începuturile vieții mele religioase au fost pe cât de firave îți poți imagina. N-am știut niciodată la ce perioadă făcea referire Ieremia 2:2 sau Apocalipsa 2:4, perioadă denumită în mod uzual dragostea dintâi. Cine nu s-ar aștepta să audă că, după o astfel de eliberare nesperată și minunată, cum am avut eu parte, și după ce ochii mi-au fost iluminați într-o anumită măsură pentru a vedea lucrurile corect, m-am alipit imediat de Domnul și de căile Lui cu toată hotărârea inimii și fără a mai hrăni carnea și sângele? Dar, vai, situația mea a fost departe de acest ideal: învățasem să mă rog, puneam preț pe Cuvântul lui Dumnezeu și nu mai eram un libertin, dar sufletul meu era încă alipit de țărână.

La scurt timp după plecarea mea din Londra, am început să încetinesc în umblarea mea cu Domnul și, puțin câte puțin, am căzut într-un fel ușuratic de a trăi. Deși inima mă străpungea adesea, armura mea se tocise repede, astfel că am intrat rapid în declin. Până ce am ajuns

în Guineea, părea că uitasem de toate îndurările Domnului și felul meu de a mă purta era, cu excepția spurcăciunii în vorbire, aproape la fel de rău ca mai înainte. Vrajmașul pregătise un șir de ispite, iar eu i-am căzut pradă foarte ușor.

Vreme de aproape o lună, am fost ținut captiv de un șir de rele, lucruri care mi s-ar fi părut inimaginabile cu doar câteva luni mai devreme. Cât de potrivit mi-ar fi fost atunci sfatul apostolului: „îndemnați-vă unii pe alții în fiecare zi... pentru ca niciunul dintre voi să nu se împietrească prin înșelăciunea păcatului!” (Evrei 3:13). O, cine se poate păzi suficient? La început, păcatul ne amăgește, după care ne împietrește.

Eram acum legat din nou în lanțuri și aveam puțină dorință de recuperare, fiind, pe de altă parte, lipsit de orice putere în acest sens. N-am putut să nu mă gândesc uneori la ce mi se întâmpla, dar credeam că, dacă aș fi încercat să mă ridic împotriva ispitelor, tot efortul ar fi fost în zadar.

Eram la fel ca Samson, când a spus: „Voi face ca și mai înainte, și mă voi scutura” (Judecători 16:20), dar Domnul Se îndepărtase, și Samson s-a descoperit neajutorat și căzut în mâinile vrăjmașilor lui.

Domnul m-a învățat adeseori de atunci încoace arătându-mi ce făptură sărmană și neajutorată sunt în natura mea, tocmai amintindu-mi de această perioadă. El îmi amintește constant că nu pot sta în picioare prin puterile mele nici măcar un ceas, în lipsa proviziilor proaspete și continue de putere și har de la Isus, Izvorul oricărui bine.

În final, în mila Lui infinită, Domnul a intervenit. Planul meu din această călătorie, câtă vreme mă aflam de-a lungul coastei, era să navighez din loc în loc pentru a cumpăra sclavi. Vaporul era în Sierra Leone, astfel că am folosit acea ocazie pentru a merge în insulele Plantanes, scena robiei mele anterioare. Locul acela avea să îmi amintească de toată lipsa mea de recunoștință față de Domnul. Acum mă aflam în circumstanțe favorabile, așa că eram lingușit de cei care anterior mă disprețuiseră. Lă-mâii pe care îi plantasem crescuseră și aveau să rodească peste un an, iar eu mă așteptam să mă întorc în zonă cu propriul vapor.

Totuși, niciunul dintre aceste lucruri nu m-au afectat până când, așa cum am spus, Domnul a intervenit iarăși spre scăparea mea. El m-a vizitat iarăși cu o febră violentă, lucru care a frânt lanțul fatal care mă lega, astfel

că m-a readus la lumină. Dar, o, prin ce mijloc și în ce stare eram! Ajunsesem să cred că acum eram trimis direct la moarte! Mi-au revenit în minte toate pericolele și eliberările din trecut, toate rugăciunile mele fierbinți din vremurile grele, toate jurămintele mele solemne făcute înaintea Domnului la Masa Lui, dar și răsplata mea nemulțumitoare față de toată bunătatea Lui. Apoi am început să îmi doresc ca Domnul să îmi permită să mă scufund în ocean, moment când am căutat îndurarea Lui. Pentru scurt timp, ajunsesem la concluzia că ușa harului trebuie să se fi închis, însă această stare nu a durat prea mult.

Deși eram slăbit și aproape delirând, m-am ridicat din pat și m-am retras într-o parte izolată a insulei, unde am descoperit o libertate proaspătă de a mă ruga. Nu am îndrăznit să mai iau decizii, ci m-am aruncat cu totul înaintea Domnului, cerându-I să facă orice dorește cu mine. Nu îmi amintesc să îmi fi rămas în minte vreun pasaj biblic anume sau vreo descoperire spirituală remarcabilă, dar, în general, am putut să nădăjduiesc și să cred din nou în Mântuitorul răstignit. Povara mi-a fost alungată din conștiință și mi-au fost restaurate atât pacea sufletului, cât și sănătatea. Nu pot spune că aceasta s-a petrecut instantaneu, dar m-am simțit revigorat din acea clipă, iar

trupește aceste lucruri s-au întâmplat atât de repede, încât, când m-am întors pe vapor, după două zile, eram perfect sănătos.

Cred că începând din acel moment am fost eliberat de puterea și stăpânirea păcatului. Totuși, în ce privește efectele și luptele cu păcatul remanent din mine, până astăzi „gem, fiind încă apăsător” (cf. 2 Corinteni 5:4). Am reînceput de atunci să cer ajutorul Domnului și, deși L-am întristat adesea pe Duhul Sfânt și am rătăcit uneori nebușește de pe căile Lui, (când, vai, trebuia să fiu mai înțelept!), harul Lui puternic m-a păzit de atunci încolo ca să nu mai cad în situații întunecate ca aceasta. Mă încred și azi în îndurările și promisiunile Lui, știind că El va fi călăuză și Ocrotitorul meu până la capătul vieții mele.

Treburile pe care le aveam de făcut folosind ambarcațiunile mici în decursul celor 8 luni cât am navigat de-a lungul coastei, m-au expus la nenumărate pericole și situații disperate, de la arșiță prelungită și dimineți înghețate, la vânturi, furtuni și uragane. Apoi, pe uscat, a trebuit să fac drumuri lungi prin păduri, fiind amenințat de nativii care, în multe locuri, se dovedesc foarte cruzi, trădători și folosesc orice prilej pentru a face rău. Am trecut prin momente când mai multe bărci ne-au

fost scufundate. Mai mulți albi au fost otrăviți și, chiar dintre cei din barca mea, a trebuit să îngropăm șase sau șapte oameni care fuseseră răpuși de febră.

Când plecam către țărmul mării sau mă întorceam către gurile râurilor folosind canoele, am fost de două ori răsturnat de puterea valurilor și târât de apă la țărm pe jumătate mort, căci era imposibil să înot împotriva unor astfel de valuri.

Îmi amintesc și acum de o astfel de situație când am scăpat ca printre urechile acului, și probabil că mi-ar lua mai multe pagini să o descriu. Pe altele le-am și uitat. Voi alege aici o singură astfel de întâmplare, care va sluji ca exemplu al providenței minunate a lui Dumnezeu, care a vegheat asupra mea spre binele meu și pe care nu mă îndoiesc că o vei considera vrednică de a fi notată.

Când am încheiat ce aveam de vândut și cumpărat, și eram pe punctul de a pleca spre Indiile de Vest, singurul lucru pe care îl mai aveam de făcut pe barcă era să ajut la aducerea lemnului și a apei de la țărm. Eram pe atunci la Rio Cestors. Obişnuiam să urc pe râu în decursul după-amiezilor, folosindu-mă de briza mării, să încarc seara marfa și să mă întorc pe vapor a doua zi dimineața, folosind vântul de dimineață dinspre uscat. Făcusem mai

multe astfel de mici călătorii, dar barca se uzase, astfel că ajunsese aproape improprie pentru a fi folosită.

Într-o zi, după ce am luat masa pe vapor, mă pregăteam să mă întorc pe râu, cum făcusem anterior. L-am salutat pe căpitan, am primit ordinele lui, eram pregătit să plec în barcă, pe punctul de a elibera barca și de a mă îndepărta de vapor. În acel moment, căpitanul a ieșit din cabina lui și m-a chemat să revin la bord. M-am dus, așteptându-mă să îmi dea și alte ordine, dar el mi-a spus că a crezut că este cel mai bine să rămân în acea zi pe vapor, astfel că i-a dat ordine unui alt marinar să meargă în locul meu. La început am fost surprins de ordinul căpitanului, pentru că barca nu plecase niciodată spre uscat fără mine, astfel că l-am întrebat care era motivul. Nu mi-a răspuns altceva decât că așa dorea el.

Astfel, barca a plecat fără mine, dar nu s-a mai întors, pentru că s-a scufundat în râu în acea noapte, iar persoana care mi-a luat locul s-a înecat. A doua zi dimineață, când am auzit vestea tragediei, am fost foarte șocat. Chiar și căpitanul, care era destul de străin de religie, atât de străin încât nega multe acțiuni specifice ale providenței lui Dumnezeu, n-a putut să nu își arate uimirea, și a spus că chiar nu avusese niciun alt motiv decât faptul

că, atunci când îmi dăduse comanda să rămân pe vapor, așa i-a trecut prin minte că ar fi mai bine. Mă mir că am uitat de acest eveniment în primele mele opt scrisori, pentru că mereu l-am considerat una dintre cele mai neobișnuite situații din viața mea!

Rămân slujitorul tău smerit,

John Newton
21 Ianuarie 1763

II

UN MARE VIS ÎMPLINIT

Dragă Thomas,

La câteva zile după ce am fost salvat în chip minunat dintr-un pericol neprevăzut, am plecat pe mare către Antigua, iar de acolo am mers către Charleston, în Carolina de Sud. În acest loc sunt stabiliți mulți creștini serioși, dar nu am știut cum să dau de ei. Mai mult, nu prea știam să fac diferența între creștinii autentici și falșii credincioși, ci presupuneam că toți cei care veneau la închinarea comună erau creștini buni. În ce privește predicarea, nu înțelegeam prea mult, ci consideram că orice este spus de la amvon trebuie să fie lucruri foarte bune. Am avut două sau trei ocazii să aud predicarea unui slujitor pe nume Smith, despre care am aflat ulterior cred că era un predicator deosebit și plin de putere al Evangheliei. Exista ceva în felul lui de a fi care m-a izbit, dar nu l-am

înțeles corect la acea vreme. Cele mai bune cuvinte pe care predicatorii le pot rosti sunt lipsite de putere atâta vreme cât Duhul lui Dumnezeu nu le explică și nu le aplică în inimile ascultătorilor, întrucât doar El poate deschide inima omului. Pentru o vreme, Domnul a găsit de cuviință ca eu să nu învăț mai mult decât ceea ce puteam prelua din experiența și reflecțiile proprii.

Purtarea mea era acum foarte inconsecventă. Când treburile îmi permiteau, obișnuiam să mă retrag aproape zilnic în pădure și pe câmpuri (căci acestea erau locurile mele favorite pentru devoțiunea personală, atunci când îmi erau la îndemână) și puteam începe să gust din dulceața părtășiei cu Dumnezeu, în practica rugăciunii și a laudei, însă adesea îmi petreceam serile în compania deșartă și nefolositoare a altora. Era clar că gustul meu după lucrurile lumii fusese mult slăbit și că eram mai degrabă un spectator decât un părtaș la plăcerile ei, dar nu mi se părea un lucru necesar să le abandonez cu totul. Totuși, întrucât purtarea mea și tovarășiile mele rele erau cauzate în principal de absența luminii, nu unui atașament încăpățânat față de ele, și pentru că Domnul a găsit plăcere să mă păzească de ceea ce știam că era păcătos, în mare parte am avut pacea conștiinței, iar dorințele mele cele mai puternice erau îndreptate către lucrurile lui

Dumnezeu. Totuși, încă nu cunoșteam puterea acelei porunci: „Feriți-vă de orice se pare rău” (1 Tesaloniceni 5:22), astfel că, foarte adesea, m-am aventurat până la granița ispitei. Domnul a avut har față de slăbiciunea mea, nepermițându-i vrăjmașului să mă învingă. Nu am rupt-o cu lumea dintr-o dată (așa cum s-ar fi așteptat mulți, având în vedere situația mea), ci am văzut gradual păcătoșenia și nebunia fiecărui lucru și, când le-am văzut, Domnul mi-a dat putere să renunț la ele. Totuși, au trecut câțiva ani până ce am fost eliberat destul de mult de căderea ocazională în multe lucruri pe care acum n-aș îndrăzni în niciun caz să mi le permit.

Mi-am încheiat călătoria și am sosit la L_____. După ce au fost încheiate toate actele pentru predarea vaporului, am plecat la Londra și, de acolo (după cum îți poți închipui), am urmat imediat drumul către Kent. De la prima mea vizită în Kent și până acum trecuseră mai bine de șapte ani. Nu cred că a existat cineva care să hrănească idei mai amăgitoare și mai visătoare, mai ales când avea să treacă prin descurajări mari, cum a fost cazul meu. Totuși, prin bunătatea nespusă a lui Dumnezeu, deși părusem inițial că am fost abandonat în voia mea și că îmi urmam orbește patimile, am fost călăuzit de o mână pe care nu o cunoșteam spre împlinirea dorințelor

mele. Toate obstacolele fuseseră acum îndepărtate. Renunțasem la nebuniile mele trecute, aveam o slujbă bună și toți prietenii mă laudau, astfel că singurele părți care mai trebuiau să cadă de acord eram eu și Mary. De aceea, după câteva întâlniri, am ajuns relativ ușor la hotărârea finală. Astfel, mâinile noastre s-au unit pe 1 Februarie 1750.

Îți poți închipui că împlinirea de care am avut parte în căsnicie a crescut când m-am gândit la lucrurile foarte dezgustătoare și contrastante prin care trecusem anterior, ca și de ceea ce credeam acum despre îndurarea specială și despre providența Domnului manifestate prin a împlini această dorință adâncă a inimii mele. Dacă te vei întoarce la începutul celei de-a șasea scrisori pe care ți-am trimis-o, vei fi convins că puțini oameni au cunoscut mai mult fie din ticăloșia, fie din fericirea vieții, cum am avut eu parte de ambele. Cât de ușor ar fi fost ca, într-o vreme când nu eram în stare de o judecată sănătoasă (aveam pe atunci puțin peste 17 ani), dorințele mele să se îndrepte către lucruri care m-ar fi dus la pierzare totală sau, în cel mai fericit caz, când aș fi ajuns să mă confrunt cu cele mai mari dezamăgiri. Perioada îndelungată de timp care a trebuit să treacă de la acel moment până la căsătoria cu Mary a fost asemenea unei îndurări plănuită

special, inclusiv în lungimea ei, căci dacă ne-am fi căsătorit cu doar un an sau doi mai devreme, înainte ca Domnul să găsească plăcut să îmi schimbe inima, amândoi am fi fost nefericiți, chiar și dacă ne gândim numai la viața pământească. Da, fericirea și îndurarea m-au însoțit în toate zilele vieții mele! (cf. Psalmul 23:6).

Dar vai, în curând aveam să simt că inima mea era încă destul de împietrită și nemulțumitoare față de Dumnezeu pentru mântuirea mea. Această îndurare deosebită, care îmi dăduse tot ceea ce aș fi putut cere sau mi-aș fi dorit în viața pământească, și care ar fi trebuit să îmi anime inima la ascultare și laudă, a avut un efect contrar. M-am odihnit în darul pe care l-am primit, nu în Cel care mi-l dăruise. Sărmana mea inimă se credea împlinită. O atitudine rece și nepăsătoare în fața lucrurilor spirituale avea să înlocuiască bucuria și să câștige zilnic teren în inima mea. Din fericire pentru mine, anotimpul înainta iar în Iunie am primit ordinul să merg în L _____ pentru reparația unui vapor. Acest ordin m-a trezit din visarea în care căzusem.

Nu trebuie să îți mai spun că am descoperit că durerea absenței și a șederii departe de Mary a fost proporțională cu fericirea anterioară. Mi-a fost foarte greu să mă

despart de ea, mai ales când conștiința și-a făcut auzit glasul și mi-a sugerat cât de puțin meritam să am parte de harul de a o revedea. Dar Domnul m-a întărit. Eram o sărmană ființă idolatră și firavă, dar știam cătuși de puțin care era calea de acces la tronul de har, prin sângele lui Isus, astfel că pacea conștiinței s-a întors la scurt timp.

Totuși, de-a lungul întregii călătorii care a urmat, dorințele mele neregulate și excesive au fost parcă distruse înaintea ochilor mei, și au făcut adesea ca toate celelalte binecuvântări să mi se pară lipsite de dulceață. Dar Acela care face toate lucrurile bune a folosit și aceste lucruri spre binele meu. Această despărțire temporară de Mary a devenit o ocazie de a mă stârni la rugăciune, atât pentru ea cât și pentru mine. Ca rezultat, viața mea de rugăciune a crescut indiferența mea față de prietenii și distracții și a creat în mine un obicei de lepădare de sine voluntară, obicei pe care am fost învățat ulterior să îl îmbunătățesc și să îl folosesc în scopuri mai bune.

Câtă vreme am stat în Anglia, eu și Mary ne-am trimis scrisori de fiecare dată când am avut ocazia, obicei pe care l-am păstrat și după aceea, când m-am aflat pe mare și obișnuiam să îi scriu de două sau trei ori pe săptămână (dacă îmi permitea vremea și treburile de pe vapor sau

din porturi), chiar dacă nu puteam expedia scrisorile către casă decât odată la șase sau opt luni. Pachetele mele de scrisori erau de regulă grele și, pentru că niciunul nu s-a pierdut vreodată pe drum, numărul acestor scrisori a ajuns să fie atât de mare, încât am acum pe birou aproape două sute de pagini din acea corespondență.

Am menționat acest lucru ca pe o binecuvântare de care am avut parte ca să îmi îmbie inima în perioadele absenței mele departe de casă și de Mary, pentru că au avut un efect bun, mult mai mare de ceea ce intenționam eu la început. Obișnuiam să mă gândesc și să scriu pe o mare varietate de teme și, pe nesimțite, am căpătat o tot mai mare abilitate de a mă exprima, mult mai bine decât aș fi avansat pe orice altă cale. Pe măsură ce am căpătat o cunoaștere religioasă tot mai mare, scrisorile mele au devenit mai serioase, astfel că uneori le recitesc cu mare folos, mai ales pentru că îmi amintesc de multe situații providențiale și de starea mea din diferite perioade din aceste călătorii, lucruri care altfel mi-ar fi scăpat din memorie.

Am plecat pe mare din L_____ în August 1750, fiind la comanda unui vapor bun. În această perioadă nu am avut parte de evenimente foarte deosebite, astfel că îmi voi rezuma memoriile, ca să nu devină obositoare. Voi reda

numai o schiță a perioadei de până în 1755, anul când am fost așezat în situația prezentă. Aveam acum sub comandă și grijă o echipă de 30 de oameni, astfel că m-am străduit să îi tratez cu blândețe și să le fiu un bun exemplu.

Tot astfel, am stabilit închinarea comună conform regulilor Bisericii, de două ori în fiecare zi a Domnului, conducând eu însumi serviciile de închinare. Câtă vreme am fost angajat în marină nu am mers mai departe de atât.

Având acum la dispoziție mai mult timp liber, am procedat la studiul limbii latine cu un mare succes. Pe scurt, pe parcursul a două sau trei curse pe mare, mi-am însușit destul de bine cele mai bune dintre scrierile clasice.

Cu trecerea timpului, plănuiam să mă specializez în limba latină și mă gândeam că este un lucru deosebit să scriu în această limbă. Am încercat asta de câteva ori, dar, până în aceste momente, Domnul a găsit de cuviință să mă atragă mai mult la El și să îmi ofere o priveliște mai mare asupra „Perlei de mare preț”, comoara inestimabilă ascunsă în Sfânta Scriptură.

De aceea, pentru a mă bucura mai mult de aceasta, eram gata să mă despart de toate noile mele plăceri. Am început să cred că viața era prea scurtă (mai ales viața

mea) pentru a-mi permite libertatea de a mă îndrepta către mărunțișuri de acest fel. Niciun poet și niciun istoric nu îmi putea spune un cuvânt despre Isus, astfel că m-am îndreptat către acei oameni care mă puteau ajuta în acest sens. Am restrâns studiul clasicilor la o singură dimineață pe săptămână și, după ceva timp, l-am abandonat cu totul. Eram plictisit de adevărurile filozofice reci, care nu puteau nici încălzi și nici schimba inima, ci mai degrabă aveau tendința de a preamări eul. N-am găsit urme ale acestui fel de înțelepciune nici în viața lui Isus, nici în scrierile lui Pavel. Nu regret faptul că am avut unele oportunități de a cunoaște principiile filozofiei clasice, dar am găsit mai multe motive să mă îndrept către lauda Domnului pentru că mi-a înclinat inima către a mă opri la timp din studiul lor și că, în timp ce eu îmi „dădeam câștigul muncii pentru ceva care nu satură”, El a găsit plăcere să pună înaintea mea „vin și lapte, fără bani și fără plată!” (cf. Isaia 55:1-2).

Prima mea călătorie a durat paisprezece luni și, chiar dacă am trecut prin mai multe momente periculoase și dificile, nu au existat circumstanțe remarcabile. Întrucât vreau să ofer mai multe detalii despre a doua călătorie, voi încheia spunând doar că am fost păzit de orice rău. Deși i-am văzut pe mulți căzând la stânga și la

dreapta mea, am fost adus acasă în pace pe 2 Noiembrie 1751, revenind în locul către care gândurile mele erau îndreptate adesea.

Rămân al tău prieten,

John Newton
22 Ianuarie 1763

12

ZDROBIREA IDOLATRIEI

Dragă Thomas,

Aproape că îmi doresc să pot retrage ultima scrisoare și să anulez promisiunea pe care am făcut-o. Mă tem că am mers prea departe și că aș putea crea impresia unui egoist. Ce aș putea să mai scriu ca să merite atenția ta? Totuși, am o satisfacție că îți scriu acum doar ție și cred că vei avea blândețea de a mă ierta.

La scurtă vreme după perioada prezentată în ultima mea scrisoare, adică în intervalul cuprins între prima și a doua călătorie pe mare de după căsătorie, am început să țin un fel de jurnal, o practică pe care am descoperit-o foarte utilă. În acest interval de timp, am avut parte de dovezi repetate ale nemulțumirii și răutății inimii mele. O viață ușoară, trăită în mijlocul prietenilor mei și împlinirea tuturor dorințelor mele nu erau lucruri

care să stimuleze creșterea în har, astfel că s-au dovedit a fi cauza smeririi mele zilnice. Totuși, dacă mă gândesc la perspectiva generală, cred că am început să cresc.

Am reușit să mă împrietenesc cu acele cărți care mi-au adâncit perspectiva asupra învățaturii creștine și a practicii din viața de credință, mai ales cu cărțile lui Scougal (*The Life of God in the Soul of Man*) și Hervey (*Meditations*), și am studiat viața colonelului Gardiner.

În ce privește predicarea, n-am auzit decât lucruri obișnuite, astfel că îmi închipuiam cu greu că ar putea exista ceva mai bun și nici nu aveam avantajul unor prieteni creștini. De asemenea, eram mult împiedicat de o atitudine lașă și rezervată, pentru că mă temeam să nu se spună despre mine că sunt prea scrupulos și, chiar dacă nu puteam trăi fără rugăciune, nu îndrăzneam să dau tonul în aceasta, nici măcar față de soția mea, cel puțin până ce ea mi-a dat îndemnul să fac acest lucru. Era greu să vezi din partea mea expresii ale zelului și dragostei, lucruri care păreau mai degrabă potrivite situației unuia care uitase multe adevăruri.

În decurs de câteva luni, vremea devenise bună, așa că am fost chemat din nou la bordul navei, iar în Iulie 1752 am plecat din L_____ cu un nou vapor.

Viața trăită pe mare este, prin definiție, lipsită de beneficiile rânduielilor și ale părtășiei creștine, dar, așa cum am observat, la vremea aceasta nu mă gândeam atât de mult la importanța lor. În alte aspecte, nu știu să existe vreo chemare mai folositoare și care să aducă mai multe avantaje unei minți trezite de Dumnezeu decât stimularea vieții lui Dumnezeu în suflet, în special în cazul unuia care se afla la comanda unui vapor și, astfel, stătea în puterea lui să înfrâneze păcatele grosolane din alții și să își folosească timpul spre căpătarea unor avantaje spirituale, și aceasta cu atât mai mult în călătoriile către Africa, întrucât aceste vapoare transportau de două ori mai mulți oameni și ofițeri decât majoritatea celorlalte, lucru care făcea ca toate călătoriile mele să fie foarte ușoare. Cu excepția perioadelor în care făceam comerț pe coasta continentului, lucruri mai degrabă ocazionale decât constante, perioada petrecută pe mare avea să îmi ofere timp liber din abundență.

Călătoria pe mare în astfel de circumstanțe, departe de numeroase ispite și având oportunitatea și înclinația minții de a observa minunățiile lui Dumnezeu pe întinderea imensă de ape, făcea ca înaintea ochilor mei să se înfățișeze continuu două obiecte de o noblețe specială: cerurile întinse și marea fără sfârșit. În astfel de

circumstanțe puteam vedea intervențiile clare ale providenței lui Dumnezeu ca răspuns la rugăciune, lucruri care se petreceau în fiecare zi. Aceste lucrări ale lui Dumnezeu sunt instrumente care ajută la trezirea și confirmarea vieții credinței, ceea ce, într-o bună măsură, îi dau marinarului credincios compensația pentru absența tuturor celorlalte avantaje de care s-ar putea bucura pe uscat.

Este adevărat că, deși așa cum evaluăm noi cunoașterea în mod uzual, cunoșteam foarte puține lucruri spirituale la acea vreme, totuși ceea ce știam mă determina să privesc uneori înapoi cu regret. N-am cunoscut nicio dată momente mai dulci și mai frecvente de comuniune cu Dumnezeu decât în acele două ultime călătorii către Guineea, când aproape că m-am retras complet din compania echipajului de pe vas, ca și din cea a nativilor, când eram pe uscat. Adesea rătăceam prin pădure, reflectând la bunătatea specială pe care Domnul a manifestat-o față de mine, într-un loc unde probabil că nu exista nicio persoană care să Îl cunoască pe o rază de câteva sute de mile în jurul meu! De multe ori, în astfel de ocazii, am contemplat la aceste versuri frumoase, pline de mângâiere și care se potrivesc să fie regăsite pe buzele oricărui credincios:

În pustiu și în pădure cu Tine, Doamne,
Unde pașii omului încă n-au călcat,

Cât de fericit ar trebui să mă simt!

În decursul acestei călătorii am fost ocrotit în chip minunat în mijlocul multor pericole evidente și cu totul neașteptate.

A fost o situație când se înfiripase o conspirație printre oamenii din echipaj, care se gândeau să se facă pi-rați și să preia de la mine comanda vaporului. Pe când complotul era pe punctul de a fi pus în practică, căci doar așteptau circumstanța convenabilă, doi dintre cei implicați s-au îmbolnăvit în aceeași zi, iar unul a murit, fiind singura persoană pe care am îngropat-o în timpul călătoriei. Acest deces a întrerupt întreg complotul și a deschis calea către descoperirea lui, altfel consecințele ar fi putut să îmi fie fatale.

Sclavii de pe vas complotau frecvent și stârneau răscoale, uneori fiind pe punctul de a face rele foarte mari. Totuși, toate acestea au fost descoperite întotdeauna la vremea potrivită. Când credeam că sunt în cea mai mare siguranță, dintr-o dată eram trezit de pericolele din jurul meu! Când eram în cea mai mare disperare pentru a-mi scăpa viața, o eliberare neașteptată venea asupra mea.

Șederea mea pe coasta Africii a fost îndelungă, iar afacerile mergeau foarte greu. Adeseori m-am aflat pe

punctul de a fi ucis, fie pe mare, fie pe țărni, în timp ce căutam să îmi fac datoria. Vreau să prezint o singură situație ca exemplu în acest sens.

Ne aflam într-un loc denumit Mana, în apropiere de Capul Muntelui, unde tranzacționasem multe lucruri și, la momentul despre care vorbesc, aveam de plătit niște datorii și de rezolvat niște conturi, lucru care cerea prezența mea pe țărni, așa că intenționam să merg acolo în dimineața următoare. Când m-am trezit, am plecat de pe vapor după planul pe care îl aveam. Totuși, în momentul când m-am apropiat de țărni, valurile erau atât de înalte, încât mi-a fost teamă să încerc să acostez. Mai încercasem acest lucru și în alte circumstanțe, unele chiar mai dificile, dar acum simțeam o piedică interioară să fac acest lucru, o piedică pe care nu mi-o puteam explica. După ce am așteptat câțiva timp și am fost ezitant vreme de o jumătate de oră, m-am întors la vapor fără a putea face ceea ce îmi plănuisem. În curând am observat și motivul neliniștii mele. Cu o zi înainte de intenția mea de a acosta, fusese formulată o acuzație scandalosă și lipsită de temei împotriva mea, un lucru care țintea în mare măsură la reputația și interesele mele, atât în Anglia cât și în Africa, și care, omeneste vorbind, m-ar fi putut costa viața dacă aș fi urmat planul inițial.

Poate că îți voi scrie cândva o scrisoare mai detaliată în care să prezint toată această aventură ciudată. Totuși, aici nu voi spune mai mult decât că această încercare de a mi se distruge fie viața, fie caracterul, încercare care putea să fie dusă la capăt, și care ar fi ruinat și călătoria mea, a trecut fără cel mai neînsemnat neajuns.

Persoana implicată îmi datora aproape 100 £, pe care mi i-a trimis imediat, căci altfel probabil că nu mi-ar fi plătit datoria niciodată. Vreme de câteva ceasuri am fost foarte tulburat, dar după aceea am devenit conștient de mângâierea adusă de Dumnezeu.

De atunci n-am mai auzit nimic despre acuzațiile care îmi fuseseră aduse până la următoarea călătorie, însă până atunci toți știau că fusesem acuzat pe nedrept și calomniat, în lipsa celei mai mărunte umbre de temei.

Acestea au fost vicisitudinile și greutățile prin care Dumnezeu m-a trecut, ocrotindu-mă. Din când în când, deopotrivă credința și răbdarea îmi erau intens testate, dar am primit mereu doza potrivită de putere de la Domnul. Întrucât aceste lucruri nu se petreceau zilnic, mi-am reluat studiul limbii latine, despre care ți-am oferit o priveliște generală în trecut, și l-am dus înainte în momentele când treburile de pe vas îmi permiteau.

Am încercat să gestionez cât se poate de bine timpul pe care îl aveam la dispoziție. Mi-am pus întotdeauna deoparte opt ore pentru somn și hrană, opt ore pentru slujbă și devoțiune, și opt ore dedicate cărților mele. Astfel, diversificându-mi preocupările, întreaga zi era umplută acceptabil, astfel că rareori mi s-a părut că ziua era prea lungă sau că aveam vreun ceas liber. Studiile pe care le făceam mă țineau ocupat, însă cu greu aș putea spune că au meritat timpul pe care l-am alocat, pentru că m-au condus la o admirație nepotrivită față de modele și idei false. Ca o consecință aproape inevitabilă, aceasta a produs și o admirație exagerată față de autorii clasici.

De pe coasta Africii, am navigat către arhipelagul St. Christopher, unde inima mea idolatră s-a dovedit a fi propriul mijloc de pedepsire. Scrisorile pe care le așteptam aici din partea lui Mary fuseseră trimise din greșeală către Antigua, primul port din traseul nostru următor. Întrucât eram convins de punctualitatea ei de a-mi scrie, dacă era în viață, am tras concluzia că, nemaiprimind vești de la ea, cu siguranță că era moartă. Această temere m-a afectat din ce în ce mai profund. Mi-am pierdut pofta de mâncare și odihna a devenit tot mai neadecvată, simțeam o durere neîncetată în stomac și, pentru aproape trei săptămâni, am fost aproape să mă prăbușesc sub greutatea unei lovituri

imaginare. Am simțit anumite simptome foarte aspre ale acelui amestec de mândrie și nebunie, lucruri denumite deseori cu expresia de „inimă zdrobită”.

Cât de adesea am putut vedea în mine felul în care lutul pământului a îndrăznit să se lupte cu olarul care l-a făcut, și ce minunăție a îndurării este că vasul n-a fost zdrobit cu totul! Totuși, reproșurile pe care mi le aduceam nu erau caracterizate doar de durere, căci conștiința participa și ea acolo. Mă gândeam că Dumnezeu mă lipsise de ea ca urmare a necredincioșiei mele, mai ales în ce privește lașitatea și reținerea mea de a vorbi despre lucrurile spirituale chiar și față de ea. Gândul care mă străpungea cel mai tare era că pierdusem oportunități prețioase și irecuperabile, lucruri pe care ar fi trebuit să le fac ca urmare a datoriei și dragostei mele față de ea. Mă gândeam că aș fi fost în stare să dau toată lumea pentru a afla dacă era în viață, ca să știu dacă pot să continui să îi scriu, chiar dacă nu aveam să o mai văd vreodată. Aceasta a fost o lecție dură, dar sper că mi-a făcut mult bine. După ce am suferit în felul acesta vreme de câteva săptămâni, m-am gândit să trimit un vas mic spre Antigua. Am procedat astfel, și așa am primit mai multe pachete de scrisori din partea lui Mary, lucru care mi-a readus sănătatea și pacea, și a așezat înaintea mea, într-un contrast ciudat, pe de o parte

bunătatea lui Dumnezeu manifestată față de mine și pe de altă parte necredința și nemulțumirea mea față de El.

În luna August 1753 m-am întors la L _____. Ședere mea acasă după acea călătorie a fost una foarte scurtă, de doar șase săptămâni, iar în acea perioadă nu s-a întâmplat nimic notabil. De aceea, îmi voi începe următoarea scrisoare cu povestea celei de-a treia călătorii pe mare, care a fost și ultima. Astfel, cred că mă voi apropia rapid de sfârșitul acestor memorii, care încep să mi se pară obositoare și prea minuțioase chiar și mie. Sunt animat doar de gândul că scriu la solicitarea ta, având astfel oportunitatea de a-mi dovedi prietenia față de tine.

Al tău prieten,

John Newton
31 Ianuarie 1763

13

ULTIMA CĂLĂTORIE ȘI NOI ÎNCERCĂRI

Dragă Thomas,

A treia călătorie pe mare a fost mai scurtă și mai puțin încurcată decât oricare dintre cele anterioare. Înainte să plecăm am întâlnit un tânăr care îmi fusese tovarăș de călătorie și coleg la bordul navei Harwich. La vremea când l-am cunoscut prima dată, părea un tânăr serios, însă avusesem un succes mult prea mare în încercările mele nefericite de a-l infecta cu idei păgâne. Când ne-am întâlnit la L_____, prietenia noastră a fost reluată când ne-am amintit de relația noastră dintâi. Era un bărbat de bun-simț, deși citise multe cărți păgâne. Conversația noastră avea să se îndrepte frecvent către credință, și eram foarte dornic să repar răul pe care îl făcusem cu ani în urmă. I-am povestit foarte clar felul în care inima mea a fost schimbată și motivul schimbării, folosind orice argument mi-a venit în

minte pentru a-l îndemna să își abandoneze gândirea păgână. Oricâteori încercam să îl presez până acolo încât nu avea alte răspunsuri de dat, avea să îmi reamintească de faptul că eu fusesem cel care îi dădusem ideile respective, în trecut. Acest lucru mi-a provocat multă durere. La vremea aceasta, el avea să plece către Guineea, fiind la rândul lui căpitan de navă, însă, înainte ca vaporul lui să poată pleca pe mare, stăpânul navei a dat faliment, ceea ce i-a anulat călătoria.

Pentru că nu avea niciun angajament pentru acel an, m-am oferit să îl iau cu mine ca tovarăș de călătorie, așa încât să poată căpăta o mai bună cunoaștere a coastei Africii, iar angajatorul meu a promis să îi plătească salariul la întoarcere. Prin această ofertă eu nu mă gândeam atât de mult să îl ajut să-și găsească de lucru, pe cât doream să am oportunitatea să discut cu el fără să fim presați de timp. Am sperat că, pe parcursul călătoriei noastre, argumentele, exemplul și rugăciunile mele aveau să aibă vreun efect bun asupra lui. Intenția mea prin această acțiune a fost bună, dar am avut motive frecvente să mă pocăiesc că l-am luat cu mine. El era peste măsură de profan, și n-a făcut decât să devină tot mai rău. Am văzut în el o imagine vie a ceea ce eu fusesem cândva, însă a fost un lucru foarte dureros să am această imagine totdeauna

înaintea ochilor mei. Dincolo de aceasta, nu era doar surd la îndemnurile mele, ci se străduia din răzputeri să contraatace influența mea bună asupra celorlalți. Atitudinea și patimile lui erau peste măsură de arogante, așa că mi-a solicitat toată prudența și autoritatea ca să îl pot ține în frâu. Era ca un ghimpe ascuțit în coasta mea. În final, când ne-am apropiat de coastă și am cumpărat un mic vas care să ne ajute să transportăm marfa de pe țărm pe vaporul meu, i-am dat comanda asupra acestuia, trimițându-l să facă comerț pe uscat. Când ne-am despărțit, i-am repetat cele mai bune sfaturi pe care le aveam față de el și am întărit toate argumentele spre binele lui.

Chiar dacă sunt convins că prietenia și prețuirea lui au fost foarte mari față de mine, totuși principiile după care acționam erau diametral opuse. El părea foarte afectat când l-am trimis pe uscat, dar cuvintele mele nu păreau să aibă vreo greutate și vreo influență asupra lui. Când a descoperit că are libertatea de a acționa, fără a se afla sub privirile mele, a dat frâu liber oricărei poftre rele. Fiind foarte nestatornic, a ajuns ca, sub influența climei foarte calde, să se îmbolnăvească de o gripă puternică, ceea ce l-a zdrobit în câteva zile. A murit convins de păcatul lui, dar neschimbat.

Povestea care mi-a fost relatată de cei care s-au aflat în preajma lui a fost îngrozitoare. Violența bolii și disperarea au lovit cu toată forța asupra lui, așa că a ajuns în punctul în care și-a pronunțat condamnarea fatală înainte să-și dea suflarea, fără a exista cea mai mică umbră de speranță că ar fi cerut îndurarea lui Dumnezeu. Mă gândeam că acest contrast va fi util pentru a căpăta o perspectivă mai hotărâtă asupra bunătății lui Dumnezeu care a făcut deosebire între soarta mea și a lui, chiar dacă eu mă socotesc cel mai mare dintre păcătoși.

Am părăsit coasta Africii după aproape patru luni și am navigat către arhipelagul St. Christopher. De aici încolo, cu câteva excepții, vreme de câțiva ani m-am bucurat de o stare foarte bună de sănătate, indiferent de climă, însă în timpul acestei călătorii fusesem vizitat de mai multe ori de febră și gripă, lucruri care îmi sugerau uneori gândul că mă apropii de veșnicie.

Am considerat aici de cuviință să includ trei sau patru scrisori care vor ilustra mai clar starea și măsura experienței mele din momente diferite, mai clar decât pot spune acum. Vei descoperi că una dintre ele a fost scrisă în această perioadă, când cu greu puteam ține penița în mână și când bănuiam că nu voi mai putea nici măcar să

scriu. Nu mai puteam să am nici măcar acea siguranță atât de dorit în vremea când carnea și inima sunt pe punctul de a se prăbuși, dar nădejtile mele erau mai mari decât temerile mele, așa că am avut o pace și o liniște deosebită în sufletul meu, ceea ce mi-a dat putere să aștept ieșirea din acea situație fără să experimentez episoade de anxietate.

Chiar dacă era slabă, credința mea era ațintită doar asupra sângelui și a neprihănirii lui Isus, iar cuvintele Lui mi-au adus mare mângâiere: „De aceea și poate să îi mântuiască în chip desăvârșit pe cei ce se apropie de Dumnezeu prin El” (Evrei 7:25).

Pentru o vreme a existat un singur gând care mă tulbura. Nu pot spune dacă era vorba despre o ispită sau dacă nu cumva febra făcea ca mintea să-mi joace feste, dar părea că nu îmi era atât de teamă de mânie și de pedeapsă pe cât că puteam să mă rătăcesc și să trec neobservat printre acele mii de oameni care merg continuu către lumea nevăzută. Ce este sufletul meu, gândeam eu, în mulțimea nenumărată a ființelor? Acest gând mă tulbura foarte mult. Poate că Domnul nu mă va observa, îmi ziceam adesea. Pentru o vreme am fost chinuit de aceste gânduri, însă, în final, mi-am adus aminte de un pasaj al

Scripturii foarte potrivit unei astfel de situații, ceea ce a pus capăt îndoielilor mele: „Domnul îi cunoaște pe cei ce sunt ai Lui” (2 Timotei 2:19).

După aproape 10 zile, situația mea a început să se îmbunătățească, dincolo de orice nădejdi pe care le aveam, așa că m-am recuperat complet până la sosirea noastră în Indiile de Vest. Cred că această boală mi-a fost foarte utilă.

În felul acesta, vreme de șase ani, Domnul găsit de cuviință să mă conducă prin acțiunile tainice ale providenței Lui. Învățasem ceva despre răutatea inimii mele. Citisem Biblia de mai multe ori, alături de mai multe cărți bune, și căpătasem o perspectivă generală mai bună asupra adevărurilor Evangheliei. Totuși, gândirea mea era foarte confuză în multe aspecte. În tot acest timp, n-am întâlnit niciun prieten sau un cunoscut care să mă ajute în cercetările mele după adevăr.

La sosirea mea pe arhipelagul St. Christopher, am dat însă peste căpitanul unui vapor din Londra, iar discuția cu el m-a ajutat foarte mult. El era membru în biserica lui B _____, un slujitor cu multă experiență în lucrurile lui Dumnezeu și cu o abilitate deosebită de a comunica. Ne-am descoperit unul pe altul din felul de exprimare

asemănător pe când ne aflam într-un grup mai larg de oameni, așa că am devenit în curând nedespărțiți, atât cât ne permiteau treburile de pe vapoarele noastre. Vreme de aproape o lună am petrecut împreună fiecare seară, alternativ la bordul fiecărei nave, și discuțiile noastre se prelungeau adesea până când se crăpa de ziuă. Eram doar urechi. Ceea ce mi-a fost de un folos și mai mare a fost că el nu era doar unul care să îmi alimenteze mintea cu informații, ci cuvintele lui mi-au înflăcărat inima. El m-a încurajat să îmi deschid gura în rugăciune comună și m-a învățat care este avantajul unei vorbiri creștine. M-a încurajat de asemenea să încerc să îmi mărturisesc credința altora și să nu mă feresc să vorbesc despre Dumnezeu.

De la el, sau mai degrabă din partea Domnului, prin intermediul lui, am crescut mult în cunoștință. Gândirea mea a devenit mai clară și mai bine ancorată în Evanghelie, așa că am fost eliberat de acea frică ce mă tulburase vreme îndelungată, frica de a nu cădea cumva în apostazie.

Cu această ocazie am început să înțeleg siguranța legământului harului și faptul că mă puteam aștepta să fiu ocrotit, dar nu prin puterea mea sau a sfințeniei mele, ci prin puterea deosebit de mare și prin promisiunea lui Dumnezeu, prin credința în Mântuitorul care nu Se

schimbă. Tot astfel, el mi-a creionat o perspectivă generală a situației creștinismului, arătându-mi care erau principalele erezii și controverse ale vremurilor, lucruri de care eram complet străin, îndemnându-mă în final să merg la Londra pentru a primi mai multă învățătură. Echipat cu aceste noi avantaje, l-am lăsat, iar călătoria mea spre casă mi-a oferit suficient timp să mă gândesc la toate informațiile și învățăturile pe care tocmai le primisem. Am trăit o mare mângâiere și libertate în decursul celor șapte săptămâni de călătorie, astfel că soarele meu a fost rareori înnorat. Am sosit în siguranță la L_____, în luna August 1754.

Șederea mea acasă trebuia să fie una scurtă și, până la începutul lunii Noiembrie, eram pregătit din nou să plec pe mare, însă Domnul mi-a schimbat planurile. În decursul acelei perioade eram implicat în comerțul cu sclavi, și niciodată nu mă gândisem serios dacă era ceva legitim. În mare parte, consideram că era un lucru corect, pentru că vedeam că Dumnezeu, în providența Lui, mă așezase într-un astfel de context, însă, în multe alte aspecte, comerțul cu sclavi era departe de a fi ceva acceptabil. Fără îndoială, era considerată o afacere foarte profitabilă, chiar dacă eu n-am fost decât un cărăuș, așa că nu am câștigat nimic dincolo de salariul meu, pentru că

Domnul a rânduit să nu am parte de o avere prea mare, căci nu mi-ar fi adus niciun bine. Totuși, pe măsură ce m-am gândit mai mult la acest subiect, m-am considerat ca un fel de temnicer și eram uneori șocat că aveam o slujbă care avea perpetuu de-a face cu cătușe și lanțuri. Din acest punct de vedere, adesea m-am regăsit cerându-I lui Dumnezeu, în rugăciunile mele, ca, la vremea socotită de El, să am parte de o meserie mai umană, și ca, dacă El dorea, să mă plaseze în acel loc unde să am mai mult de-a face cu poporul Lui și cu rânduielile Sale, și să fiu eliberat de acele despărțiri lungi de familia mea, lucruri pe care le suportam foarte greu.

Rugăciunile mele aveau să își găsească răspunsul, chiar dacă într-un fel la care mă gândisem prea puțin. Aveam să experimentez o altă schimbare rapidă și neașteptată în viață. Mai aveam două zile până când trebuia să plec pe vapor și, după toate aparențele, aveam o sănătate de fier. Totuși, în după-amiaza acelei zile, pe când stăteam împreună cu Mary la un ceai și vorbeam despre lucrurile din trecut, am avut un fel de atac de cord, care m-a afectat atât de puternic, încât m-a lăsat fără alt semn de viață decât simpla respirație. Această stare a durat aproape o oră și, când m-am recuperat, simțeam durere și amețală în cap, stare care a continuat cu astfel de

simptome pentru câțva timp, astfel că doctorii au considerat că n-ar fi nici sigur și nici prudent să plec în călătoria pe mare. În consecință, la sfatul prietenului meu, căruia îi aparținea vaporul, am demisionat de la comanda lui cu o zi înainte de plecarea pe mare. Astfel, pe neașteptate, am scăpat de acea slujbă și am fost eliberat de a fi părtaș consecințelor ulterioare ale acelei călătorii, care s-au dovedit a fi extrem de grele. Persoana care mi-a luat locul, majoritatea ofițerilor și mulți dintre membrii echipajului au murit, iar vasul s-a întors acasă după mari ne cazuri.

Fiind acum eliberat de slujba pe mare, am plecat din L_____ și mi-am petrecut majoritatea anului următor la Londra, apoi în Kent. În tot acest timp aveam însă să trec printr-o altă încercare mare. După cum îți poți da seama foarte ușor, Mary nu fusese un simplu spectator la scena accidentului meu de sănătate, moment când ea a crezut că urma să îmi dau suflarea. De fapt, accidentul meu a afectat-o profund. Chiar dacă nu a simțit imediat efectele șocului, pe măsură ce situația mea se îmbunătățea, starea ei a devenit tot mai grea. Faptul că a fost luată prin surprindere a aruncat-o într-o stare pe care medicii nu puteau să o definească și medicamentele nu puteau să o îndepărteze. Deși nu părea a avea simptomele obișnuite

ale vreunei boli, ea se degrada aproape vizibil, până când a devenit atât de slabă încât cu greu putea să suporte ca vreun alt om să intre în camera ei. Vreme de aproape 11 luni am fost într-o stare pe care dr. Young o descria astfel: „groaza mea creștea, fiind mai întunecată cu fiecare ceas”.

Domnul a găsit de cuviință să o refacă prin a-Și întinde mâna cea bună numai după ce toate mijloacele obișnuite de vindecare fuseseră abandonate și după ce situația mea se clarificase. Dar, înainte de a se petrece aceasta, aș vrea să îți scriu anumite lucruri specifice, pe care ți le voi așeza pe hârtie în scrisoarea următoare, care va fi și ultima din această serie.

Prietenul tău drag,

John Newton
1 Februarie 1764

14

PE UN ALT DRUM

Dragă Thomas,

Ca urmare a sfaturilor pe care le-am primit de la prietenul meu din acea ultimă călătorie pe mare, am descoperit în curând un prieten credincios în Londra. Apoi l-am vizitat pe dl. B____ și, oridecâteori m-am aflat în oraș, am mers la biserica unde el slujea. De la el am primit multe sfaturi pe care să le aplic atât în viața mea publică cât și în cea personală, căci mi-a făcut favoarea de a fi prieteni, și asta de la bun început. Blândețea lui a făcut ca apropierea dintre noi să continue să crească până astăzi. Dintre toți prietenii mei, cel mai mult îi sunt îndatorat lui.

Un al doilea prieten a fost dl. H____, un om cu un suflet ales și cu un zel bogat pentru slujba Domnului. M-am bucurat de corespondența cu el până aproape de momentul morții sale.

La scurt timp, ca urmare a întoarcerii dlui W _____ din America, cei doi buni prieteni ai mei mi-au făcut cunoștință cu el. Chiar dacă l-am cunoscut foarte puțin pentru câțva timp, lucrarea lui mi-a fost extrem de folositoare. De asemenea, am primit acces la anumite asociații religioase și, în viața personală, am cunoscut mulți creștini deosebiți. Astfel, câtă vreme m-am aflat în Londra, am trăit, ca să spun așa, la izvorul multor avantaje spirituale.

Când eram în Kent, situația era foarte diferită, însă am găsit și acolo oameni serioși. Totuși, ținutul împădurit și frumos din acea parte a țării mi-a oferit un alt fel de avantaj. Îmi petreceam majoritatea timpului sau cel puțin câteva ore pe zi retras, mai ales când vremea era frumoasă. Uneori mă duceam în cele mai dese păduri, alteori pe cele mai înalte dealuri, în locuri unde aproape fiecare pas schimba peisajul dinaintea mea. Îmi făcusem deja de mulți ani obiceiul să îmi petrec timpul devoțional personal sub cerul liber, oridecâteori aveam această oportunitate, și am văzut că aceste scene rurale au avut o tendință constantă de a-mi îmbroșă și înveseli sufletul. Acest aspect frumos al diversității în mijlocul naturii îmi încălzește inima. Când sunt departe de zgomotul și mărunțișurile oamenilor, mă consider ca și cum m-aș

afla într-un templu uriaș, pe care Domnul l-a zidit pentru cinstea Lui. Acea parte a țării dintre Rochester și Maidstone, la limită cu Medway, era foarte potrivită pentru felul meu de-a gândi și, pentru că mi-a atras atenția, aveam să mă îndrept către ea acum, astfel că, în scurt timp, am descoperit multe locuri pe care să mi le amintesc mereu, locuri unde am simțit prezența mângâietoare a Domnului pentru sufletul meu.

Așa a trecut vremea, locuind când la Londra, când la țară, până în toamna anului următor. În tot acest timp am avut parte de două încercări, mai mult sau mai puțin, care mi-au afectat de inima. Prima și cea mai însemnată era boala lui Mary, căci situația ei se înrăutățea și zilnic mă temeam tot mai mult ca nu cumva ceasul plecării ei în veșnicie să fie tot mai aproape. Când aveam mai multă credință, simțeam într-o anumită măsură că pot să predau toate lucrurile în liniște în voia lui Dumnezeu, dar inima mea se răzvrătea mult prea adesea și mi se părea greu fie să îmi pun toată încrederea în Dumnezeu, fie să mă supun voii Lui.

În același timp, începusem să mă gândesc tot mai serios la următoarea mea slujbă, căci perioada comerțului cu Africa trecuse în acel an, iar prietenii mei nu se

gândeau să lanseze pe mare un alt vapor până ce se întorcea vaporul meu. Am stat întrucâtva în suspans, dar nu m-am gândit prea mult și nu mi-am făcut griji cu privire la mâncare și haine. Mi s-a părut mai ușor să îmi încredințez situația în mâinile Domnului în acest aspect, prin comparație cu situația lui Mary, și aici am și primit primul răspuns. În August am primit o înștiințare că fusesem desemnat să lucrez la _____. Aceste locuri de muncă sunt obținute în mod obișnuit prin multe eforturi, dar, în cazul meu, n-am făcut nicio străduință și nici nu mă așteptam la așa ceva. Știu că bunul meu prieten din L_____ se străduise să obțină o altă slujbă pentru mine, dar a aflat că fuseseră făcute deja niște aranjamente pentru ca altcineva să o primească. Am descoperit după aceea că locul de muncă pe care îl ratasem ar fi fost foarte nepotrivit pentru mine și că acesta, la care nici nu mă gândisem, a fost exact ceea ce mi-aș fi dorit, pentru că mi-a oferit suficient timp liber și posibilitatea de a-mi rândui viața așa cum îmi doream. Mai multe circumstanțe, neobservate de alții, mi-au demonstrat că mâna cea bună a Domnului a fost implicată într-un mod remarcabil și în această situație, ca în orice alte momente de turnură din viața mea.

Totuși, când am primit această slujbă, tulburarea mea legată de Mary s-a dublat. Eram obligat acum să o las

acasă, într-o suferință și boală extremă, când medicii nu mai putea face nimic și când nu mai aveam nicio nădejde să o revăd vie, dar faptul că nimic nu-I este imposibil Domnului a făcut ca acest conflict serios din inima mea fi învins prin credință.

Am descoperit împlinirea remarcabilă a promisiunii Domnului și puterea Lui a fost pusă la lucru spre împlinirea nevoii mele. Cu o zi înainte de a pleca la lucru, nu mai devreme, povara mi-a fost luată complet din inimă. Eram hotărât să abandonez situația mea și a ei în mâinile Domnului, așa că am plecat de acasă cu o atitudine liniștită.

Imediat după ce am plecat, starea lui Mary a început să se îmbunătățească și s-a recuperat atât de repede, încât, în aproape două luni, am avut bucuria nespusă de a o reîntâlni cu bine la Stone, în decursul călătoriei ei la L_____.

Acum sper că am răspuns dorinței tale, dacă nu chiar am depășit așteptările. Începând din Octombrie 1755, ne-am stabilit aici și avem o situație confortabilă, toate circumstanțele prin care am trecut de atunci încoace fiind uniforme și remarcabil de liniștite, tocmai pe dos față de cum fuseseră în ceilalți ani. Am avut parte de

puține încercări, și acelea ușoare, dar, cu toate acestea, descopăr încă necesitatea unei vieți a credinței în experiența de zi cu zi. Principala mea încercare de acum este trupul de păcat și moarte, care mă determină adesea să suspin asemenea apostolului: „O, nenorocitul de mine! Cine mă va izbăvi de acest trup de moarte?” Totuși, pot spune și eu acum, așa cum exclama el: „Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu, prin Isus Hristos, Domnul nostru!” (Romani 7:24-25).

Trăiesc într-o țară stearpă, unde cunoștința și puterea Evangheliei se văd foarte rar, însă aici am găsit câțiva dintre copiii Domnului, iar această pustietate a fost ca o școală utilă pentru mine, fiind locul unde am studiat mai profund adevărurile pe care le-am învățat la Londra. De la Londra am adus cu mine o visterie însemnată de adevăruri teoretice, dar am descoperit de atunci încoace că nu există un învățător mai eficace cum este Dumnezeu, că nu putem primi mai mult decât găsește El plăcerea să ne dea, și că nimic cunoștință nu îmi este cu adevărat de folos decât aceea pe care mi-o însușesc prin practică. Multe lucruri pe care credeam că le-am învățat n-ar putea să rămână înrădăcinate în ființa mea nici măcar o oră în vremuri de ispită, însă cu totul alta este situația acelor adevăruri pe care le-am învățat din nou, de data aceasta pe calea experienței.

Începând din anul 1757, am avut parte de tot mai mulți prieteni în West Yorkshire, unde Evanghelia înfloarește foarte mult. Și aceasta a fost o școală bună pentru mine. Am discutat în bună măsură cu toate felurile de adunări creștine, dar nu m-am alăturat niciuneia. În încercările mele de a descoperi idealul, am fost adeseori atras mult prea mult către extreme. Totuși, Domnul a găsit de cuviință să capăt ceva folositor chiar și din greșelile mele. Pe scurt, încă învăț, și Domnul încă găsește plăcut să mă învețe. Am început să conștientizez că am avansat foarte puțin, dar mă încred în El că va duce la bun sfârșit lucrarea Sa în sufletul meu și că, prin toate dispensațiile harului și ale puterii Sale, mă va crește în cunoașterea Lui și în cunoașterea propriei persoane. Când m-am așezat la casa mea și am descoperit că slujba mea îmi lăsa destul de mult timp liber, m-am gândit la felul în care ar trebui să îl folosesc.

Acum, având toate motivele să închei cu hotărârea apostolului, anume „să nu știu altceva decât pe Isus Hristos și pe El răstignit” (1 Corinteni 2:2), mi-am dedicat viața înaintării în cunoașterea spirituală și m-am hotărât să nu umblau după nimic altceva care să nu se supună acestui scop principal. Această hotărâre m-a despărțit, așa cum am sugerat deja, de clasici și de matematică.

La început am încercat să învăț limba greacă, pentru a mă ajuta să înțeleg mai bine Noul Testament și Septuaginta și, după ce am făcut un oarecare progres în aceasta, m-am dedicat învățării limbii ebraice de-a lungul următorului an. Pentru încă doi ani, am început să învăț să deslușesc versiunea aramaică. Totuși, să nu crezi că aș fi ajuns sau mi-aș fi propus să ajung la o îndemânare deosebită în vreunul dintre aceste eforturi. Nu am vrut să fac din aceste abilități un scop în sine, ci urmăream altceva. Nu am citit niciodată nici măcar un singur autor clasic grec și oricum mă gândeam că sunt prea înaintat în vârstă ca să stăpânesc atât de bine această limbă, cum procedasem cândva cu limba latină. Doream doar să pot înțelege mai bine sensul termenilor și al frazelor biblice și, în acest sens, am considerat că aș putea să mă folosesc cel mai bine de rezultatele celor care s-au trudit înaintea mea. Cred că pot citi cu o ușurință acceptabilă cărțile istorice și psalmii în limba ebraică, însă, în cazul părților profetice mai dificile, mă simt frecvent forțat să apelez la dicționare. Totuși, cred că știu suficient aceste limbi încât, cu astfel de instrumente utile la îndemână, să pot deosebi singur sensul oricărui pasaj pe care vreau să îl înțeleg bine. Nu cred că ar fi nevoie să îmi dezvolt mai mult abilitățile lingvistice, căci nu cred că le-aș putea folosi

mai bine. Aș vrea mai degrabă să le fiu de folos altora într-un fel sau altul decât să mor cu reputația unui lingvist eminent.

Alături de aceste studii, mi-am păstrat obiceiul de a citi cărțile celor mai buni autori creștini care mi-au căzut în mână, atât în engleză cât și în latină, iar în cazul unora în limba franceză, pentru că, pe vremea când eram pe mare, am reușit să învăț ceva limbă franceză. În acești doi sau trei ani, m-am concentrat totuși pe scrierile mele, așa că nu am citit foarte multe cărți, dincolo de Scriptură.

Insist mai mult pe acest aspect pentru că situația mea este întrucâtva specifică și pentru că, în toate eforturile mele literare, m-am simțit obligat să o iau pe calea mea, prin lumina a ceea ce am putut căpăta din cărți, întrucât n-am avut vreodată profesor sau meditator de când aveam vârsta de 10 ani.

În încheiere, aș vrea să adaug câteva lucruri legate de gândirea mea despre slujire. Ți-am spus că aceasta era dorința mamei mele dragi pentru viitorul meu, însă moartea ei și cursul vieții mele de după aceea păreau să elimine această posibilitate. Primele dorințe de acest fel s-au născut în mine cu mai mulți ani în urmă, pe când reflectam la pasajul din Galateni 1:23-24: „Ele auzeau doar

spunându-se: „Cel ce ne prigonea odinioară, acum propovăduiește credința, pe care căuta s-o nimicească odinioară”. Și Îl slăveau pe Dumnezeu din pricina mea”.

Nu puteam decât să îmi doresc o astfel de oportunitate pentru a mărturisi despre bogățiile harului lui Dumnezeu. Credeam că eram, printre majoritatea oamenilor, o persoană potrivită pentru a propovădui acele cuvinte vrednice de crezare, anume că „Hristos Isus a venit în lume ca să îi mântuiască pe cei păcătoși” (1 Timotei 1:15), și, pentru că viața mea fusese plină de întorsături remarcabile și eu am fost parcă ales pentru a demonstra ceea ce Domnul poate face, nutream ceva speranță că, poate, mai devreme sau mai târziu, voi fi chemat să Îl slujesc.

Cred că o astfel de nădejde pentru viitorul îndepărtat a fost ceea ce m-a determinat să studiez Scriptura în limbile originale, dar ea a rămas ca o dorință imperfectă în inima mea, până ce mi-a fost recomandată această chemare de unii prieteni creștini. Am fost surprins un pic de recomandarea lor, când m-au încurajat cu seriozitate la slujire, dar am pus deoparte câteva săptămâni pentru a mă ruga și a medita la aceasta, pentru a le cere sfatul prietenilor și pentru a cere călăuzirea Domnului. Judecata prietenilor mei și multele alte lucruri care s-au petrecut

între timp păreau că îmi sugerează că ar trebui să mă dedic lucrării Evangheliei.

La început mă gândeam să mă alătur protestanților separatiști, plecând de la ideea că n-aș putea să subscriu cu onestitate la cerințele Bisericii Angliei, dar dl. C_____ a soluționat scrupulele mele, discutând cu mine despre aceste lucruri. Pentru că, în alte aspecte, preferam Biserica Anglicană, am acceptat titlul de predicator de la el și, la câteva luni după aceea, am solicitat ordinarea din partea arhiepiscopului de York.

Nu trebuie să îți mai spun că am fost întâmpinat cu un refuz și nici ce am făcut după aceea pentru a răspunde chemării. În acest moment nu mai cer ajutorul nimănui. Dorința mea de a-L sluji pe Domnul nu a slăbit cu nimic, dar nu mă mai grăbesc să capăt ordinarea cum am procedat la început. Îmi este suficient să știu că Domnul știe cum să mă folosească, și că El poate și va face ceea ce este cel mai bine. Eu mă predau în mâna Lui. Am încrederea că voia Lui și binele meu autentic sunt inseparabile. A Numelui Lui să fie gloria veșnică!

Iată că am încheiat povestea vieții mele de până acum, astfel că trag nădejde că vei fi mulțumit și vei recunoaște că ți-am dat suficiente detalii. De altfel, nu cred că

mai este loc pentru altele, însă îți repet că rămân prietenul tău drag.

John Newton
2 Februarie 1764

MAGNA GRATIA

Noi vestim Evanghelia harului

Asociația MAGNA GRATIA este o organizație non-profit care își concentrează eforturile pe proclamarea Evangheliei prin literatură consecventă doctrinar, prin evanghelizare și echiparea bisericii evanghelice de limba română.

Dacă ai fost binecuvântat citind această carte, poți ajuta la binecuvântarea altui credincios, prin unul sau mai multe lucruri, după cum urmează:

1) Dă mai departe această carte! „Fără plată ați primit, fără plată să dați”.

2) Vizitează paginile noastre de internet la magnagratia.org și află mai mult despre lucrarea noastră, și citește GRATUIT cele peste 200 de cărți ale unora dintre cei mai buni autori creștini din istorie.

3) Rămâi conectat la noutățile MAGNA GRATIA prin a vizita pagina noastră de Facebook la www.facebook.com/MagnaGratia-Romania și prin a te abona pe website, așa încât să fii anunțat când publicăm noi resurse.

4) Spune-le și altora despre lucrarea noastră.

5) Roagă-te pentru noi.

6) Donează și ajută-ne să mergem mai departe cu această lucrare. Donațiile se pot face online, www.magnagratia.org/dona-tii.html

Pentru orice alte informații, scrie-ne la contact@magnagratia.org. Mulțumim!